

وَكَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

إِذَا عَرَضَتْ لَهُ مُهِمَّةٌ أَوْ نَزَلَتْ بِهِ، مُلِمَّةٌ^۲ وَعِنْدَ الْكَرْبِ^۵

(۱) يَا مَنْ نُحَلُّ بِهِ عَقْدُ الْمَكَارِهِ،^۸ وَيَا مَنْ يَفْتَأُ بِهِ حَدُّ الشَّدَائِدِ،^{۱۰} وَيَا مَنْ يُلْتَمَسُ^{۱۲} مِنْهُ الْمَخْرَجُ^{۱۳} إِلَى رَوْحِ الْفَرَجِ^{۱۵}. (۲) ذَلَّتْ^{۱۶} لِقُدْرَتِكَ الصَّعَابُ،^{۱۷} وَتَسَبَّيْتُ^{۱۸} بِلُطْفِكَ^{۱۹} الْأَسْبَابُ،^{۲۰} وَجَرَى^{۲۱} بِقُدْرَتِكَ الْقَضَاءُ،^{۲۲} وَمَضَتْ^{۲۳} عَلَى إِرَادَتِكَ^{۲۴} الْأَشْيَاءُ. (۳) فَهِيَ بِمَشِيَّتِكَ^{۲۵} دُونَ^{۲۶} قَوْلِكَ مُؤْتَمَرَةٌ،^{۲۷} وَبِإِرَادَتِكَ دُونَ نَهْيِكَ^{۲۸} مُنْزَجِرَةٌ. (۴) أَنْتَ

(۱) عرضت له: به او رو آورد.

(۲) نزلت به: برایش پیش آمد.

(۳) الكرب: غم و اندوه.

(۴) العَقْد: ج عقده: گره.

(۵) المكاره: ج مكرهه: چیزی که برای انسان ناخوشایند و تحملش سخت باشد.

(۶) يَفْتَأُ: آرام می شود و می شکند.

(۷) الشَّدَائِد: ج شدیده: سختی.

(۸) الْمَخْرَج: رهایی.

(۹) الْفَرَج: گشایش، برطرف شدن اندوه.

(۱۰) الصَّعَاب: ج صعب: سخت.

(۱۱) لُطْفه تعالی: توفیق خدا.

(۱۲) جَرَى: جریان یافت.

(۱۳) مَضَتْ: انجام گرفت، اجرا شد. در اینجا به معنی تحقق یافت.

(۱۴) الْمَشِيَّة: اراده، خواست.

(۱۵) الْمُؤْتَمَرَة: فرمانبردار.

(۱۶) دُونَ: در اینجا به معنی بدون یا پیش از می باشد.

(۱۷) النَّهْي: بازداشتن، منع کردن.

الْمَدْعُو^{۳۰} لِلْمُهِمَّاتِ،^{۳۱} وَأَنْتَ الْمَفْرَعُ^{۳۲} فِي الْمَلِيَّاتِ،^{۳۳} لَا يَنْدَفِعُ^{۳۴} مِنْهَا إِلَّا مَا دَفَعْتَ،^{۳۵} وَلَا يَنْكَشِفُ^{۳۶} مِنْهَا إِلَّا مَا كَشَفْتَ. (۵) وَقَدْ نَزَلَ^{۳۷} بِي يَا رَبِّ مَا قَدْ تَكَادَنِي^{۳۸} ثِقَلُهُ،^{۳۹} وَالْأَلَمُ^{۴۰} بِي مَا قَدْ بَهَظَنِي^{۴۱} حَمْلُهُ. (۶) وَبِقُدْرَتِكَ أَوْزَدْتَهُ^{۴۲} عَلَيَّ، وَبِسُلْطَانِكَ^{۴۳} وَجَّهْتَهُ^{۴۴} إِلَيَّ. (۷) فَلَا مُصْدِرَ^{۴۵} لِمَا أَوْزَدْتَ،^{۴۶} وَلَا صَارِفَ^{۴۷} لِمَا وَجَّهْتَ،^{۴۸} وَلَا فَاتِحَ^{۴۹} لِمَا أَغْلَقْتَ،^{۵۰} وَلَا مُغْلِقَ^{۵۱} لِمَا فَتَحْتَ،^{۵۲} وَلَا مُسَيِّرَ^{۵۳} لِمَا عَسَّرتَ،^{۵۴} وَلَا نَاصِرَ^{۵۵} لِمَنْ خَذَلْتَ. (۸) فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَافْتَحْ^{۵۶} لِي يَا رَبِّ بَابَ الْفَرَجِ بِطَوْلِكَ،^{۵۷} وَاكْسِرْ^{۵۸} عَنِّي سُلْطَانَ^{۵۹} الْهَمِّ بِحَوْلِكَ،^{۶۰} وَأَنْلِنِي^{۶۱} حُسْنَ النَّظَرِ^{۶۲} فِيهَا شَكْوَتُ،^{۶۳}

(۲۹) المزعجة: بازداشتنه شد، بازایستاد.

(۳۱) المهمات: کارهای دشوار.

(۳۲) المليات: پیشامدهای سخت و ناگوار، مصیبت ها.

(۳۳) دفعته: دور نمودی.

(۳۴) كَشَفْتَ: برطرف کردی.

(۳۵) الثقل: سنگینی.

(۳۶) بهظني: بر من سنگینی کرد، مرا به مشقت انداخت، مرا درمانده ساخت.

(۳۷) الحمل: زیر بار رفتن.

(۳۸) السلطان: قدرت پادشاهی.

(۳۹) المصدر: بازگرداننده.

(۴۰) الصارف: برگرداننده و دورکننده.

(۴۱) الفاتح: گشاینده.

(۴۲) المغلق: آنکه می بندد، فرازکننده.

(۴۳) الميسر: آسان کننده.

(۴۴) الناصر: یاری دهنده.

(۴۵) افتح: بگشای.

(۴۶) اكسر: شکست ده.

(۴۷) الهم: غم و اندوه.

(۴۸) أنلني: به من برسان.

(۳۰) المدعو: آنکه خوانده می شود.

(۳۱) المفزع: پناهگاه و فریادرس.

(۳۲) لا يندفع: دور نمی شود.

(۳۳) لا ينكشف: برطرف نمی شود.

(۳۴) تكادني: بر من سخت بود.

(۳۵) ألم بي: بر من وارد شد. برایم پیش آمد.

(۳۶) أوردته: آن را رساندی.

(۳۷) وجهته: آن را فرستادی، آن را گرداندی.

(۳۸) أوردت: رساندی، وارد کردی.

(۳۹) وجهت: فرستادی، گرداندی.

(۴۰) أغلقت: بستن.

(۴۱) فتحت: گشودی، باز کردی.

(۴۲) عسرت: دشوار نمودی.

(۴۳) خذلت: دست از یاری و کمک برداشتی.

(۴۴) الطول: فضل، عطا و بخشش.

(۴۵) السلطان: تسلط.

(۴۶) الحول: توانایی بر تصرف.

وَأَذِقْنِي^{۶۷} حَلَاوَةَ^{۶۸} الصُّنْعِ^{۶۹} فِيمَا سَأَلْتُ^{۷۰} وَهَبْ^{۷۱} لِي مِنْ لَدُنْكَ^{۷۲} رَحْمَةً وَفَرَجًا هَيِّئْ^{۷۳} وَاجْعَلْ لِي مِنْ عِنْدِكَ مَخْرَجًا^{۷۴} وَحَيًّا^{۷۵} ﴿٩﴾ وَلَا تَشْغَلْنِي^{۷۶} بِالْإِهْتِمَامِ^{۷۷} عَنْ تَعَاهُدِ^{۷۸} فُرُوضِكَ^{۷۹} وَاسْتِعْمَالِ^{۸۰} سُنَّتِكَ^{۸۱} ﴿١٠﴾ فَقَدْ ضِيقْتُ^{۸۲} لِمَا نَزَلَ بِي يَا رَبِّ ذُرْعًا^{۸۳} وَامْتَلَأْتُ^{۸۴} بِمَحْمَلٍ مَا حَدَّثَ عَلَيَّ^{۸۵} هَمًّا^{۸۶} وَأَنْتَ الْقَادِرُ عَلَى كَشْفِ مَا مُنِيتُ بِهِ^{۸۷} وَدَفْعِ مَا وَقَعْتُ فِيهِ^{۸۸} فَافْعَلْ بِي ذَلِكَ وَإِنْ لَمْ أَسْتَوْجِبْهُ^{۸۹} مِنْكَ يَا ذَا الْعَرْشِ الْعَظِيمِ^{۹۰}

وَكَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
فِي الْإِسْتِعَاذَةِ مِنَ الْمَكَارِهِ^۱ وَسَيِّئِ الْأَخْلَاقِ^۲ وَمَذَامِ الْأَفْعَالِ^۳

﴿١﴾ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَيَجَانِ^۴ الْحِرْصِ^۵ وَسُورَةِ^۶ الْغَضَبِ^۷ وَغَلَبَةِ^۸ الْحَسَدِ^۹ وَضَعْفِ^{۱۰} الصَّبْرِ^{۱۱} وَقِلَّةِ^{۱۲} الْقَنَاعَةِ^{۱۳} وَشَكَاةِ الْخُلُقِ^{۱۴} وَالْحَاجِ^{۱۵} الشَّهْوَةِ^{۱۶} وَمَلَكَةِ^{۱۷} الْحَمِيَّةِ^{۱۸} ﴿٢﴾ وَمُتَابَعَةِ الْهُوَى^{۱۹} وَمُخَالَفَةِ الْهُدَى^{۲۰} وَسِنَةِ^{۲۱} الْغَفْلَةِ^{۲۲} وَتَعَاطِي^{۲۳}

- (۱) الاستعاذة: پناه خواستن.
- (۲) المكاره: ج مکره: چیزی که برای انسان ناخوشایند و تحملش سخت باشد.
- (۳) الأفعال: ج خلق: خوی، طبع، عادت.
- (۴) السیئ: زشت و بد، ناپسند.
- (۵) المذام: نکو هیده.
- (۶) الأخلاق: ج خلق: خوی، طبع، عادت.
- (۷) الغضب: خشم.
- (۸) الغلبة: چیره شدن، تسلط.
- (۹) الحسد: رشک.
- (۱۰) الضعف: سستی، ناتوانی.
- (۱۱) الصبر: شکیبایی.
- (۱۲) القلة: کمی و کاستی.
- (۱۳) القناعة: خرسند بودن به قسمت و بهره‌ی خود.
- (۱۴) الخلق: تندخویی و بد خلقی.
- (۱۵) الهیجان: برانگیخته شدن.
- (۱۶) الشهوة: جنبش نفس در طلب لذت و آنچه که دوست دارد، خواهش نفس.
- (۱۷) الحمية: در اینجا به معنی عصیت است.
- (۱۸) المتابعة الهوی: پیروی هوی و هوس.
- (۱۹) الهدی: رستگاری.
- (۲۰) الغفلة: سهل انگاری.
- (۲۱) السنة: چرت.
- (۲۲) التعاهد: حفظ کردن و رعایت نمودن.
- (۲۳) التواضع: در خواست نمودم.
- (۲۴) السمت: انجام سنت.
- (۲۵) الامتلاء: پر شدم.
- (۲۶) المنیت به: گرفتار آن شدم.
- (۲۷) الاستوجبه: سزاوارش نبودم.
- (۲۸) العرش: تخت پادشاه. در اینجا به معنی علم فراگیر یا جسمی است که بر همه‌ی اجسام احاطه دارد.

- (۲۹) حسن النظر: کنایه از کمال توجه و احسان فراوان نسبت به کسی است که سزاوارش باشد.
- (۳۰) شکوت: شکوه نمودم.
- (۳۱) الحلاوة: شیرینی.
- (۳۲) سألْتُ: درخواست نمودم.
- (۳۳) من لدنک: از جانب خود.
- (۳۴) المخرج: راهی، راه.
- (۳۵) لا تشغلي: مرا باز مدار.
- (۳۶) التعاهد: حفظ کردن و رعایت نمودن.
- (۳۷) استعمال السنة: انجام سنت.
- (۳۸) امتلأت: پر شدم.
- (۳۹) منیت به: گرفتار آن شدم.
- (۴۰) لم أستوجب: سزاوارش نبودم.
- (۴۱) العرش: تخت پادشاه. در اینجا به معنی علم فراگیر یا جسمی است که بر همه‌ی اجسام احاطه دارد.

الْكُلْفَةِ^{۲۸} وَإِثَارِ^{۲۹} الْبَاطِلِ عَلَى الْحَقِّ، وَالْإِضْرَارِ^{۳۰} عَلَى الْمَأْنَمِ^{۳۱}، وَاسْتِصْغَارِ^{۳۲} الْمَعْصِيَةِ^{۳۳}،
وَاسْتِكْبَارِ^{۳۴} الطَّاعَةِ^{۳۵}. ﴿۳﴾ وَمُبَاهَاةِ^{۳۶} الْمُكْثَرِينَ^{۳۷}، وَالْإِزْرَاءِ^{۳۸} بِالْمُقْلِينَ^{۳۹}، وَسُوءِ^{۴۰}
الْوِلَايَةِ^{۴۱} لِمَنْ تَحْتَ أَيْدِينَا، وَتَرْكِ الشُّكْرِ لِمَنْ اضْطَنَعَ الْعَارِفَةَ^{۴۲} عِنْدَنَا. ﴿۴﴾ أَوْ أَنْ
نَعُذُّ^{۴۳} ظَالِمًا، أَوْ نَخْذُلُ^{۴۴} مَلْهُوفًا^{۴۵}، أَوْ نُرْوِمَ^{۴۶} مَا لَيْسَ لَنَا بِحَقِّ، أَوْ نَقُولَ فِي الْعِلْمِ بِغَيْرِ
عِلْمٍ. ﴿۵﴾ وَنَعُوذُ بِكَ أَنْ نَنْطَوِيَ^{۴۷} عَلَى غِشٍّ^{۴۸} أَحَدٍ، وَأَنْ نُعْجِبَ^{۴۹} بِأَعْمَالِنَا، وَنَمُدَّ^{۵۰} فِي
أَمَالِنَا. ﴿۶﴾ وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ سُوءِ السَّرِيرَةِ^{۵۱}، وَاحْتِقَارِ^{۵۲} الصَّغِيرَةِ^{۵۳}، وَأَنْ يَسْتَخْوِذَ^{۵۴}
عَلَيْنَا الشَّيْطَانُ، أَوْ يَنْكُبَنَا^{۵۵} الزَّمَانُ، أَوْ يَتَهَضَّمَنَا^{۵۶} السُّلْطَانُ. ﴿۷﴾ وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ
تَنَاولِ^{۵۷} الْإِسْرَافِ^{۵۸}، وَمِنْ فَقْدَانِ^{۵۹} الْكَفَافِ^{۶۰}. ﴿۸﴾ وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شِمَاتَةِ^{۶۱} الْأَعْدَاءِ،

(۲۸) الكلفة: مشقت، سختی، کار با زحمت.

(۳۰) الإضرار: سرسختی نمودن بر انجام کاری.

(۳۲) الاستصغار: کوچک شمردن.

(۳۴) الاستكبار: بزرگ شمردن.

(۳۶) المكثرين: ثروتمندان.

(۳۸) المقلين: نهیدستان.

(۴۰) من تحت أيدينا: زیر دستانمان.

(۴۲) نعُذُّ: کمک کنیم و یاری دهیم.

(۴۴) الملهوف: ستمیده و پریشان.

(۴۶) نطوي: نیت کنیم، در درون پنهان کنیم.

(۴۸) نعجب: خودپسند باشیم، کار خود را بزرگ دانیم.

(۵۰) نمدّ: دراز کنیم.

(۵۲) سوء السريرة: بدی نیت، بد دلی.

(۵۴) يستخوذ علينا: بر ما چیره شود.

(۵۶) الزمان: روزگار.

(۵۸) السلطان: فرمانروا.

(۶۰) الإسراف: زیاده روی.

(۶۱) الكفاف: آن مقدار روزی که برای انسان بس باشد، روزی کافی.

(۶۲) الشيمات: شاد شدن از گرفتاری دیگران، سرزنش.

(۶۴) المعيشة: زندگی.

(۶۶) الميتة: مرگ.

(۶۸) الحسرة: دریغ و افسوس.

(۷۰) المصيبة: سختی و رنج.

(۷۲) المأب: بازگشتگاه، سرنوشت، فرجام.

(۷۴) الثواب: پاداش نیک.

(۷۶) العقاب: کیفر.

وَمِنْ الْفَقْرِ إِلَى الْإِكْفَاءِ^{۶۲}، وَمِنْ مَعِيشَةٍ^{۶۴} فِي شِدَّةٍ^{۶۶}، وَمَيْتَةٍ^{۶۸} عَلَى غَيْرِ عُدَّةٍ^{۷۰}. ﴿۹﴾
وَنَعُوذُ بِكَ مِنَ الْحَسْرَةِ^{۷۲} الْعُظْمَى^{۷۴}، وَالْمُصِيبَةِ^{۷۶} الْكُبْرَى^{۷۸}، وَأَشَقِّ الشَّقَاءِ^{۸۰}، وَسُوءِ
الْمَأْبِ^{۸۲}، وَحِزْمَانِ^{۸۴} الثَّوَابِ^{۸۶}، وَحُلُولِ^{۸۸} الْعِقَابِ^{۹۰}. ﴿۱۰﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ،
وَأَعِزَّنِي^{۹۲} مِنْ كُلِّ ذَلِكَ بِرَحْمَتِكَ وَجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

(۶۲) الإكفاء: ج کفو: نظیر، مانند.

(۶۴) الشدة: سختی و مشقت.

(۶۶) العدة: آمادگی، آنچه برای روز مبادا آماده می شود.

(۶۸) الميتة: بزرگ.

(۷۰) العظمى: دروغ و افسوس.

(۷۲) المصيبة: سختی و رنج.

(۷۴) المأب: بازگشتگاه، سرنوشت، فرجام.

(۷۶) الثواب: پاداش نیک.

(۷۸) العقاب: کیفر.

(۸۰) الشقاء: ج کفو: نظیر، مانند.

(۸۲) الشدة: سختی و مشقت.

(۸۴) العدة: آمادگی، آنچه برای روز مبادا آماده می شود.

(۸۶) الميتة: بزرگ.

(۸۸) العظمى: دروغ و افسوس.

(۹۰) المصيبة: سختی و رنج.

(۹۲) المأب: بازگشتگاه، سرنوشت، فرجام.

(۹۴) الثواب: پاداش نیک.

(۹۶) العقاب: کیفر.

وَكَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
فِي الْإِعْتِرَافِ وَطَلَبِ التَّوْبَةِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى

(۱) اللَّهُمَّ إِنَّهُ يَحْجُبُنِي عَنْ مَسَائِلِكَ خِلَالَ ثَلَاثٍ وَتَحْدُونِي عَلَيْهَا خَلَّةٌ وَاحِدَةٌ.
(۲) يَحْجُبُنِي أَمْرٌ أَمَرْتُ بِهِ فَأَبْطَأْتُ عَنْهُ وَنَهَيْتَنِي عَنْهُ فَأَسْرَعْتُ إِلَيْهِ،
وَنِعْمَةٌ أَنْعَمْتَ بِهَا عَلَيَّ فَقَصَّرْتُ فِي شُكْرِهَا. (۳) وَيَحْدُونِي عَلَى مَسَائِلِكَ تَفْضُلُكَ عَلَى مَنْ أَقْبَلَ بَوَجهِهِ إِلَيْكَ، وَوَقَدْ مُحْسِنِ ظَنِّهِ إِلَيْكَ، إِذْ جَمِيعُ إِحْسَانِكَ تَفْضُلٌ، وَإِذْ كُلُّ نِعْمِكَ ابْتِدَاءٌ. (۴) فَهَذَا أَنَا يَا إِلَهِي. وَلِأَقِفُ بِبَابِ عِزِّكَ وَقُوفَ الْمُسْتَسْلِمِ الدَّلِيلِ، وَسَائِلُكَ عَلَى الْحَيَاءِ مِنِّي سُؤَالَ الْبَائِسِ الْمُعِيلِ. (۵) مَقْرُوءٌ

- (۱) الاعتراف: اقرار.
(۲) طلب التوبة: درخواست توبه و بازگشت.
(۳) یحجبني: مرا بازمی دارد.
(۴) المسألة: درخواست.
(۵) الخلال: خصلت، حالت.
(۶) تحدوني: مرا برمی انگیزد و می راند.
(۷) أمرت: فرمان دادی.
(۸) أبطأت: کندی نمودم، درنگ کردم.
(۹) نهيتني: مرا بازداشتی.
(۱۰) أسرع: شتافتم.
(۱۱) أنعمت: بخشیدی.
(۱۲) قصرت: کوتاهی کردم، سستی نمودم.
(۱۳) الشكر: سپاسگزاری.
(۱۴) التفضل: احسان به دیگری بدون حقی که احسان پاداش آن باشد، احسان ابتدایی.
(۱۵) أقبل بوجهه اليك: رو به تو آورد.
(۱۶) وقد اليه: بر او وارد شد.
(۱۷) حسن الظن: گمان نیک.
(۱۸) الاحسان: نیکی.
(۱۹) الواقف: ایستاده.
(۲۰) العز: عزت، گرامی شدن.
(۲۱) المستسلم: فرمانبردار، فروتن، پیرو.
(۲۲) الدليل: خوار.

لَكَ يَا بَائِسٌ لَمْ أَسْتَسْلِمْ^{۲۷} وَقَتَ إِحْسَانِكَ إِلَّا بِالْإِفْلَاحِ^{۲۸} عَنْ عِصْيَانِكَ، وَلَمْ أَخْلُ^{۲۹} فِي الْحَالَاتِ كُلِّهَا مِنْ امْتِنَانِكَ. (۶) فَهَلْ يَنْفَعُنِي، يَا إِلَهِي، إِقْرَارِي عِنْدَكَ بِسُوءِ^{۳۰} مَا اكْتَسَبْتُ؟^{۳۱} وَهَلْ يُنْجِينِي^{۳۲} مِنْكَ اعْتِرَافِي لَكَ بِقَبِيحِ^{۳۳} مَا ارْتَكَبْتُ؟^{۳۴} أَمْ أُوجِبْتُ^{۳۵} لِي فِي مَقَامِي^{۳۶} هَذَا سُخْطَكَ؟^{۳۷} أَمْ لَزِمَنِي^{۳۸} فِي وَقْتِ دُعَائِي مَقْتُكَ؟^{۳۹} (۷) سُبْحَانَكَ، لَا أَيْأَسُ^{۴۰} مِنْكَ وَقَدْ فَتَحْتَ^{۴۱} لِي بَابَ التَّوْبَةِ إِلَيْكَ، بَلْ أَقُولُ مَقَالَ الْعَبْدِ الدَّلِيلِ^{۴۲} الظَّالِمِ لِنَفْسِهِ الْمُسْتَخِفِّ^{۴۳} بِحُرْمَةِ^{۴۴} رَبِّهِ. (۸) الَّذِي عَظُمَتْ^{۴۵} ذُنُوبُهُ فَجَلَّتْ^{۴۶}، وَأَدْبَرَتْ^{۴۷} أَيَّامُهُ فَوَلَّتْ^{۴۸}. حَتَّى إِذَا رَأَى مِدَّةَ الْعَمَلِ قَدْ انْقَضَتْ^{۴۹} وَغَايَةَ^{۵۰} الْعُمُرِ قَدْ انْتَهَتْ^{۵۱}، وَأَيَّقَنَ^{۵۲} أَنَّهُ

- (۲۳) علی الحیاء منی: با وجود شرمندگیم.
(۲۴) البائس: فقیر، تنگدست، تهیدست.
(۲۵) المعیل: فقیر.
(۲۶) المقر: اعتراف کننده.
(۲۷) لم أستسلم: گردن نهادهم، فرمان نبردم، پیروی نکردم.
(۲۸) الإفلاح: خلاص شدن از آن.
(۲۹) لم أخل: خالی نبودم، فارغ نبودم. لم أخل... من امتنانك: بی احسان تو نبودم.
(۳۰) سوء: بد.
(۳۱) اكتسبت: انباشتم، جمع کردم.
(۳۲) ینجیني: نجات می دهد.
(۳۳) قبیح: زشت.
(۳۴) ارتكبت: انجام دادم، گناه کردم.
(۳۵) أوجبْتُ: لازم و پایدار گردانیدی.
(۳۶) مقامی: جایگاهم.
(۳۷) سُخْطَكَ: خشم.
(۳۸) لزمني: بر من واجب بود، بر من پایدار بود.
(۳۹) مقتك: دشمنی.
(۴۰) لا أیأس: نومید نمی شوم.
(۴۱) فتحت: گشوده ای.
(۴۲) الدلیل: خوار، زیبون.
(۴۳) المستخف: آنکه چیزی را سبک شمرده و نسبت به آن بی اعتنا است.
(۴۴) حرمة: آنچه انجامش واجب و کوتاهی کردن نسبت به آن حرام است.
(۴۵) عظمت: رو به فرونی بود.
(۴۶) جلت: بزرگی گشت.
(۴۷) أدبرت: پشت کرد.
(۴۸) ولت: سپری شد.
(۴۹) انقضت: گذشت، به سر آمد.
(۵۰) غایة: نهایت، مراد مدت و زمان است.
(۵۱) انتهت: به پایان رسید.
(۵۲) أیقن: باور کرد، دانست.

لَا يَحِيصُ^{۵۷} لَهُ مِنْكَ، وَلَا مَهْرَبٌ^{۵۸} لَهُ عَنْكَ، تَلَقَّاكَ^{۵۹} بِالْإِنَابَةِ، وَأَخْلَصَ^{۶۰} لَكَ التَّوْبَةَ، فَقَامَ إِلَيْكَ^{۶۱} بِقَلْبٍ طَاهِرٍ نَقِيٍّ، ثُمَّ دَعَاكَ^{۶۲} بِصَوْتٍ حَائِلٍ خَفِيٍّ^{۶۳} ﴿٩﴾ قَدْ تَطَاطَا^{۶۴} لَكَ فَانْحَى^{۶۵}، وَنَكَسَ رَأْسَهُ^{۶۶} فَانْتَنَى^{۶۷}، قَدْ أَرَعَشْتَ^{۶۸} خَشِيَّتَهُ^{۶۹} رِجْلَيْهِ، وَغَرَّقْتَ^{۷۰} دُمُوعَهُ^{۷۱} خَدَّيْهِ، يَدْعُوكَ^{۷۲} بِنَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، وَيَا أَرْحَمَ مِنْ انْتَابِهِ^{۷۳} الْمُسْتَرْحِمُونَ، وَيَا أَعْطَفَ^{۷۴} مَنْ أَطَافَ بِهِ^{۷۵} الْمُسْتَغْفِرُونَ، وَيَا مَنْ عَفُوهُ^{۷۶} أَكْثَرُ مِنْ نَقِمَتِهِ^{۷۷}، وَيَا مَنْ رِضَاهُ^{۷۸} أَوْفَرُ^{۷۹} مِنْ سَخَطِهِ. ﴿١٠﴾ وَيَا مَنْ تَحَمَّدَ إِلَى خَلْقِهِ^{۸۰} بِحُسْنِ التَّجَاوُزِ، وَيَا مَنْ عَوْدَ^{۸۱} عِبَادَهُ قَبُولَ الْإِنَابَةِ، وَيَا مَنْ اسْتَصْلَحَ^{۸۲} فَايَسِدَهُمْ^{۸۳} بِالتَّوْبَةِ وَيَا مَنْ رَضِيَ^{۸۴} مِنْ

(۵۷) المحييص: پناهگاه.

(۵۸) تَلَقَّاكَ: به تو روی آورد.

(۶۱) أَخْلَصَ: خالص گرداند، ناب ساخت.

(۶۳) التَّقِيَّ: پاک و پاکیزه.

(۶۵) الحائِل: تغییر یافته و آهسته.

(۶۷) تَطَاطَا: فروتنی کرد، خیم شد.

(۶۹) نَكَسَ رَأْسَهُ: سرش را به زیر افکند.

(۷۱) أَرَعَشْتَ: لرزاند.

(۷۳) رِجْلَيْهِ: دو پایش.

(۷۵) الدُمُوعُ: جِ دمع: اشک.

(۷۷) أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ: مهربان ترین مهربانان، بخشاینده ترین بخشایندهگان، بخشنده ترین بخشندگان.

(۷۹) انْتَابَهُ: پی در پی نزد او آمد.

(۸۰) أَعْطَفَ: دلسوز ترین و مهربان ترین.

(۸۲) الْمُسْتَغْفِرُونَ: آمرزش خواهان.

(۸۴) النِّقْمَةُ: کیفر.

(۸۶) أَوْفَرُ: افزون تر.

(۸۸) حَسَنَ التَّجَاوُزِ: گذشت نیک.

(۹۰) اسْتَصْلَحَ الشَّيْءُ: آن را اصلاح کرد، آن را صالح و شایسته نمود. (۹۱) الْفَاسِدُ: تباه، خراب.

(۹۲) رَضِيَ: خرسند شد.

فَعَلِهِمْ بِالْيَسِيرِ، وَيَا مَنْ كَافَى^{۹۴} قَلِيلَهُمْ بِالْكَثِيرِ، وَيَا مَنْ ضَمِنَ^{۹۵} لَهُمْ إِجَابَةَ^{۹۶} الدُّعَاءِ، وَيَا مَنْ وَعَدَهُمْ عَلَى نَفْسِهِ بِتَفْضُلِهِ^{۹۷} حُسْنَ^{۹۸} الْجَزَاءِ. ﴿١١﴾ مَا أَنَا بِأَعْصَى^{۹۹} مَنْ عَصَاكَ^{۱۰۰} فَغَفَرْتَ لَهُ، وَمَا أَنَا بِاللَّوْمِ^{۱۰۱} مَنِ اعْتَذَرَ إِلَيْكَ^{۱۰۲} فَقَبِلْتَ^{۱۰۳} مِنْهُ، وَمَا أَنَا بِأَظْلَمَ^{۱۰۴} مَنْ تَابَ إِلَيْكَ^{۱۰۵} فَعُدْتَ عَلَيْهِ. ﴿١٢﴾ أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا تَوْبَةً نَادِمٍ^{۱۰۶} عَلَى مَا فَرَطَ مِنْهُ، مُشْفِقٍ^{۱۰۷} مِمَّا اجْتَمَعَ عَلَيْهِ، خَالِصِ^{۱۰۸} الْحَيَاءِ^{۱۰۹} مِمَّا وَقَعَ فِيهِ. ﴿١٣﴾ عَالِمٍ بِأَنَّ الْعَفْوَ عَنِ الذَّنْبِ الْعَظِيمِ لَا يَتَعَاظَمُكَ، وَأَنَّ التَّجَاوُزَ^{۱۱۰} عَنِ الْإِثْمِ الْجَلِيلِ لَا يَسْتَصْعِبُكَ، وَأَنَّ احْتِمَالَ^{۱۱۱} الْجِنَايَاتِ^{۱۱۲} الْفَاحِشَةِ لَا يَتَكَادُكَ، وَأَنَّ أَحَبَّ عِبَادِكَ إِلَيْكَ مَنْ تَرَكَ^{۱۱۳} الْإِسْتِكْبَارَ^{۱۱۴} عَلَيْكَ، وَجَانَبَ^{۱۱۵} الْإِضْرَارَ، وَلَزِمَ^{۱۱۶} الْإِسْتِغْفَارَ. ﴿١٤﴾

(۹۴) اليسير: اندک.

(۹۴) کافی: پاداش داد.

(۹۵) ضَمِنَ: ضمانت کرد، به عهده گرفت.

(۹۶) الاجابة: روا شدن، قبولی.

(۹۷) التفضل: احسان ابتدایی.

(۹۸) حسن الجزاء: پاداش نیک.

(۹۹) أعصى: گنهگار تر.

(۱۰۰) عصاك: تو را نافرمانی کرد.

(۱۰۱) ألوم: نكوهیده تر.

(۱۰۲) ألوم: نكوهیده تر.

(۱۰۳) قبلت: پذیرفتی.

(۱۰۴) قبلت: پذیرفتی.

(۱۰۵) أظلم: ستمکار تر.

(۱۰۶) تاب اليك: به درگاهت توبه کرد.

(۱۰۷) عدت عليه: به او نیکی نمودی.

(۱۰۸) التادم: پشیمان.

(۱۰۹) فرط منه: از او سر زد.

(۱۱۰) المشفق: ترسان.

(۱۱۱) اجتمع عليه: بر او گرد آمد.

(۱۱۲) خالص الحياء: شرمنده ی واقعی.

(۱۱۳) وقع فيه: در آن افتاد.

(۱۱۴) لا يتعاطمك: بر تو بزرگ نمی نماید.

(۱۱۵) التجاوز: درگذشتن.

(۱۱۶) الاثم الجليل: گناه بزرگ.

(۱۱۷) لا يستصعبك: بر تو دشوار نیست.

(۱۱۸) الاحتمال: عفو و چشم پوشی.

(۱۱۹) الجنایات: جرم ها و گناهان بزرگ.

(۱۲۰) الفاحشة: از حد درگذشته، بسیار زشت.

(۱۲۱) لا يتكادك: بر تو دشوار و سخت نیست.

(۱۲۲) ترك: دست برداشت، رها نمود.

(۱۲۳) الاستكبار: گردنکشی، خود را بزرگ پنداشتن. الاستكبار على الله: كناية از درخواست نکردن از خدا و فروتنی نمودن در مقابل او.

(۱۲۴) جانب: دوری نمود و ترك کرد.

(۱۲۵) لزيم: آن را ادامه داد، به آن دل بست.

(۱۲۶) الاضرار: مداومت و پافشاری.

وَأَنَا أَبْرَأُ إِلَيْكَ ^{۱۳۷} مِنْ أَنْ أَسْتَكْبِرَ، وَأَعُوذُ بِكَ ^{۱۳۸} مِنْ أَنْ أُصِيرَ، ^{۱۳۹} وَأَسْتَغْفِرُكَ ^{۱۴۰} لِمَا قَصَّرْتُ فِيهِ، ^{۱۴۱} وَأَسْتَعِينُ ^{۱۴۲} بِكَ عَلَى مَا عَجَزْتُ عَنْهُ. ^{۱۴۳} ﴿١٥﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَهَبْ لِي ^{۱۴۴} مَا يَجِبُ ^{۱۴۵} عَلَيَّ لَكَ، وَعَافِنِي ^{۱۴۶} بِمَا أَسْتَوْجِبُهُ ^{۱۴۷} مِنْكَ، وَأَجْزِنِي ^{۱۴۸} بِمَا يَخَافُهُ ^{۱۴۹} أَهْلُ الْإِسَاءَةِ، فَإِنَّكَ مَلِيٌّ ^{۱۵۰} بِالْعَفْوِ، مَرْجُوٌّ ^{۱۵۱} لِلْمَغْفِرَةِ، مَعْرُوفٌ ^{۱۵۲} بِالتَّجَاوُزِ، لَيْسَ لِحَاجَتِي مَطْلَبٌ ^{۱۵۳} سِوَاكَ، وَلَا لِذَنْبِي غَافِرٌ ^{۱۵۴} غَيْرُكَ، حَاشَاكَ. ^{۱۵۵} ﴿١٦﴾ وَلَا أَخَافُ ^{۱۵۶} عَلَى نَفْسِي إِلَّا إِيَّاكَ، إِنَّكَ أَهْلُ التَّقْوَى ^{۱۵۷} وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ، ^{۱۵۸} صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَقْضِ حَاجَتِي، ^{۱۵۹} وَأَنْجِحْ طَلِبَتِي، ^{۱۶۰} وَاعْفُ ذَنْبِي، وَآمِنْ خَوْفَ نَفْسِي، ^{۱۶۱} إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، ^{۱۶۲} وَذَلِكَ عَلَيْكَ يَسِيرٌ، ^{۱۶۳} آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ.

- (۱۳۷) أبرأ اليك: بیزاری می جویم و به تو پناه می برم.
(۱۳۸) أصير: اصرار و رزم.
(۱۳۹) قصرت فيه: در آن کوتاهی نمودم.
(۱۴۰) استغفرك: از تو آمرزش می خواهم.
(۱۴۱) استعين: باری می خواهم.
(۱۴۲) هب لي: به من ببخش.
(۱۴۳) عافني: به من تندرستی ده. در اینجا مراد درخواست رهایی از مؤاخذه است.
(۱۴۴) أستوجب: سزاوارش هستم.
(۱۴۵) عفا: از آن می هراسد.
(۱۴۶) الخاف: بی نیاز و توانا.
(۱۴۷) المغفرة: آمرزش، پرده پوشی گناه.
(۱۴۸) المطلب: جای درخواست.
(۱۴۹) العاف: آمرزنده.
(۱۵۰) لا أخاف: نمی ترسم.
(۱۵۱) اهل المغفرة: آنکه سزاوار است بیامرزد.
(۱۵۲) أنجح طلبتي: درخواستم را برآور.
(۱۵۳) التقدير: توانا.
(۱۵۴) أعوذ بك: به تو پناه می برم.
(۱۵۵) استغفرك: از تو آمرزش می خواهم.
(۱۵۶) استعين: باری می خواهم.
(۱۵۷) هب لي: به من ببخش.
(۱۵۸) عافني: به من تندرستی ده. در اینجا مراد درخواست رهایی از مؤاخذه است.
(۱۵۹) أستوجب: سزاوارش هستم.
(۱۶۰) عفا: از آن می هراسد.
(۱۶۱) الخاف: بی نیاز و توانا.
(۱۶۲) المغفرة: آمرزش، پرده پوشی گناه.
(۱۶۳) المطلب: جای درخواست.
(۱۶۴) العاف: آمرزنده.
(۱۶۵) لا أخاف: نمی ترسم.
(۱۶۶) اهل المغفرة: آنکه سزاوار است بیامرزد.
(۱۶۷) أنجح طلبتي: درخواستم را برآور.
(۱۶۸) التقدير: توانا.

وَكُنْ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
فِي طَلَبِ الْخَوَالِجِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى

- (۱) اللَّهُمَّ يَا مُنْتَهَى 'مَطْلَبِ' الْحَاجَاتِ (۲) وَيَا مَنْ جَسَدُكَ طِبْخٌ لِمَنْ يَطْبَخُ فِيهِ دُخَانُ الْخَوَالِجِ (۳) وَيَا مَنْ لَا يَبِيعُ 'بِعَمَلِهِ' بِالْأَمْثَالِ (۴) وَيَا مَنْ لَا يَكْفُرُ طَبْخُهُ بِمَنْ يَطْبَخُ فِيهِ (۵) وَيَا مَنْ يُسْتَعْفَى بِهِ (۶) وَلَا يُسْتَعْفَى عَنْهُ (۷) وَيَا مَنْ لَا تَقِي 'خَزَائِنَهُ' السَّائِلِ (۸) وَيَا مَنْ لَا تَقْطَعُ عَنْهُ خَوَالِجُ الْخَوَالِجِ (۹)

- (۱) المطلب: درخواست.
(۲) تعالی: بلندمرتبه، برتر.
(۳) المطلب: درخواست.
(۴) التیل: رسیدن.
(۵) لا یبیع: نمی فروشد.
(۶) لا یکفر: تیره نمی سازد.
(۷) الامتنان: منت گذاشتن.
(۸) لا یستغفی عنه: از او بی نیاز نمی شود.
(۹) لا یرغب عنه: از او روگردان نشود.
(۱۰) الخزان: ج خزانة گنجینه.
(۱۱) لا یتذل: تغییر نمی دهد، در گون نمی سازد.
(۱۲) لا یتقطع: بریده نمی شود، قطع نمی شود.
(۱۳) الدعاء: درخواست، نیایش.

وَكَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
إِذَا مَرَضَ أَوْ نَزَلَ بِهِ كَرْبٌ أَوْ بَلِيَّةٌ^۱

﴿۱﴾ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا لَمْ أَزَلْ أَتَصَرَّفْ فِيهِ مِنْ سَلَامَةٍ^۲ بَدَنِي، وَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا أَخَذْتُ^۳ بِي مِنْ عِلَّةٍ^۴ فِي جَسَدِي. ﴿۲﴾ فَمَا أَذْرِي، يَا إِلَهِي، أَيُّ الْحَالَيْنِ^۵ أَحَقُّ^۶ بِالشُّكْرِ^۷ لَكَ؟ وَأَيُّ الْوَقْتَيْنِ^۸ أَوْلَى^۹ بِالْحَمْدِ لَكَ؟ ﴿۳﴾ أَوْفَتْ^{۱۰} الصَّحَّةَ^{۱۱} الَّتِي هَنَأْتَنِي^{۱۲} فِيهَا طَيِّبَاتِ رِزْقِكَ،^{۱۳} وَنَشَطَّتَنِي^{۱۴} بِهَا لِابْتِغَاءِ^{۱۵} مَرْضَاتِكَ^{۱۶} وَفَضْلِكَ،^{۱۷} وَقَوَّيْتَنِي^{۱۸} مَعَهَا

- (۱) مرض: بیمار شد.
(۲) نزل به: برایش پیش آمد، بر او وارد شد.
(۳) أَخَذْتُ: گرفتم.
(۴) عِلَّةٌ: بلا، گرفتاری.
(۵) الحمد: سپاس.
(۶) لم أزل: پیوسته، همیشه، همواره.
(۷) أَتَصَرَّفُ: برخوردار هستم، به کار می‌گیرم.
(۸) الوقتین: دو زمان.
(۹) أَوْلَى: پدید آوردی.
(۱۰) أَخَذْتُ: پدید آوردی.
(۱۱) الصَّحَّةُ: بیماری.
(۱۲) هَنَأْتَنِي: ما آدری: نمی‌دانم.
(۱۳) الْحَالَيْنِ: دو حالت.
(۱۴) الشُّكْرُ: سپاسگزاری.
(۱۵) أَوْلَى: سزاوارتر، شایسته‌تر.
(۱۶) الصَّحَّةُ: تندرستی.
(۱۷) طَيِّبَاتِ الرِّزْقِ: روزی‌های خوشمزه و لذیذ.
(۱۸) نَشَطَّتَنِي: مرا شادمان، سبک و چالاک ساختی، به من شادی بخشیدی.
(۱۹) ابْتِغَاءُ: درخواست.
(۲۰) المَرْضَاةُ: خشنودی.
(۲۱) الفضل: در اینجا به معنی خیر و روزی است.
(۲۲) قَوَّيْتَنِي: توانایی ام دادی.

عَلَى مَا وَفَّقْتَنِي^{۲۹} لَهُ مِنْ طَاعَتِكَ؟ ﴿۴﴾ أَمْ وَقْتُ الْعِلَّةِ^{۳۰} الَّتِي مَحَضَّتَنِي^{۳۱} بِهَا، وَالنَّعْمَ^{۳۲} الَّتِي أَنَحَفَّتَنِي^{۳۳} بِهَا، تَخْفِيفًا^{۳۴} لِمَا ثَقُلَ^{۳۵} بِهِ عَلَيَّ ظَهْرِي^{۳۶} مِنَ الْخَطِيئَاتِ،^{۳۷} وَتَطْهِيرًا^{۳۸} لِمَا انْغَمَسْتُ^{۳۹} فِيهِ مِنَ السَّيِّئَاتِ،^{۴۰} وَتَنْبِيْهَا^{۴۱} لِتَنَاوُلِ^{۴۲} التَّوْبَةِ،^{۴۳} وَتَذْكِيرًا^{۴۴} لِحَوْ^{۴۵} الْحَوِيَّةِ^{۴۶} بِقَدِيمِ النَّعْمَةِ؟ ﴿۵﴾ وَفِي خِلَالِ^{۴۷} ذَلِكَ مَا كَتَبَ لِي الْكَاتِبَانِ^{۴۸} مِنْ زَكَاةٍ^{۴۹} الْأَعْمَالِ، مَا لَا قَلْبٌ فَكَّرَ^{۵۰} فِيهِ، وَلَا لِسَانٌ نَطَقَ^{۵۱} بِهِ، وَلَا جَارِحَةٌ^{۵۲} تَكَلَّفَتْهُ،^{۵۳} بَلْ إِفْضَالًا^{۵۴} مِنْكَ عَلَيَّ، وَإِحْسَانًا مِنْ صَنِيعِكَ^{۵۵} إِلَيَّ. ﴿۶﴾ اللَّهُمَّ فَصِّلْ^{۵۶} عَلَيَّ مُحَمِّدًا^{۵۷} وَآلَهُ، وَحَبِّبْ^{۵۸} إِلَيَّ مَا رَضِيتَ^{۵۹} لِي، وَيَسِّرْ^{۶۰} لِي مَا أَحَلَّلْتَ^{۶۱} بِي، وَطَهِّرْ^{۶۲} لِي مِنْ دَنَسٍ^{۶۳} مَا أَسْلَفْتُ،^{۶۴} وَأَنْحِ^{۶۵} عَنِّي شَرَّ مَا قَدَّمْتُ،^{۶۶} وَأَوْجِدْ^{۶۷} لِي حَلَاوَةَ^{۶۸} الْعَافِيَةِ،^{۶۹} وَأَذِقْ^{۷۰} لِي بَرْدَ^{۷۱} السَّلَامَةِ، وَاجْعَلْ^{۷۲} مَخْرَجِي^{۷۳}

- (۲۹) وَفَّقْتَنِي: توفیق دادی.
(۳۰) عِلَّةٌ: از گناه نجاتم دادی.
(۳۱) مَحَضَّتَنِي: به من ارمان دادی، به من هدیه دادی.
(۳۲) انْحَفَّتَنِي: سبک کردن.
(۳۳) الظَّهْرُ: پشت.
(۳۴) التَّطْهِيرُ: پاک کردن.
(۳۵) السَّيِّئَاتِ: بدی‌ها.
(۳۶) التَّنَاوُلُ: اقدام به کاری.
(۳۷) التَّذْكِيرُ: یادآوری.
(۳۸) الْحَوِيَّةُ: گناه.
(۳۹) الْخِلَالُ: بین.
(۴۰) الزَّكَاةُ: پاکیزه، صالح.
(۴۱) نَطَقَ: سخن گفت.
(۴۲) تَكَلَّفَتْهُ: آن را با رنج و مشقت انجام داد.
(۴۳) الصَّنِيعُ: احسان، نیکی.
(۴۴) رَضِيتَ لِي: برایم پسندیدی.
(۴۵) أَحَلَّلْتَ لِي: بر من وارد کردی.
(۴۶) الدَّنَسُ: پلیدی، چرکی.
(۴۷) انْحِ: بزدای، پاک کن.
(۴۸) الطَّاعَةُ: فرمانبری.
(۴۹) أَنَحَفَّتَنِي: به من ارمان دادی، به من هدیه دادی.
(۵۰) ثَقُلَ: سنگین شد.
(۵۱) الخطيئات: خطاها، گناهان.
(۵۲) انْغَمَسْتُ: فرو رفتم.
(۵۳) التَّوْبَةُ: آگاه نمودن.
(۵۴) الْحَوِيَّةُ: بازگشت.
(۵۵) الْحَوْ: زدودن، از بین بردن، پاک کردن.
(۵۶) قَدِيمِ النَّعْمَةِ: نعمت پیشین.
(۵۷) الْكَاتِبَانِ: دو نویسنده.
(۵۸) فَكَّرَ: اندیشید.
(۵۹) الْجَارِحَةُ: عضو بدن انسان.
(۶۰) الْإِفْضَالُ: فضل.
(۶۱) حَبِّبْ إِلَيَّ: محبوب من گردان.
(۶۲) يَسِّرْ: آسان کن.
(۶۳) طَهِّرْ لِي: مرا پاک کن.
(۶۴) أَسْلَفْتُ: پیش فرستادم.
(۶۵) قَدَّمْتُ: پیش فرستادم.

عَنْ عَلِيٍّ إِلَى عَفْوِكَ، وَمُتَحَوِّلِي^{٧١} عَنْ صَرْعَتِي^{٧٢} إِلَى تَجَاوُزِكَ،^{٧٣} وَخَلَّاصِي^{٧٤} مِنْ كَرْبِي^{٧٥}
إِلَى رَوْحِكَ،^{٧٦} وَسَلَامَتِي مِنْ هَذِهِ الشَّدَّةِ^{٧٧} إِلَى فَرَجِكَ.^{٧٨} ﴿٧﴾ إِنَّكَ الْمُتَفَضِّلُ^{٧٩}
بِالْإِحْسَانِ، الْمُتَطَوِّلُ^{٨٠} بِالْإِمْتِنَانِ،^{٨١} الْوَهَّابُ^{٨٢} الْكَرِيمُ،^{٨٣} ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ.^{٨٤}

(٦٦) الحلاوة: راحتی و لذت، شیرینی.	(٦٥) آو جَدَنِي: مرا کامیاب فرما.
(٦٨) أدَّقِي: به من بچشان.	(٦٧) العافیة: تندرستی.
(٧٠) المخرج: گریزگاه.	(٦٩) البرد: گوارایی و خوشی.
(٧٢) الصرعة: به زمین افتادن.	(٧١) المتحوِّل: انتقال، بازگشت.
(٧٤) الخلاص: رهایی.	(٧٣) التَّجَاوُزُ: درگذشتن، عفو کردن.
(٧٦) الرُّوح: آسایش و بخشایش.	(٧٥) الكرب: غم و اندوه، گرفتاری.
(٧٨) الفَرَج: گشایش.	(٧٧) الشَّدَّة: سختی.
(٨٠) المتطوِّل: آنکه بدون سبب به نیکی و احسان رفتار می کند.	(٧٩) المتفضِّل: آنکه بدون سبب به نیکی و احسان رفتار می کند.
(٨٢) الوهَّاب: بسیار بخشنده.	(٨١) الامتنان: نعمت بزرگ دادن.
(٨٤) ذوالجلال و الاکرام: دارای بزرگواری و احترام.	(٨٣) الکریم: بخشنده ای که عطایش تمام نمی شود.

وَكَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

إِذَا دُفِعَ عَنْهُ مَا يَحْذَرُ،^۱ أَوْ عُجِّلَ لَهُ مَطْلَبُهُ^۲

﴿۱﴾ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى حُسْنِ قَضَائِكَ،^۳ وَبِمَا صَرَفْتَ عَنِّي مِنْ بَلَائِكَ،^۴ فَلَا تَجْعَلْ^۵ حَظِّي مِنْ رَحْمَتِكَ مَا عَجَّلْتَ لِي مِنْ عَافِيَتِكَ،^۶ فَأَكُونَ قَدْ شَقِيتُ^۷ بِمَا أَحْبَبْتُ^۸ وَسَعِدْتُ^۹ غَيْرِي بِمَا كَرِهْتُ. ﴿۲﴾ وَإِنْ يَكُنْ مَا ظَلَلْتُ فِيهِ،^{۱۰} أَوْ بَتُّ فِيهِ^{۱۱} مِنْ هَذِهِ الْعَافِيَةِ بَيْنَ يَدَيِ بَلَاءٍ^{۱۲} لَا يَنْقَطِعُ،^{۱۳} وَوَزِرٍ^{۱۴} لَا يَرْتَفِعُ^{۱۵} فَقَدِّمْ^{۱۶} لِي مَا أَخَّرْتَ،^{۱۷} وَأَخِّرْ^{۱۸} عَنِّي مَا قَدَّمْتَ. ﴿۳﴾ فَغَيْرُ كَثِيرٍ^{۱۹} مَا عَاقِبَتُهُ^{۲۰} الْفَنَاءُ،^{۲۱} وَغَيْرُ قَلِيلٍ^{۲۲} مَا عَاقِبَتُهُ الْبَقَاءُ،^{۲۳} وَصَلِّ^{۲۴} عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ.

(۱) دفع: دور شد.

(۲) محذر: می ترسد.

(۳) عجل له مطلبه: خواسته اش زود روا شد.

(۴) الحمد: سپاس.

(۵) القضاء: حکم الهی، تقدیر. حسن القضاء: نیکویی تقدیر، حکمی حکیمانه و موافق با مصلحت.

(۶) البلاء: بدی، شر.

(۷) صرفت: برگرداندی و دور ساختی.

(۸) الحظ: بهره، سهم، قسمت، نصیب.

(۹) لا تجعل: قرار مده.

(۱۰) اکون قد شقیت: بدبخت شده ام.

(۱۱) العافیة: تندرستی.

(۱۲) سعدت: خوشبخت شد.

(۱۳) أحببت: دوست داشتم.

(۱۴) ظللت فيه: روز را در آن به سر بردم.

(۱۵) کرهت: دوست نداشتم.

(۱۶) بین یدی بلاء: پیشاپیش بلاء و گرفتاری.

(۱۷) بت فيه: شب را در آن به سر بردم.

(۱۸) الوزر: گناه.

(۱۹) لا ينقطع: قطع نمی شود.

(۲۰) قدم: جلو انداز، پیش انداز.

(۲۱) لا يرتفع: برداشته نمی شود.

(۲۲) أخر: به تأخیر انداز، پس انداز.

(۲۳) أخرت: به تأخیر انداختی، پس انداختی.

(۲۴) العاقبة: فرجام، سرانجام، پایان هر چیز.

(۲۵) غیر کثیر: زیاد نیست.

(۲۶) غیر قلیل: کم نیست.

(۲۷) الفناء: نیستی، نابودی.

(۲۸) البقاء: همیشگی، پابندگی.

(۲۹) صل: درود فرست.

وَكَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
فِي مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ وَمَرْضِي الْأَفْعَالِ^۲

﴿۱﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَبَلِّغْ بِإِيمَانِي أَكْمَلَ الْإِيمَانِ، وَاجْعَلْ يَقِينِي أَفْضَلَ الْيَقِينِ، وَأَنْتَهُ^۵ بِنَيْتِي^۶ إِلَى أَحْسَنِ النَّيَّاتِ، وَبِعَمَلِي^۷ إِلَى أَحْسَنِ الْأَعْمَالِ. ﴿۲﴾ اللَّهُمَّ وَفِّرْ^۸ بِلُطْفِكَ نَيْتِي، وَصَحِّحْ^۹ بِمَا عِنْدَكَ يَقِينِي، وَاسْتَصْلِحْ^{۱۰} بِقُدْرَتِكَ مَا فَسَدَ^{۱۱} مِنِّي. ﴿۳﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاكْفِنِي^{۱۲} مَا يَشْغَلُنِي^{۱۳} الْإِهْتِسَامُ بِهِ،^{۱۴} وَاسْتَعْمِلْنِي^{۱۵} بِمَا تَسْأَلُنِي^{۱۶} عَدَا^{۱۷} عَنْهُ، وَاسْتَفْرِغْ^{۱۸} أَيَّامِي^{۱۹} فِيهَا خَلَقْتَنِي^{۲۰} لَهُ، وَأَغْنِنِي^{۲۱} وَأَوْسِعْ عَلَيَّ^{۲۲} فِي

(۱) المکارم: ج مکرمه: بزرگواری. مکارم الاخلاق: اخلاق نیک. (۲) مرضی الافعال: کردارهای پسندیده.

(۳) بَلِّغْ: برسان.

(۴) صَلِّ: درود فرست.

(۵) الْيَقِين: باور، بی شک و شبهه.

(۶) بِنَيْتِي: باور داشتن عقیده داشتن.

(۷) النِّيَّة: قصد، عزم، آهنگ.

(۸) أَنْتَهُ: به نهایت رسان.

(۹) وَفِّرْ: کامل گردان، نگهدار.

(۱۰) الْعَمَل: کردار.

(۱۱) صَحِّحْ: درست گردان، استوار و پایدار گردان.

(۱۲) اللُّطْف: توفیق، مهربانی.

(۱۳) الْقُدْرَةُ: توان، توانایی.

(۱۴) اسْتَصْلِحْ: نیکو گردان، اصلاح کن.

(۱۵) فَسَدَ: تباه شد، خراب شد.

(۱۶) اكْفِنِي: مرا کفایت کن، برایم بس باش. مراد از دوش من بردار است.

(۱۷) الْإِهْتِسَامُ بِهِ: توجه داشتن به آن.

(۱۸) يَشْغَلُنِي: مرا مشغول می کند.

(۱۹) تَسْأَلُنِي: از من سؤال می کنی، از من بازپرسی می نمایی.

(۲۰) اسْتَعْمِلْنِي: مرا به کاری وادار، مرا به کاری بگمار.

(۲۱) اسْتَفْرِغْ أَيَّامِي: روزهایم را صرف نما.

(۲۲) الْعَدَا: فر دا. در اینجا مراد روز قیامت است.

(۲۳) أَغْنِنِي: مرا بی نیاز گردان.

(۲۴) خَلَقْتَنِي: مرا آفریندی.

رِزْقِكَ، ^{۲۵} وَلَا تَفْتِنِّي بِالنَّظَرِ، ^{۲۶} وَأَعِزَّنِي ^{۲۷} وَلَا تَبْتَلِنِي بِالْكِبَرِ، ^{۲۸} وَعَبَّدْنِي لَكَ ^{۲۹} وَلَا تُفْسِدْ عِبَادَتِي بِالْعُجْبِ، ^{۳۰} وَأَجِرْ لِلنَّاسِ عَلَى يَدِي الْخَيْرَ، ^{۳۱} وَلَا تَحْقُقْهُ بِالْمَنِّ، ^{۳۲} وَهَبْ لِي مَعَالِيَ الْأَخْلَاقِ، ^{۳۳} وَأَعْصِمْنِي مِنَ الْفَخْرِ، ^{۳۴} ﴿٤﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَلَا تَرْفَعْنِي فِي النَّاسِ دَرَجَةً إِلَّا حَطَطْتَنِي عِنْدَ نَفْسِي مِثْلَهَا، ^{۳۵} وَلَا تُحَدِّثْ لِي عِزًّا ظَاهِرًا إِلَّا أَحَدَّثْتَ لِي ذِلَّةً بَاطِنَةً عِنْدَ نَفْسِي بِقَدَرِهَا، ^{۳۶} ﴿٥﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَمَتَّعْنِي بِهَدْيِ صَالِحٍ لَا أَسْتَبْدِلُ بِهِ، وَطَرِيقَةٍ حَقِّ لَا أَزِيغُ

(۲۵) أوسع علی فی رزقک: روزیات را بر من بگستر.

(۲۶) النظر: انتظار، نگاه کردن در اینجا به معنی مهلت دادن است.

(۲۷) لا تبتلین: مرا میازمای، مرا گرفتار مکن.

(۲۸) العجز: خودبزرگبینی، تکبر.

(۲۹) عبّدتک: مرا برای بندگی - خود رام ساز.

(۳۰) العجب: خودپسندی، فخر و مباهات نمودن به کار خویش.

(۳۱) أجر للناس علی یدی الخیر: نیکی کردن به مردم را به دست من پیوسته و فراوان گردان.

(۳۲) لا تحقّق: آن را محو و باطل مگردان.

(۳۳) هب: ببخش.

(۳۴) المعالی: ج: معلا: بلندی قدر و مرتبه، برتری، بزرگواری. معالی الاخلاق: اخلاق نیکو، بزرگواری‌ها و نیکویی‌های اخلاقی.

(۳۵) لا ترفعنی: ج: خلق: خوی، صفت واسخ در نفس است که به سبب آن می‌توان هر کاری را انجام داد.

(۳۶) اعصمنی: مرا حفظ کن و نگهدار.

(۳۷) لا ترفعنی: مرا سربلند مکن، مرا بالا ببر.

(۳۸) حططتک: مرا پست گرداندی، مرا پایین آوردی.

(۳۹) لا تحدّث: پدید میآور، به وجود میآور.

(۴۰) الظاهر: آشکار، نمایان.

(۴۱) الباطنة: پنهان.

(۴۲) متّعتی: مرا بهره‌مند ساز.

(۴۳) الصالح: شایسته.

(۴۴) الطریقه: راه و روش، حالت.

(۴۵) لا استبدل: عوض نکنم.

عَنْهَا، ^{۵۷} وَنِيَّةَ رُشْدٍ ^{۵۸} لَا أَشْكُ فِيهَا، ^{۵۹} وَعَمَّرْنِي مَا كَانَ عُمْرِي بِذَلِكَ ^{۶۰} فِي طَاعَتِكَ، فَإِذَا كَانَ عُمْرِي مَرْتَعًا ^{۶۱} لِلشَّيْطَانِ فَاقْبِضْنِي إِلَيْكَ قَبْلَ أَنْ يَسْبِقَ ^{۶۲} مَقْتُكَ إِلَيَّ، أَوْ يَسْتَحْكِمَ ^{۶۳} غَضَبُكَ عَلَيَّ. ﴿٦﴾ اللَّهُمَّ لَا تَدْعُ خَصْلَةً تُعَابُ مِنِّي إِلَّا أَصْلَحْتُهَا، ^{۶۴} وَلَا عَائِبَةً أُوتِبُ بِهَا إِلَّا حَسَنْتُهَا، ^{۶۵} وَلَا أَكْرَوْمَةً ^{۶۶} فِي نَاقِصَةٍ إِلَّا أَتَمَمْتُهَا. ﴿٧﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَبْدِلْنِي مِنْ بَغْضَةِ أَهْلِ الشَّنَانِ ^{۶۷} إِلَى الْمَحَبَّةِ، ^{۶۸} وَمِنْ حَسَدِ أَهْلِ الْبَغْيِ ^{۶۹} إِلَى الْمَوَدَّةِ، ^{۷۰} وَمِنْ ظَنَّةِ أَهْلِ الصَّلَاحِ ^{۷۱} إِلَى الثَّقَةِ، ^{۷۲} وَمِنْ عَدَاوَةِ الْأَدْنَيْنِ ^{۷۳} إِلَى الْوَلَايَةِ، ^{۷۴} وَمِنْ عُقُوقِ ذَوِي الْأَرْحَامِ ^{۷۵} إِلَى الْمَبَرَّةِ، ^{۷۶} وَمِنْ خِذْلَانِ الْأَقْرَبِينَ ^{۷۷}

(۵۷) لا أزيغ عنها: از آن کناره نگیرم، به بیراهه نروم.

(۵۸) لا أشك: تردید نکنم.

(۵۹) عمّرتي: به من طول عمر ده.

(۶۰) البذلة: به کار رفتن، صرف شدن.

(۶۱) العمر: زندگی.

(۶۲) المرتع: چراگاه.

(۶۳) يسبق الي: به سوی من بشتابد.

(۶۴) يستحكم: استوار گردد، محکم شود.

(۶۵) لا تدع: وامگذار.

(۶۶) الغضب: خوی بد و زشت.

(۶۷) العائبة: عیب، خوی بد و زشت.

(۶۸) حشنتها: آن را نیکو گرداندی.

(۶۹) الناقص: ناتمام.

(۷۰) أبذلني: برای من چیزی را به جای چیز دیگر قرار ده.

(۷۱) الظنة: دشمنی سخت، کینه‌توزی شدید. اهل الشنآن: دشمنان. (۷۲) المحبة: دوستی.

(۷۳) الحسد: رشک.

(۷۴) البغي: ستم، تعدی و تجاوز، سرکشی. اهل البغي: متجاوزان، سرکشان، ستمگران.

(۷۵) المودة: دوستی.

(۷۶) الظقة: تهمت، بدگمانی.

(۷۷) الثقة: اعتماد.

(۷۸) الصلاح: نیکی، خیر. اهل الصلاح: نیکان.

(۷۹) العداوة: دشمنی.

(۸۰) الآدنين: خویشانندان.

(۸۱) العقوق: قطع رحم، بدرفتاری، سرکشی.

(۸۲) الولایة: دوستی.

(۵۸) الرشد: صواب، درست.

(۶۰) عمرتي: به من طول عمر ده.

(۶۲) البذلة: به کار رفتن، صرف شدن.

(۶۴) اقبضني: مرا بمران. اقبضني اليك: مرا به سوی خود بازگردان.

(۶۶) المقت: دشمنی سخت.

(۶۸) الغضب: خشم.

(۷۰) المحصلة: خوی بد یا خوب.

(۷۲) اصلحتها: آن را اصلاح کردی.

(۷۴) أوتب: سرزنش شوم.

(۷۶) الاكرومة: کرامت، خوی پسندیده، بزرگواری.

(۷۸) اتممتها: آن را کامل کردی.

(۸۰) البغضة: دشمنی، کینه‌توزی.

(۸۲) المحبة: دوستی.

(۸۳) الحسد: رشک.

(۸۴) البغي: ستم، تعدی و تجاوز، سرکشی. اهل البغي: متجاوزان، سرکشان، ستمگران.

(۸۶) الظقة: تهمت، بدگمانی.

(۸۸) الثقة: اعتماد.

(۹۰) الآدنين: خویشانندان.

(۹۲) العقوق: قطع رحم، بدرفتاری، سرکشی.

النُّصْرَةَ، ^{۱۲۵} وَمِنْ حُبِّ ^{۱۲۶} الْمُدَّارَيْنِ ^{۱۲۷} تَصْحِيحَ الْمَقَّةِ، ^{۱۲۸} وَمِنْ رَدِّ ^{۱۲۹} الْمَلَابِسَيْنِ ^{۱۳۰} كَرَمَ
الْعِشْرَةِ، ^{۱۳۱} وَمِنْ مَرَارَةِ ^{۱۳۲} خَوْفِ ^{۱۳۳} الظَّالِمِينَ ^{۱۳۴} حَلَاوَةَ ^{۱۳۵} الْأَمْنَةِ، ^{۱۳۶} ﴿۸﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى
مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاجْعَلْ لِي يَدًا ^{۱۳۷} عَلَى مَنْ ظَلَمَنِي، ^{۱۳۸} وَلِسَانًا ^{۱۳۹} عَلَى مَنْ خَاصَمَنِي، ^{۱۴۰}
وَوَقْفًا ^{۱۴۱} بَيْنَ عَانَدَيْنِي، ^{۱۴۲} وَهَبْ ^{۱۴۳} لِي مَكْرًا ^{۱۴۴} عَلَى مَنْ كَايَدَنِي، ^{۱۴۵} وَقُدْرَةً ^{۱۴۶} عَلَى مَنْ
اضْطَهَدَنِي، ^{۱۴۷} وَتَكْذِيبًا ^{۱۴۸} لِمَنْ قَصَبَنِي، ^{۱۴۹} وَسَلَامَةً ^{۱۵۰} يَمُنُّ تَوْعَدَنِي، ^{۱۵۱} وَوَفْقِي ^{۱۵۲}
لِطَاعَةِ مَنْ سَدَّدَنِي، ^{۱۵۳} وَمُتَابَعَةِ مَنْ أَرْشَدَنِي، ^{۱۵۴} ﴿۹﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ،
وَسَدِّدْنِي ^{۱۵۵} لِأَنْ أَعَارِضَ ^{۱۵۶} مَنْ غَشَّيَنِي ^{۱۵۷} بِالنُّصْحِ، ^{۱۵۸} وَأَجْزِي ^{۱۵۹} مَنْ هَجَرَني ^{۱۶۰}

(۹۳) الارحام: ج رحم: خويشاوند نسبی. ذوی الارحام: خويشان. (۹۴) المبرة: بیوستگی، خوشرفتاری، نیکی و احسان.

(۹۵) الخذلان: دست از یاری و کمک برداشتن، خوار نمودن. (۹۶) الاقربین: نزدیکان.

(۹۷) النصرة: یاری کردن. (۹۸) الحب: دوستی.

(۹۹) المدارین: آنان که به ظاهر ملاطفت و نرمی کنند، مدارا کنندگان. (۱۰۰) المققة: محبت، دوستی. تصحیح المققة: دوستی واقعی.

(۱۰۱) الرد: اهانت. (۱۰۲) الملايسين: آمیزش کنندگان، معاشران.

(۱۰۳) العشرة: آمیزش. کرم العشرة: آمیزش نیک، خوش رفتاری. (۱۰۴) الماراة: تلخی.

(۱۰۵) الخوف: ترس. (۱۰۶) الظالمين: ستمگران.

(۱۰۷) الحلاوة: شیرینی. (۱۰۸) الامنة: اطمینان، بی ترسی، آسایش.

(۱۰۹) الید: دست. در اینجا در این معانی مجازی به کار رفته است: نیرو، توان، تسلط، غلبه.

(۱۱۰) ظلمني: به من ستم کرد. (۱۱۱) اللسان: زبان. در اینجا مجازاً به معنی حجت و برهان است.

(۱۱۲) خاصمني: با من نزاع و جدال کرد. (۱۱۳) الظفر: پیروزی، غلبه.

(۱۱۴) عاندني: با من ناسازگاری نمود و گردنکشی کرد، با من لج کرد. (۱۱۵) هب: ببخش.

(۱۱۶) المکر: فریب، نیرنگ. (۱۱۷) کایدني: مرا فریب داد.

(۱۱۸) القدرة: توانایی. (۱۱۹) اضطهدي: به من ستم نمود.

(۱۲۰) التکذیب: نسبت دروغگویی به کسی دادن. (۱۲۱) قصبي: از من عیبجویی کرد و به من دشنام داد.

(۱۲۲) السلامة: بی گزند شدن، تندرستی. (۱۲۳) توعدي: مرا تهدید کرد، مرا ترساند.

(۱۲۴) وفتني: به من توفیق ده. (۱۲۵) الطاعة: اطاعت، فرمانبری.

(۱۲۶) سددي: مرا در راه راست ثابت قدم و استوار گرداند. (۱۲۷) المتابعة: پیروی کردن.

(۱۲۸) ارشدني: مرا راهنمایی کرد. (۱۲۹) سددي: توفیق ده، مرا در راه راست ثابت قدم و استوار گردان.

بِالْبِرِّ، ^{۱۲۵} وَأُثِيبَ ^{۱۲۶} مَنْ حَرَمَنِي ^{۱۲۷} بِالْبَذْلِ، ^{۱۲۸} وَأُكَافَى ^{۱۲۹} مَنْ قَطَعَنِي ^{۱۳۰} بِالصَّلَةِ، ^{۱۳۱}
وَأُخَالَفَ ^{۱۳۲} مَنْ اغْتَابَنِي ^{۱۳۳} إِلَى حُسْنِ الذِّكْرِ، ^{۱۳۴} وَأَنْ أَشْكُرَ ^{۱۳۵} الْحَسَنَةَ، ^{۱۳۶} وَأُغْضِي ^{۱۳۷} عَنْ
السَّيِّئَةِ. ^{۱۳۸} ﴿۱۰﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَحَلِّني ^{۱۳۹} بِحِلْيَةِ ^{۱۴۰} الصَّالِحِينَ، ^{۱۴۱}
وَالْبِسْني ^{۱۴۲} زِينَةَ ^{۱۴۳} الْمُتَّقِينَ، ^{۱۴۴} فِي بَسْطِ ^{۱۴۵} الْعَدْلِ، ^{۱۴۶} وَكَظْمِ ^{۱۴۷} الْغَيْظِ، ^{۱۴۸} وَإِطْفَاءِ ^{۱۴۹} النَّارِ، ^{۱۵۰}
وَضَمِّ ^{۱۵۱} أَهْلِ ^{۱۵۲} الْفُرْقَةِ، ^{۱۵۳} وَإِصْلَاحِ ^{۱۵۴} ذَاتِ ^{۱۵۵} الْبَيْنِ، ^{۱۵۶} وَإِفْشَاءِ ^{۱۵۷} الْعَارِفَةِ، ^{۱۵۸} وَسِتْرِ ^{۱۵۹}

(۱۳۰) اعارضه به: با او بدینگونه برخورد کنم.

(۱۳۱) غشني: با من نادرستی و ناراستی نمود، به من خیانت کرد، مرا گول زد.

(۱۳۲) النصح: ساده و پاک و بی آرایش، بی غش. (۱۳۳) آجزي: مکافات نمانم.

(۱۳۴) هجري: از من دوری کرد و مرا ترک نمود. (۱۳۵) البر: نیکی، احسان.

(۱۳۶) ائيب: پاداش دهم. (۱۳۷) حرمي: مرا ناامید کرد، مرا بی بهره نمود.

(۱۳۸) البذل: عطا، بخشش. (۱۳۹) کافي: جزا دهم.

(۱۴۰) قطعني: از من برید، از من جدا شد. (۱۴۱) الصلة: پیوستن.

(۱۴۲) اخاله الی کذا: آهنگ او نمودم در حالی که وی به من پشت کرد.

(۱۴۳) اغتابني: از من غیبت کرد، از من به بدی یاد کرد.

(۱۴۴) حسن الذکر: به نیکی یاد کردن از شخصی که غایب است. اخالف من اغتابني الی حسن الذکر: به نیکی یاد کنم از آنکه از

من غیبت نمود. (۱۴۵) آشکر: سپاس گزارم.

(۱۴۶) الحسنه: نیکی. (۱۴۷) أغضي: چشم پوشی کنم.

(۱۴۸) السیئة: بدی. (۱۴۹) حلني: مرا بیار. مرا آرامش فرما.

(۱۵۰) الصالحين: شایستگان. (۱۵۱) الزينة: زیور، پیرایه.

(۱۵۲) البسني: به من بپوشان. (۱۵۳) المتقين: پرهیزکاران.

(۱۵۴) بسط العدل: گستردن داد. (۱۵۵) كظم الغيظ: فرو بردن خشم.

(۱۵۶) انائرة: دشمنی و کینه توزی. (۱۵۷) الاطفاء: خاموش کردن، فرو نشاندن.

(۱۵۸) الضم: گردآوری. (۱۵۹) العارفة: نیکی و احسان.

(۱۶۰) اهل الفرقة: پراکندهگان، آنان که با یکدیگر متحد و یکی نیستند.

(۱۶۱) اصلاح ذات البين: اصلاح فساد بین مردم، اصلاح حال و وضع مردم.

(۱۶۲) الافشاء: فاش کردن، آشکار نمودن. (۱۶۳) العارفة: نیکی و احسان.

(۱۶۴) الستر: پوشاندن.

الْعَائِيَّةُ^{۱۶۵} وَلَيْنِ الْعَرِيكَتِ^{۱۶۶} وَخَفُضِ الْجَنَاحِ^{۱۶۷} وَحُسْنِ السَّيْرِ^{۱۶۸} وَسُكُونِ الرِّيحِ^{۱۶۹} وَطِيبِ الْمُخَالَقَةِ^{۱۷۰} وَالسَّبْقِ^{۱۷۱} إِلَى الْفَضِيلَةِ^{۱۷۲} وَإِثَارِ التَّفَضُّلِ^{۱۷۳} وَتَرْكِ التَّغْيِيرِ^{۱۷۵} وَالْإِفْضَالِ^{۱۷۶} عَلَى غَيْرِ الْمُسْتَحَقِّ^{۱۷۷} وَالْقَوْلِ بِالْحَقِّ^{۱۷۸} وَإِنْ عَزَّ^{۱۸۰} وَاسْتِقْلَالِ^{۱۸۱} الْخَيْرِ^{۱۸۲} وَإِنْ كَثُرَ^{۱۸۳} مِنْ قَوْلِي وَفِعْلِي^{۱۸۴} وَاسْتِكْثَارِ الشَّرِّ^{۱۸۵} وَإِنْ قَلَّ^{۱۸۶} مِنْ قَوْلِي وَفِعْلِي^{۱۸۷} وَأَكْمَلَ^{۱۸۸} ذَلِكَ لِي بِدَوَامِ الطَّاعَةِ^{۱۸۹} وَلُزُومِ الْجَمَاعَةِ^{۱۹۰} وَرَفُضِ أَهْلِ الْبِدْعِ^{۱۹۱} وَمُسْتَعْمِلِ الرَّأْيِ^{۱۹۲} الْمُخْتَرَعِ^{۱۹۳} ﴿۱۱﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَاجْعَلْ أَوْسَعَ^{۱۹۴} رِزْقَكَ^{۱۹۵} عَلَيَّ إِذَا كَبُرْتُ^{۱۹۶} وَأَقْوَى^{۱۹۷} قُوَّتِكَ^{۱۹۸} فِي إِذَا نَصَبْتُ^{۱۹۹} وَلَا تَبْتَلِنِي^{۲۰۰}

- (۱۶۵) العائیه: عیناک.
(۱۶۶) العریکه: نفس، طبیعت، سرشت. لین العریکه: نرمخوبی.
(۱۶۷) خفض الجناح: فروتنی.
(۱۶۸) السیره: راه و روش.
(۱۶۹) سکون الریح: کنایه از سنگینی و وقار.
(۱۷۰) المخالقه: معاشرت. طیب المخالقه: خوشخوبی، خوشرفتاری.
(۱۷۱) السبق: پیشی گرفتن.
(۱۷۲) الفضیله: مزیت، برتری، افزونی در علم و معرفت.
(۱۷۳) الاِثَار: برگزیدن، برتری دادن.
(۱۷۴) التفضُّل: احسان ابتدایی.
(۱۷۵) التَّغْيِير: سرزنش کردن و عیبجویی نمودن.
(۱۷۶) الافضال: بخشش کردن، احسان نمودن.
(۱۷۷) المستحق: سزاوار، شایسته، در خور.
(۱۷۸) القول: گفتن.
(۱۷۹) الحق: راست و درست.
(۱۸۰) عزَّ: (ع): سخت بود. (ع): اندک بود.
(۱۸۱) الاستقلال: کم شمردن، ناچیز شمردن.
(۱۸۲) الخیر: خوبی، نیکی.
(۱۸۳) کثر: بسیار بود.
(۱۸۴) الفعل: کردار.
(۱۸۵) الاستکثار: بسیار شمردن.
(۱۸۶) الشَّر: بدی.
(۱۸۷) قلَّ: کم بود.
(۱۸۸) اکمل: کامل ساز.
(۱۸۹) الدوام: همیشگی.
(۱۹۰) لزوم الجماعة: پیوستگی به جماعت، همیشه با جماعت بودن.
(۱۹۱) أهل البدع: ج بدعه: چیز نوپیدا و بی سابقه، عقیده‌ی تازه‌ی برخلاف دین. اهل البدع: بدعت‌گذاران.
(۱۹۲) الرأي: اندیشه، عقیده، تدبیر.
(۱۹۳) المخترع: اختراع شده، تازه و بی سابقه.
(۱۹۴) أوسع: فراخ‌ترین.
(۱۹۵) الرزق: روزی.
(۱۹۶) کبرت: بزرگ شدم.
(۱۹۷) أقوى: قوی‌تر شدم.

بِالْكَسَلِ^{۲۰۱} عَنْ عِبَادَتِكَ^{۲۰۲} وَلَا الْعَمَى^{۲۰۳} عَنْ سَبِيلِكَ^{۲۰۴} وَلَا بِالتَّعَرُّضِ^{۲۰۵} لِخِلَافِ مَحَبَّتِكَ^{۲۰۶} وَلَا مُجَامَعَةِ^{۲۰۷} مَنْ تَفَرَّقَ عَنْكَ^{۲۰۸} وَلَا مُفَارَقَةِ^{۲۰۹} مَنْ اجْتَمَعَ إِلَيْكَ. ﴿۱۲﴾ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي أَصُولَ^{۲۱۰} بَكَ عِنْدَ الضَّرُورَةِ^{۲۱۱} وَأَسْأَلَكَ^{۲۱۲} عِنْدَ الْحَاجَةِ^{۲۱۳} وَأَتَضَرَّعُ^{۲۱۴} إِلَيْكَ عِنْدَ الْمُسْكِنَةِ^{۲۱۵} وَلَا تَفْتِنِي^{۲۱۶} بِالْإِسْتِعَانَةِ^{۲۱۷} بِغَيْرِكَ إِذَا اضْطُرْتُ^{۲۱۸} وَلَا بِالْخُضُوعِ^{۲۱۹} لِسُؤَالِ غَيْرِكَ إِذَا افْتَقَرْتُ^{۲۲۰} وَلَا بِالتَّضَرُّعِ^{۲۲۱} إِلَى مَنْ دُونَكَ إِذَا رَهَبْتُ^{۲۲۲} فَاسْتَحِقْ^{۲۲۳} بِذَلِكَ خِذْلَانَكَ^{۲۲۴} وَمَنْعَكَ^{۲۲۵} وَإِعْرَاضَكَ^{۲۲۶} يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. ﴿۱۳﴾ اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَا يُلْقِي^{۲۲۷} الشَّيْطَانُ فِي رُوعِي^{۲۲۸} مِنَ التَّمَنِّي^{۲۲۹} وَالتَّظَنِّي^{۲۳۰}

- (۲۰۱) الكسل: کاهلی و سستی.
(۲۰۲) العمی: کوری. در اینجا مراد گمراهی است.
(۲۰۳) التَّعَرُّض: تعرض له: پرداختن به آن و درخواست نمودنش.
(۲۰۴) السبیل: راه.
(۲۰۵) التَّضَرُّع: التضرع: از تو دوری نمود، از تو روی گردانید.
(۲۰۶) المجامعة: گرد آمدن و یاری دادن و همراهی کردن.
(۲۰۷) المفارقة: جدا شدن، دوری نمودن.
(۲۰۸) التضرع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۰۹) أسألك: از تو بخواهم.
(۲۱۰) الضرورة: احتیاج.
(۲۱۱) الاستعانة: نیاز، نیازمندی.
(۲۱۲) الخذلان: خوارگی و جبرگی.
(۲۱۳) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۱۴) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۱۵) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۱۶) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۱۷) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۱۸) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۱۹) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۲۰) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۲۱) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۲۲) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۲۳) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۲۴) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۲۵) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۲۶) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۲۷) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۲۸) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۲۹) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۳۰) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۳۱) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۳۲) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۳۳) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.
(۲۳۴) التَّضَرُّع: التضرع: به درخواست نیاز بردارم، زاری کنم.

وَالْحَسَدِ^{۲۳۵} ذِكْرًا^{۲۳۶} لِعَظَمَتِكَ^{۲۳۷} وَتَفَكُّرًا^{۲۳۸} فِي قُدْرَتِكَ^{۲۳۹} وَتَذْيِيرًا^{۲۴۰} عَلَى عَدُوِّكَ^{۲۴۱} وَمَا أَجْرِي^{۲۴۲} عَلَى لِسَانِي مِنْ لَفْظَةٍ^{۲۴۳} فَحْشٍ^{۲۴۴} أَوْ هُجْرٍ^{۲۴۵} أَوْ شَتْمٍ^{۲۴۶} عَرِضٍ^{۲۴۷} أَوْ شَهَادَةٍ^{۲۴۸} بَاطِلٍ^{۲۴۹} أَوْ اغْتِيَابٍ^{۲۵۰} مُؤْمِنٍ غَائِبٍ^{۲۵۱} أَوْ سَبِّ^{۲۵۲} حَاضِرٍ^{۲۵۳} وَمَا أَشْبَهَ^{۲۵۴} ذَلِكَ نُطْقًا^{۲۵۵} بِالْحَمْدِ^{۲۵۶} لَكَ^{۲۵۷} وَإِعْرَاقًا^{۲۵۸} فِي الشَّنَاءِ^{۲۵۹} عَلَيْكَ^{۲۶۰} وَذَهَابًا^{۲۶۱} فِي تَمْجِيدِكَ^{۲۶۲} وَشُكْرًا^{۲۶۳} لِنِعْمَتِكَ^{۲۶۴} وَاعْتِرَافًا^{۲۶۵} بِإِحْسَانِكَ^{۲۶۶} وَإِحْصَاءَ^{۲۶۷} لِمَنِّكَ^{۲۶۸} ﴿١٤﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَلَا أَظْلَمَنَّ^{۲۶۹} وَأَنْتَ مُطِيقٌ^{۲۷۰} لِلدَّفْعِ عَنِّي^{۲۷۱} وَلَا أَظْلِمَنَّ^{۲۷۲} وَأَنْتَ الْقَادِرُ^{۲۷۳} عَلَى الْقَبْضِ^{۲۷۴} مِنِّي^{۲۷۵} وَلَا أَضِلَّنَّ^{۲۷۶} وَقَدْ أَمَكَّنْتَكَ^{۲۷۷} هِدَايَتِي^{۲۷۸} وَلَا أَفْتَقِرَنَّ^{۲۷۹}

(۲۳۵) الحسد: رشک، آرزوی از بین رفتن نعمتی که در دست دیگری است.

(۲۳۶) الذکر: یاد کردن.

(۲۳۷) العظمة: بزرگی.

(۲۳۸) التفکر: اندیشیدن.

(۲۳۹) القدرة: توانایی.

(۲۴۰) التذییر: عاقبت اندیشی.

(۲۴۱) العدو: دشمن.

(۲۴۲) أجرى: روان ساخت.

(۲۴۳) الفظة: سخن، کلمه.

(۲۴۴) الفحش: گفتار بسیار زشت و بد.

(۲۴۵) الهجر: (هـ): گفتار زشت و بد، دشنام. (هـ): یاوه گویی، هذیان.

(۲۴۶) العرض: آبرو.

(۲۴۷) الباطل: نادرست.

(۲۴۸) الغائب: کسی که حاضر نیست و در جای دیگر است.

(۲۴۹) السب: ناسزا، دشنام.

(۲۵۰) أشبه: شبیه بود.

(۲۵۱) الحمد: سپاس.

(۲۵۲) الشناء: ستایش، مدح.

(۲۵۳) التمجید: کسی را به بزرگی نسبت دادن و به نیکی ستودن.

(۲۵۴) الاعتراف: اقرار.

(۲۵۵) الاحصاء: شمردن.

(۲۵۶) لا أظلمن: هرگز به من ستم نشود.

(۲۵۷) لا أظلمن: هرگز ستم نکنم.

(۲۵۸) القادر: توانا.

وَمِنْ عِنْدِكَ وَشِعْيِي^{۲۷۶} وَلَا أَطْغَيْنَ^{۲۷۷} وَمِنْ عِنْدِكَ وَجُدِي^{۲۷۸} ﴿١٥﴾ اللَّهُمَّ إِلَى مَغْفِرَتِكَ^{۲۷۹} وَفَدْتُ^{۲۸۰} وَإِلَى عَفْوِكَ^{۲۸۱} قَصَدْتُ^{۲۸۲} وَإِلَى تَجَاوُزِكَ^{۲۸۳} اشْتَقْتُ^{۲۸۴} وَبِفَضْلِكَ^{۲۸۵} وَثِقْتُ^{۲۸۶} وَلَيْسَ عِنْدِي مَا يُوجِبُ^{۲۸۷} لِي مَغْفِرَتَكَ^{۲۸۸} وَلَا فِي عَمَلِي مَا أَسْتَحِقُّ^{۲۸۹} بِهِ عَفْوَكَ^{۲۹۰} وَمَا لِي بَعْدَ أَنْ حَكَمْتُ عَلَى نَفْسِي^{۲۹۱} إِلَّا فَضْلُكَ^{۲۹۲} فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَتَفَضَّلْ عَلَيَّ^{۲۹۳} ﴿١٦﴾ اللَّهُمَّ وَأَنْطِقْنِي^{۲۹۴} بِالْهُدَى^{۲۹۵} وَالْهِمْنِي^{۲۹۶} التَّقْوَى^{۲۹۷} وَوَقِّفْنِي^{۲۹۸} لِلَّتِي هِيَ أَرْكَى^{۲۹۹} وَاسْتَعْمِلْنِي^{۳۰۰} بِمَا هُوَ أَرْضَى^{۳۰۱} ﴿١٧﴾ اللَّهُمَّ اسْلُكْ بِي^{۳۰۲} الطَّرِيقَةَ الْمَثْلَى^{۳۰۳} وَاجْعَلْنِي عَلَى مِلَّتِكَ^{۳۰۴} أَمُوتَ^{۳۰۵} وَأَحْيَا^{۳۰۶} ﴿١٨﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَمَتَّعْنِي^{۳۰۷} بِالْإِقْتِصَادِ^{۳۰۸} وَاجْعَلْنِي مِنْ أَهْلِ السَّدَادِ^{۳۰۹} وَمِنْ أَدِلَّةِ^{۳۱۰}

(۲۷۶) لا أضلن: هرگز گمراه نشوم.

(۲۷۷) الهداية: راهنمایی.

(۲۷۸) الوسع: گشایش، توانگری.

(۲۷۹) الوجد: ثروت، توانگری.

(۲۸۰) وفدت: در اینجا به معنی روی آوردن است.

(۲۸۱) قصدت: آهنگ نمودن، عزم کردم.

(۲۸۲) اشتقت: آرزومند بودم.

(۲۸۳) وثقت: اعتماد کردم.

(۲۸۴) حکمت علی نفسی: به زبان خود حکم کردم.

(۲۸۵) أنطقني: مرا گویا کن.

(۲۸۶) الهدى: راستی، رستگاری. در اینجا به معنی بیان و حجت برحق است.

(۲۸۷) ألهمني: به من الهام کن، در دلم بیفکن.

(۲۸۸) وقفني: به من توفیق ده، مرا به راه راست و درست راهنمایی کن.

(۲۸۹) أسلك في الطريقة المثلى: مرا به برترین راه ببر.

(۲۹۰) أموت: بمیرم.

(۲۹۱) أحيى: زنده شوم.

(۲۹۲) الإقتصاد: میانه روی.

(۲۹۳) أدلة: راهنما.

(۲۷۶) أمكنتك: بر تو آسان بود.

(۲۷۷) لا أفقرن: هرگز فقیر و بینوا نشوم.

(۲۷۸) لا أطفين: هرگز سرکشی نکنم.

(۲۷۹) المغفرة: آمرزش.

(۲۸۰) العفو: بخشایش.

(۲۸۱) التجاوز: درگذشتن، عفو کردن.

(۲۸۲) الفضل: احسان ابتدایی.

(۲۸۳) يوجب: واجب کند، لازم گرداند.

(۲۸۴) تفضل علي: به من احسان کن.

(۲۸۵) الهدى: راستی، رستگاری. در اینجا به معنی بیان و حجت برحق است.

(۲۸۶) ألهمني: به من الهام کن، در دلم بیفکن.

(۲۸۷) وقفني: به من توفیق ده، مرا به راه راست و درست راهنمایی کن.

(۲۸۸) أسلك في الطريقة المثلى: مرا به برترین راه ببر.

(۲۸۹) أموت: بمیرم.

(۲۹۰) أحيى: زنده شوم.

(۲۹۱) الإقتصاد: میانه روی.

(۲۹۲) أدلة: راهنما.

الرَّشَادِ، ^{۳۰۶} وَمِنْ صَالِحِ الْعِبَادِ، ^{۳۰۷} وَأَرْزُقْنِي ^{۳۰۸} قُورَ ^{۳۰۹} الْمَعَادِ، ^{۳۱۰} وَسَلَامَةً ^{۳۱۱} الْمِرْصَادِ. ^{۳۱۲}
 ﴿١٩﴾ اللَّهُمَّ خُذْ لِنَفْسِكَ مِنْ نَفْسِي مَا يُخَلِّصُهَا، ^{۳۱۳} وَأَبْقِ ^{۳۱۴} لِنَفْسِي مِنْ نَفْسِي مَا
 يُصْلِحُهَا، ^{۳۱۵} فَإِنَّ نَفْسِي هَالِكَةٌ ^{۳۱۶} أَوْ ^{۳۱۷} تَعْصِمُهَا. ^{۳۱۸} ﴿٢٠﴾ اللَّهُمَّ أَنْتَ عُدَّتِي ^{۳۱۹} إِنْ
 حَزَنْتُ، ^{۳۲۰} وَأَنْتَ مُتَجَبِّعِي ^{۳۲۱} إِنْ حُرِمْتُ، ^{۳۲۲} وَبِكَ اسْتِغَاثَتِي ^{۳۲۳} إِنْ كُرِثْتُ، ^{۳۲۴} وَعِنْدَكَ مِمَّا
 فَاتَ ^{۳۲۵} خَلْفَ، ^{۳۲۶} وَلِمَا فَسَدَ ^{۳۲۷} صِلَاحُ، ^{۳۲۸} وَفِيمَا أَنْكَرْتَ ^{۳۲۹} تَغْيِيرُ، ^{۳۳۰} فَاْمُنْ عَلَيَّ ^{۳۳۱} قَبْلَ
 الْبَلَاءِ ^{۳۳۲} بِالْعَافِيَةِ، ^{۳۳۳} وَقَبْلَ الطَّلَبِ ^{۳۳۴} بِالْجِدَّةِ، ^{۳۳۵} وَقَبْلَ الضَّلَالِ ^{۳۳۶} بِالرَّشَادِ، ^{۳۳۷} وَاكْفِنِي
 مَوُوتَةً ^{۳۳۸} مَعْرَةً ^{۳۳۹} الْعِبَادِ، ^{۳۴۰} وَهَبْ ^{۳۴۱} لِي أَمْنًا ^{۳۴۲} يَوْمَ الْمَعَادِ، ^{۳۴۳} وَامْنِحْنِي ^{۳۴۴} حُسْنَ الْإِرْشَادِ. ^{۳۴۵}

(۳۰۴) السداد: راست و درست. اهل السداد: درستکاران، استوارکاران.

(۳۰۵) الادلة: ج دلیل: راهنما.

(۳۰۷) صالح العباد: بندگان شایسته.

(۳۰۹) القور: دست یافتن به مراد، پیروزی، رستگاری.

(۳۱۱) السلامة: رهایی از عذاب و کفر.

(۳۱۳) یخلصها: آن را برهاند.

(۳۱۵) یصلحها: آن را به صلاح آورد، آن را نیکو گرداند.

(۳۱۷) أو: در اینجا به معنی مگر اینکه است.

(۳۱۹) العدة: توشه، ساز و سامان.

(۳۲۱) المنتجع: آنکه از او درخواست روزی شود، محل امید.

(۳۲۳) الاستغاثة: فریادری، درخواست کمک.

(۳۲۵) فات: از دست رفت.

(۳۲۷) فسد: تباه شد.

(۳۲۹) انكرت: زشت و عیناک دانستی.

(۳۳۱) امن علی: به من ببخش.

(۳۳۳) العافیة: تندرستی، سلامت.

(۳۳۵) الجدة: توانگری.

(۳۳۷) اكفني: مرا کفایت کن، از دوش من بردار.

(۳۳۹) المعرة: عیبجویی و بدگوی.

(۳۴۱) امن: هب: ببخش.

﴿٢١﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَادْرَأْ عَنِّي ^{۳۴۶} بِلُطْفِكَ، ^{۳۴۷} وَاعْزِزْنِي ^{۳۴۸} بِبِعَمَّتِكَ،
 وَأُصْلِحْنِي ^{۳۴۹} بِكَرَمِكَ، ^{۳۵۰} وَدَاوِنِي ^{۳۵۱} بِصُنْعِكَ، ^{۳۵۲} وَأُظِلَّنِي ^{۳۵۳} فِي ذَرَاكَ، ^{۳۵۴} وَجَلِّلْنِي ^{۳۵۵}
 رِضَاكَ، ^{۳۵۶} وَوَقِّفْنِي إِذَا اشْتَكَتْ عَلَيَّ الْأُمُورُ ^{۳۵۷} لِأَهْدَاها، ^{۳۵۸} وَإِذَا تَشَابَهَتْ ^{۳۵۹} الْأَعْمَالُ ^{۳۶۰}
 لِأَرْكَاهَا، ^{۳۶۱} وَإِذَا تَنَاقَضَتْ ^{۳۶۲} الْمِلَلُ ^{۳۶۳} لِأَرْضَاهَا. ^{۳۶۴} ﴿٢٢﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ،
 وَتَوَجِّعْنِي ^{۳۶۵} بِالْكَفَايَةِ، ^{۳۶۶} وَسَمِّنِي ^{۳۶۷} حُسْنَ الْوِلَايَةِ، ^{۳۶۸} وَهَبْ لِي صِدْقَ ^{۳۶۹} الْهِدَايَةِ،
 وَلَا تَقْتِنِي ^{۳۷۰} بِالسَّعَةِ، ^{۳۷۱} وَامْنِحْنِي حُسْنَ الدَّعَةِ، ^{۳۷۲} وَلَا تَجْعَلْ عَيْشِي ^{۳۷۳} كَدًّا ^{۳۷۴} كَدًّا،
 وَلَا تَرُدَّ دُعَائِي عَلَيَّ ^{۳۷۵} رَدًّا، ^{۳۷۶} فَإِنِّي لَا أَجْعَلُ لَكَ ضِدًّا، ^{۳۷۷} وَلَا أَدْعُو ^{۳۷۸} مَعَكَ نِدًّا. ^{۳۷۹}

(۳۴۱) الامن: آسودگی، آسایش.

(۳۴۳) حسن الارشاد: نیکی هدایت و راهنمایی به راستی و درستی.

(۳۴۵) اللطف: مهربانی، نیکی.

(۳۴۷) اصلحنی: مرا اصلاح فرما، مرا نیکو گردان.

(۳۴۹) داوینی: مرا درمان کن.

(۳۵۱) اظلني: بر من سایه افکن.

(۳۵۳) جللني: به من بپوشان.

(۳۵۵) اشتكلت علی الامور: کارها بر من درهم گشت.

(۳۵۷) تشابهت: مانند یکدیگر شد.

(۳۵۹) اركاهها: پاکیزه‌ترین آنها.

(۳۶۱) الملل: ج مله: مذهب.

(۳۶۳) توجعني: سرم را به تاج بپوشان.

(۳۶۵) سمی: به عهده‌ی من بگذار، از من بخواه.

(۳۶۷) الصديق: راستی و درستی، خوبی. صدق الهدایة: راهنمایی حقیقی، راهنمایی خوب.

(۳۶۹) السعة: توانگری.

(۳۷۱) الدعیة: زندگی آسوده. حسن الدعیة: آسایش و زندگی نیکو.

(۳۷۳) الكد: رنج و سختی.

(۳۷۵) الرد: بازگرداندن.

(۳۷۷) لا ادعو: نمی‌پرستم.

(۳۴۶) امنحنی: به من عطا کن.

(۳۴۸) ادرا عني: از من دور کن.

(۳۴۶) اعزني: مرا پرورش ده.

(۳۴۸) الکرم: بزرگواری.

(۳۵۰) الصنع: احسان و نیکی.

(۳۵۲) الذری: هر چه به وسیله‌ی آن پنهان شوند، ساین.

(۳۵۴) الرضا: خشنودی.

(۳۵۶) اهداها: راست‌ترین آنها.

(۳۵۸) الاعمال: کردارها.

(۳۶۰) تناقضت: برخلاف یکدیگر بود.

(۳۶۲) ارضاها: پسندیده‌ترین آنها.

(۳۶۴) الکفاية: بی‌نیازی.

(۳۶۶) الولاية: سرپرستی کردن، باری کردن.

(۳۶۸) الهدایة: راهنمایی حقیقی، راهنمایی خوب.

(۳۶۹) السعة: توانگری.

(۳۷۱) العیش: زندگی.

(۳۷۳) لا ترد دعائي علی: دعايم را باز نگردان.

(۳۷۵) الضد: مخالف.

(۳۷۷) الند: همتا، همانند.

﴿۲۳﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَامْنَعْنِي مِنَ السَّرَفِ،^{۳۷۹} وَحَصِّنْ رِزْقِي^{۳۸۱} مِنَ التَّلَفِ،^{۳۸۲} وَوَفِّرْ^{۳۸۳} مَلَكَتِي بِالْبَرَكَةِ^{۳۸۵} فِيهِ، وَأَصِبْ بِي سَبِيلَ الْهُدَايَةِ لِلْبِرِّ^{۳۸۷} فِيمَا أَتَّقِي^{۳۸۸} مِنْهُ. ﴿۲۴﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاكْفِنِي مُؤَوَّنَةَ الْاِكْتِسَابِ،^{۳۸۹} وَارْزُقْنِي مِنْ غَيْرِ احْتِسَابٍ،^{۳۹۰} فَلَا أَشْتَغِلَ عَنْ عِبَادَتِكَ بِالطَّلَبِ،^{۳۹۲} وَلَا أَحْتَمِلَ إِضْرَ^{۳۹۱} تَبِعَاتِ^{۳۹۶} الْمَكْسَبِ. ﴿۲۵﴾ اللَّهُمَّ فَاطِلْنِي بِقُدْرَتِكَ مَا أَطْلُبُ، وَأَجْزِنِي بِعِزَّتِكَ بِمَا أَزْهَبُ. ﴿۲۶﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَصُنْ^{۴۰۱} وَجْهِي بِالْيَسَارِ،^{۴۰۲} وَلَا تَبْتَدِلْ^{۴۰۳} جَاهِي بِالْاِقْتَارِ،^{۴۰۵} فَاسْتَزِقْ^{۴۰۶} أَهْلَ رِزْقِكَ،^{۴۰۷} وَأَسْتَغْطِي^{۴۰۸} شِرَارَ^{۴۰۹} خَلْقِكَ،^{۴۱۰} فَافْتِنِ^{۴۱۱} بِحَمْدِ مَنْ أَعْطَانِي،^{۴۱۲} وَأُبْتَلِ^{۴۱۳} بِدَمِّ مَنْ مَنَعْنِي،^{۴۱۵} وَأَنْتَ مِنْ

(۳۷۹) امنعني: مرا بازدار. (۳۸۱) الرزق: روزی.

(۳۸۲) تلف: نگاهدار. (۳۸۳) وفِّر: افزون ساز.

(۳۸۵) البركة: نمو کردن و زیاد شدن. (۳۸۷) البر: نیکی و احسان.

(۳۸۹) الاکتساب: به دست آوردن روزی با تلاش بسیار. (۳۹۱) لا اشتغل: مشغول نشوم، سرگرم نشوم.

(۳۹۲) الطلب: خواستن، جستن. (۳۹۳) لا احتمل: زیر بار نروم.

(۳۹۵) التبعات: وبالها، پیامدهای بد. (۳۹۶) المکسب: کسب.

(۳۹۸) أجرني: از من نگهداری کن و به من ایمنی ده. (۳۹۹) أرهب: می ترسم.

(۴۰۱) الوجه: روی، چهره. در اینجا به معنی آبرو است. (۴۰۲) لا تبذل: خوار مکن.

(۴۰۳) الاقتار: فقر و تنگدستی. (۴۰۵) اهل الرزق: روزی خواهان.

(۴۰۶) استغطي: عطا و بخشش خواهم. (۴۰۷) الشرار: ج شز: بدکار، بدکردار.

(۴۰۸) افتن: در اینجا به معنی متمایل شوم یا مشغول شوم است. (۴۰۹) أبتلى: گرفتار شوم.

(۴۱۰) خلقك: به من عطا کرد و بخشید. (۴۱۱) أفتن: در اینجا به معنی متمایل شوم یا مشغول شوم است.

(۴۱۲) أبتلى: گرفتار شوم. (۴۱۳) أبتلى: گرفتار شوم.

(۴۱۵) أبتلى: گرفتار شوم. (۴۱۶) أبتلى: گرفتار شوم.

(۴۱۷) أبتلى: گرفتار شوم. (۴۱۸) أبتلى: گرفتار شوم.

(۴۱۹) أبتلى: گرفتار شوم. (۴۲۰) أبتلى: گرفتار شوم.

(۴۲۱) أبتلى: گرفتار شوم. (۴۲۲) أبتلى: گرفتار شوم.

(۴۲۳) أبتلى: گرفتار شوم. (۴۲۴) أبتلى: گرفتار شوم.

(۴۲۵) أبتلى: گرفتار شوم. (۴۲۶) أبتلى: گرفتار شوم.

(۴۲۷) أبتلى: گرفتار شوم. (۴۲۸) أبتلى: گرفتار شوم.

(۴۲۹) أبتلى: گرفتار شوم. (۴۳۰) أبتلى: گرفتار شوم.

(۴۳۱) أبتلى: گرفتار شوم. (۴۳۲) أبتلى: گرفتار شوم.

(۴۳۳) أبتلى: گرفتار شوم. (۴۳۴) أبتلى: گرفتار شوم.

(۴۳۵) أبتلى: گرفتار شوم. (۴۳۶) أبتلى: گرفتار شوم.

دُونِهِمْ^{۴۱۶} وَلِيَّ^{۴۱۷} الْاِعْطَاءِ^{۴۱۸} وَالْمَنْعِ. ﴿۲۷﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَارْزُقْنِي صِحَّةً^{۴۲۰} فِي عِبَادَةٍ، وَفَرَاغًا^{۴۲۱} فِي زَهَادَةٍ،^{۴۲۲} وَعِلْمًا^{۴۲۳} فِي اسْتِعْمَالٍ،^{۴۲۴} وَوَرَعًا^{۴۲۵} فِي إِجْمَالٍ. ﴿۲۸﴾ اللَّهُمَّ اخْتِمِ^{۴۲۶} بِعَفْوِكَ أَجَلِي،^{۴۲۷} وَحَقِّقْ^{۴۲۸} فِي رَجَاءٍ^{۴۲۹} رَحْمَتِكَ أَمَلِي،^{۴۳۰} وَسَهِّلْ^{۴۳۱} إِلَيَّ بُلُوغَ^{۴۳۲} رِضَاكَ^{۴۳۳} سُبُلِي،^{۴۳۴} وَحَسِّنْ^{۴۳۵} فِي جَمِيعِ أَحْوَالِي^{۴۳۶} عَمَلِي. ﴿۲۹﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَنَبِّهْنِي^{۴۳۷} لِذِكْرِكَ فِي أَوْقَاتِ^{۴۳۸} الْعَفْلَةِ،^{۴۳۹} وَاسْتَغْمِلْنِي^{۴۴۰} بِطَاعَتِكَ فِي أَيَّامِ^{۴۴۱} الْمُهْلَةِ،^{۴۴۲} وَانْهَجْ^{۴۴۳} لِي إِلَى مَحَبَّتِكَ سَبِيلًا^{۴۴۴} سَهْلَةً،^{۴۴۵} أَكْمِلْ^{۴۴۶} لِي بِهَا خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. ﴿۳۰﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، كَأَفْضَلِ^{۴۴۷} مَا صَلَّيْتَ^{۴۴۸} عَلَى

(۴۱۶) دونهم: نگوهرش.

(۴۱۷) ولي: من دونهم: جز آنها. أنت من دونهم: تو نه آنها.

(۴۱۸) الاعطاء: بخشودن. (۴۱۹) المنع: بازداشتن.

(۴۲۰) الصحة: تندرستی. (۴۲۱) الفراغ: رهایی از گرفتاری ها، آسایش.

(۴۲۲) الزهادة: زهد و بی میلی به دنیا. (۴۲۳) العلم: در اینجا به معنی دانش عملی است.

(۴۲۴) استعمال: به کار بردن، عمل کردن. (۴۲۵) ورع: پرهیزکاری، پرهیز از حرام.

(۴۲۶) اختم: به پایان رسان، به سر رسان. (۴۲۷) حقّق: به حقیقت پیوند، پابرجا و استوار گردان.

(۴۲۸) الرجاء: امید. (۴۲۹) الامل: آرزو.

(۴۳۰) السبل: ج سبیل: راه. (۴۳۱) سهل: آسان گردان.

(۴۳۲) انهج: سبیل: راه. (۴۳۳) اكمل: افضل: برترین.

(۴۳۴) اكمل: افضل: برترین. (۴۳۵) اكمل: افضل: برترین.

(۴۳۶) اكمل: افضل: برترین. (۴۳۷) اكمل: افضل: برترین.

(۴۳۸) اكمل: افضل: برترین. (۴۳۹) اكمل: افضل: برترین.

(۴۴۰) اكمل: افضل: برترین. (۴۴۱) اكمل: افضل: برترین.

(۴۴۲) اكمل: افضل: برترین. (۴۴۳) اكمل: افضل: برترین.

(۴۴۴) اكمل: افضل: برترین. (۴۴۵) اكمل: افضل: برترین.

(۴۴۶) اكمل: افضل: برترین. (۴۴۷) اكمل: افضل: برترین.

(۴۴۸) اكمل: افضل: برترین. (۴۴۹) اكمل: افضل: برترین.

(۴۵۰) اكمل: افضل: برترین. (۴۵۱) اكمل: افضل: برترین.

(۴۵۲) اكمل: افضل: برترین. (۴۵۳) اكمل: افضل: برترین.

(۴۵۴) اكمل: افضل: برترین. (۴۵۵) اكمل: افضل: برترین.

(۴۵۶) اكمل: افضل: برترین. (۴۵۷) اكمل: افضل: برترین.

(۴۵۸) اكمل: افضل: برترین. (۴۵۹) اكمل: افضل: برترین.

(۴۶۰) اكمل: افضل: برترین. (۴۶۱) اكمل: افضل: برترین.

(۴۶۲) اكمل: افضل: برترین. (۴۶۳) اكمل: افضل: برترین.

أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ^{۴۵۰} قَبْلَهُ، وَأَنْتَ مُصَلٍّ^{۴۵۱} عَلَى أَحَدٍ بَعْدَهُ، وَآتِنَا^{۴۵۲} فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً^{۴۵۳}
وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَفِي^{۴۵۴} (بِرَحْمَتِكَ) عَذَابِ^{۴۵۵} النَّارِ.

وَكَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
إِذَا حَزَنَهُ أَمْرٌ وَأَهَمَّتْهُ الْخَطَايَا^۲

﴿۱﴾ اللَّهُمَّ يَا كَافِيَ الْفَرْدِ الضَّعِيفِ،^۱ وَوَاقِي الْأَمْرِ الْمَخُوفِ،^۸ أَفْرَدْتَنِي^۹ الْخَطَايَا فَلَا
صَاحِبَ^{۱۰} مَعِيَ، وَضَعُفْتُ^{۱۱} عَنْ غَضَبِكَ^{۱۲} فَلَا مُؤَيِّدَ^{۱۳} لِي، وَأَشْرَفْتُ^{۱۴} عَلَى خَوْفِ لِقَائِكَ.^{۱۵}
فَلَا مُسَكِّنَ^{۱۶} لِرَوْعَتِي.^{۱۷} ﴿۲﴾ وَمَنْ يُؤْمِنُنِي^{۱۸} مِنْكَ وَأَنْتَ أَخَفْتَنِي؟^{۱۹} وَمَنْ يُسَاعِدُنِي^{۲۰}
وَأَنْتَ أَفْرَدْتَنِي؟^{۲۱} وَمَنْ يُقَوِّينِي^{۲۲} وَأَنْتَ أَضَعَفْتَنِي؟^{۲۳} ﴿۳﴾ لَا يُجِيرُ^{۲۴} يَا إِلَهِي، إِلَّا رَبُّ^{۲۵}
عَلَى مَرْبُوبٍ،^{۲۶} وَلَا يُؤْمِنُ^{۲۷} إِلَّا غَالِبٌ^{۲۸} عَلَى مَغْلُوبٍ،^{۲۹} وَلَا يُعِينُ^{۳۰} إِلَّا طَالِبٌ^{۳۱} عَلَى

(۱) حزنہ: اورا اندوہگین نمود.	(۲) اہمّتہ: اورا ببقرار کرد، اورا پریشان نمود.
(۳) الخطایا: ج خطیئہ: خطا، گناہ.	(۴) الکافی: بی نیازکنندہ.
(۵) الفرد: تنہا.	(۶) الضعیف: ناتوان.
(۷) الواقی: حافظ، نگہبان.	(۸) المخوف: ترسناک.
(۹) أفردتني: مرا تنہا گردانید.	(۱۰) الصاحب: ہمراہ، یار، معاشر.
(۱۱) ضعفت عنه: از آن ناتوان شدم.	(۱۲) الغضب: خشم.
(۱۳) المؤيد: نیرو دہندہ.	(۱۴) أشرفت عليه: بہ آن نزدیک شدم.
(۱۵) اللقاء: دیدار.	(۱۶) المسکن: آرامش دہندہ، آرام کنندہ.
(۱۷) الروعة: ترس و وحشت.	(۱۸) يؤمنني: مرا ایمن سازد.
(۱۹) أخفنتني: تو مرا ترساندی.	(۲۰) يساعدنني: مرا یاری دہد.
(۲۱) أفردتني: مرا تنہا گذاشتی.	(۲۲) يقويني: مرا نیرومند سازد، مرا توانایی دہد.
(۲۳) أضعفتني: تو مرا ناتوان نمودی.	(۲۴) لا يجير أحد على أحد: کسی بہ فریاد کسی نمی رسد.
(۲۵) الرب: پروردگار.	(۲۶) المربوب: پروردہ.

(۴۵۱) المصلی: آنکہ درود می فرستد، درود فرستندہ.

(۴۵۰) الخلق: آفریدگان.

(۴۵۳) الحسنۃ: نیکی.

(۴۵۲) آتینا: بہ ما ببخش، بہ ما عطا کن.

(۴۵۵) العذاب: شکنجہ، آزار، درد و رنج.

(۴۵۴) قني: مرا حفظ کن.

مَطْلُوبٌ. ٣٣ ﴿٤﴾ وَيَبْدِكَ، ٣٣ يَا إِلَهِي جَمِيعُ ذَلِكَ السَّبَبِ، ٣٣ وَإِلَيْكَ الْمَفْرُ ٣٥ وَالْمَهْرُبُ، ٣٤
فَصَلِّ ٣٧ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَأَجِرْ ٣٨ هَرَبِي، ٣٩ وَأَنْجِحْ ٣٩ مَطْلَبِي. ٣٩ ﴿٥﴾ اللَّهُمَّ إِنَّكَ إِنْ
صَرَفْتَ ٣٩ عَنِّي وَجْهَكَ الْكَرِيمَ، ٣٩ أَوْ مَنَعْتَنِي ٣٩ فَضْلَكَ الْجَسِيمَ، ٣٩ أَوْ حَظَرْتَ ٣٩ عَلَيَّ
رِزْقَكَ، ٣٩ أَوْ قَطَعْتَ ٣٩ عَنِّي سَبِيلَكَ لَمْ أَجِدِ ٣٩ السَّبِيلَ إِلَى شَيْءٍ مِنْ أَمَلِي ٣٩ غَيْرِكَ، وَلَمْ
أَقْدِرْ ٣٩ عَلَى مَا عِنْدَكَ بِمَعُونَةٍ ٣٩ سِوَاكَ، فَإِنِّي عَبْدُكَ وَفِي قَبْضَتِكَ، ٣٩ نَاصِيَتِي ٣٩ بِيَدِكَ.
﴿٦﴾ لَا أَمْرَ ٣٩ لِي مَعَ أَمْرِكَ، مَاضٍ فِي حُكْمِكَ، ٣٩ عَدْلٌ ٣٩ فِي قَضَاؤِكَ، ٣٩ وَلَا قُوَّةَ ٣٩ لِي

٣٧ لا يؤمن: زندهار نمی دهد، امان نمی سازد، ایمن نمی سازد. ٣٨ الغالب: چیره، پیروز.

٣٩ المفلوب: شکست خورده. ٣٩ لا یعین: کمک نمی کند، باری نمی دهد.

٣١ الطالب: جوینده، خواهان. ٣٢ المطلوب: جسته شده، خواسته.

٣٣ بیدک: به دست تو است. کنایه از اینکه به قدرت و در تصرف تو است.

٣٤ السبب: وسیله، دستاویز. ٣٥ المفر: فرار، گریز.

٣٦ المهرب: گریز، فرار. ٣٧ صل: درود فرست.

٣٨ أجز: پناه ده. ٣٩ المرب: گریز، فرار.

٤٠ أنجح: برآور. ٤١ المطلب: حاجت، خواسته.

٤٢ صرفت: برگرداندی. صرف الوجه: کنایه از خوار شمردن و خشم نمودن است.

٤٣ وجهک الکریم: روی نیکویت. ٤٤ منعنتی: از من بازداشتی.

٤٥ الجسیم: بزرگ. ٤٦ حظرت: دریغ نمودی، بازداشتی.

٤٧ الرزق: روزی. ٤٨ قطعت: بریدی.

٤٩ لم أجد: نیافتم. ٥٠ الأمل: آرزو.

٥١ لم أقدر علیه: به آن دسترسی نداشتم. ٥٢ المعونة: کمک، باری.

٥٣ فی قبضتک: در مشت تو. کنایه از بودن در ملک تو است.

٥٤ الناصیة: جای رویش موی جلوی سر. ناصیتی بیدک: کنایه از آن است که من تحت قدرت و در تسخیر توام.

٥٥ الأمر: فرمان.

٥٦ ماضٍ فی حکمک: فرمانت درباره‌ی من روان است. ماضی الأمر: فرمان اجرا شد.

٥٧ العدل: داد. ٥٨ القضاء: حکم، تقدیر.

٥٩ القوة: توان، نیرو.

عَلَى الْخُرُوجِ مِنْ سُلْطَانِكَ، ٦٠ وَلَا أَسْتَطِيعُ ٦١ مُجَاوَزَةَ ٦١ قُدْرَتِكَ، ٦٢ وَلَا أَسْتَمِيلُ
هَوَاكَ، ٦٣ وَلَا أَبْلُغُ ٦٣ رِضَاكَ، وَلَا أَنَالُ ٦٤ مَا عِنْدَكَ إِلَّا بِطَاعَتِكَ وَبِفَضْلِ ٦٥ رَحْمَتِكَ.
﴿٧﴾ إِلَهِي أَصْبَحْتُ ٦٨ وَأَمْسَيْتُ ٦٨ عَبْدًا دَاخِرًا ٦٧ لَكَ، لَا أَمْلِكُ ٦٧ لِنَفْسِي نَفْعًا ٦٧
وَلَا ضَرًّا ٦٧ إِلَّا بِكَ، أَشْهَدُ ٦٧ بِذَلِكَ عَلَى نَفْسِي، وَأَعْتَرِفُ ٦٥ بِضَعْفِ قُوَّتِي وَقِلَّةِ
حِيلَتِي، ٦٧ فَأَنْجِزْ لِي مَا وَعَدْتَنِي، ٦٧ وَتَمِّمْ ٦٨ لِي مَا آتَيْتَنِي، ٦٨ فَإِنِّي عَبْدُكَ الْمُسْكِينُ ٨٠
الْمُسْتَكِينُ ٨١ الضَّعِيفُ الضَّرِيرُ ٨٢ الْحَقِيرُ ٨٣ الْمُهِنُ ٨٤ الْفَقِيرُ ٨٥ الْخَائِفُ ٨٦ الْمُسْتَجِيرُ. ٨٧ ﴿٨﴾
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَلَا تَجْعَلْنِي نَاسِيًا ٨٨ لِذِكْرِكَ ٨٨ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي، ٨٩ وَلَا غَافِلًا ٩٠
لِإِحْسَانِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي، ٩١ وَلَا آيِسًا ٩١ مِنْ إِجَابَتِكَ ٩١ لِي وَإِنْ أَبْطَأْتُ ٩٠ عَنِّي، فِي سَرَاءٍ ٩٢

٦٠ السلطان: قدرت و حیطه پادشاهی.

٦١ لا استطیع: نمی توانم.

٦٢ المجاوزة: تجاوز، از حد گذشتن.

٦٣ القدرة: توان.

٦٤ الهوى: محبت و دوستی. لا أستميل هواك: نمی توانم محبت تو را جلب کنم و متوجه خود گردانم.

٦٥ لا أبلغ: نمی رسم.

٦٦ لا أنال: به مقصود نمی رسم.

٦٧ الفضل: فروزی.

٦٨ أصبحت: صبح کردم.

٦٩ أمسیت: شام کردم.

٧٠ الداخر: خوار، کوچک.

٧١ لا املك: توانایی ندارم، در دست ندارم.

٧٢ النفع: سود.

٧٣ الضر: زیان.

٧٤ أشهد: گواهی می دهم.

٧٥ أعترف: اقرار می کنم.

٧٦ الحيلة: چاره اندیشی.

٧٧ أنجز لی ما وعدتني: به آنچه به من وعده دادی وفا کن.

٧٨ تمم: کامل گردان، تمام کن.

٧٩ أتيتني: به من عطا کردی.

٨٠ المسكين: بینوا و خوار.

٨١ المستكين: خوار و فروتن.

٨٢ الضریر: بدحالی و فقر.

٨٣ الحقیر: کوچک.

٨٤ المهین: خوار.

٨٥ الفقیر: نیازمند، بی چیز.

٨٦ الخائف: ترسان.

٨٧ المستجير: زندهار خواه.

٨٨ الناسی: فراموشکار.

٨٩ الذکر: به یاد آوردن.

٩٠ أوليتني: به من عطا کردی.

٩١ الغافل: بی خبر، ناآگاه، فراموشکار.

٩٢ أبلتني: به من نعمت دادی، به من بخشیدی.

٩٣ الأیس: ناامید.

٩٤ الاجابة: روا ساختن، برآوردن.

كُنْتُ أَوْ ضَرَاءً^{۱۰۲} أَوْ شِدَّةً^{۱۰۳} أَوْ رَحَاءً^{۱۰۴} أَوْ عَافِيَةً^{۱۰۵} أَوْ بَلَاءً^{۱۰۶} أَوْ بُؤْسٍ^{۱۰۷} أَوْ نِعْمَاءً^{۱۰۸} أَوْ
جِدَّةً^{۱۰۹} أَوْ لَأْوَاءً^{۱۱۰} أَوْ فَقْرٍ^{۱۱۱} أَوْ غِنًى^{۱۱۲}. ﴿٩﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاجْعَلْ
تَنَائِي^{۱۱۳} عَلَيْكَ، وَمَدْحِي^{۱۱۴} إِيَّاكَ، وَحَمْدِي^{۱۱۵} لَكَ فِي كُلِّ خَالَاتِي، حَتَّى لَا أَفْرَحَ^{۱۱۶} بِمَا
آتَيْتَنِي^{۱۱۷} مِنَ الدُّنْيَا، وَلَا أَحْزَنَ^{۱۱۸} عَلَى مَا مَنَعْتَنِي فِيهَا، وَأَشْعِرْ قَلْبِي تَقْوَاكَ^{۱۱۹}،
وَاسْتَعْمِلْ^{۱۲۰} بَدَنِي فِيمَا تَقْبَلُهُ^{۱۲۱} مِنِّي، وَاشْغَلْ^{۱۲۲} بِطَاعَتِكَ نَفْسِي عَنْ كُلِّ مَا يَرُدُّ عَلَيَّ^{۱۲۳}
حَتَّى لَا أَحِبَّ^{۱۲۴} شَيْئًا مِنْ سُخْطِكَ^{۱۲۵}، وَلَا أَسْخَطَ^{۱۲۶} شَيْئًا مِنْ رِضَاكَ^{۱۲۷}. ﴿١٠﴾ اللَّهُمَّ
صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَفَرِّغْ^{۱۲۸} قَلْبِي لِحَبَّتِكَ، وَاشْغَلْهُ بِذِكْرِكَ، وَانْعَشْهُ^{۱۲۹} بِخَوْفِكَ^{۱۳۰}
وَبِالْوَجَلِ^{۱۳۱} مِنْكَ، وَقَوِّهِ بِالرَّغْبَةِ إِلَيْكَ^{۱۳۲}، وَأَمِلْهُ إِلَى طَاعَتِكَ^{۱۳۳}، وَأَجْرِ بِهِ^{۱۳۴} فِي أَحَبِّ^{۱۳۵}

(۹۵) أَبْطَأْتُ: به تأخیر افتاد، به کندی پیش رفت.

(۹۷) الضَّرَاءُ: بدحالی، سختی.

(۹۹) الرِّحَاءُ: فراخی روزی، آسانی زندگی، فراوانی نعمت.

(۱۰۱) البَلَاءُ: گرفتاری.

(۱۰۳) النِّعْمَاءُ: نعمت، گشایش.

(۱۰۵) اللَّأْوَاءُ: تنگدستی و سختی.

(۱۰۷) الْغِنَى: ثروت، توانگری.

(۱۰۹) الْمَدْحُ: تمجید، ستایش.

(۱۱۰) الْحَمْدُ: سپاس، ستایش، اظهار کمال محمود به صفات جمال و جلال بر سبیل تعظیم.

(۱۱۱) لَا أَفْرَحُ: شاد نشوم.

(۱۱۳) لَا أَحْزَنُ: اندوهگین نشوم.

(۱۱۵) اسْتَعْمَلْتُ: به کار گیر.

(۱۱۷) اشْغَلْتُ: مشغول دار.

(۱۱۹) لَا أَحِبُّ: دوست نداشته باشم.

(۱۲۱) لَا أَسْخَطُ: خشمگین نشوم.

(۱۲۳) فَرِّغْتُ: خالی گردان.

(۱۲۵) الْخَوْفُ: ترس.

(۱۲۷) الرِّغْبَةُ إِلَيْكَ: زاری نمودن به درگاهت، درخواست کردن از تو.

السَّبِيلِ^{۱۳۶} إِلَيْكَ، وَذَلَّلْهُ^{۱۳۷} بِالرَّغْبَةِ فِيمَا عِنْدَكَ أَيَّامَ حَيَاتِي^{۱۳۸} كُلَّهَا. ﴿١١﴾ وَاجْعَلْ تَقْوَاكَ
مِنَ الدُّنْيَا زَادِي^{۱۳۹}، وَإِلَى رَحْمَتِكَ رِحْلَتِي^{۱۴۰}، وَفِي مَرْضَاتِكَ^{۱۴۱} مَدْخَلِي^{۱۴۲}، وَاجْعَلْ فِي
جَنَّتِكَ^{۱۴۳} مَثْوَايَ^{۱۴۴}، وَهَبْ^{۱۴۵} لِي قُوَّةَ احْتِمَالٍ^{۱۴۶} بِهَا جَمِيعَ مَرْضَاتِكَ، وَاجْعَلْ فِرَارِي
إِلَيْكَ، وَرَغْبَتِي فِيمَا عِنْدَكَ، وَالْبِسْ^{۱۴۷} قَلْبِي الْوَحْشَةَ^{۱۴۸} مِنْ شِرَارِ^{۱۴۹} خَلْقِكَ، وَهَبْ لِي
الْأُنْسَ^{۱۵۰} بِكَ وَبِأَوْلِيَائِكَ^{۱۵۱} وَأَهْلِ طَاعَتِكَ^{۱۵۲}. ﴿١٢﴾ وَلَا تَجْعَلْ لِفَاجِرٍ^{۱۵۳} وَلَا كَافِرٍ^{۱۵۴}
عَلَيَّ مِثَّةً^{۱۵۵}، وَلَا لَهُ عِنْدِي يَدًا^{۱۵۶}، وَلَا لِي إِلَيْهِمْ حَاجَةً، بَلْ اجْعَلْ سُكُونَ قَلْبِي^{۱۵۷} وَأُنْسَ
نَفْسِي^{۱۵۸} وَاسْتِغْنَائِي^{۱۵۹} وَكِفَايَتِي^{۱۶۰} بِكَ وَبِخِيَارِ^{۱۶۱} خَلْقِكَ^{۱۶۲}. ﴿١٣﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى
مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاجْعَلْنِي لَهُمْ قَرِينًا^{۱۶۳}، وَاجْعَلْنِي لَهُمْ نَصِيرًا^{۱۶۴}، وَامْنُنْ عَلَيَّ^{۱۶۵} بِشَوْقِي^{۱۶۶}

(۱۲۸) آمِلُهُ إِلَى طَاعَتِكَ: آن را به فرمانبری از خود برگردان، آن را به فرمانبری از خود علاقه مند گردان.

(۱۲۹) أَجْرِي بِهِ: او را روانه فرما و کوشا گردان.

(۱۳۱) السَّبِيلُ: ج سبیل: راه.

(۱۳۳) الْحَيَاةُ: زندگی.

(۱۳۵) الْرَحْلَةُ: سفر، کوچ.

(۱۳۷) الْمَدْخَلُ: ورود.

(۱۳۹) الْمَثْوَى: منزل، سرا.

(۱۴۱) احْتِمَالٌ: بردارم.

(۱۴۳) الْوَحْشَةُ مِنَ النَّاسِ: دور شدن و بریدن از مردم.

(۱۴۵) الْأُنْسُ: خو گرفتن.

(۱۴۷) أَهْلُ الطَّاعَةِ: فرمانبرداران.

(۱۴۹) الْكَافِرُ: پوشاننده، بی دین، ناسپاس.

(۱۵۱) الْيَدُ: کنایه از نعمت و احسان.

(۱۵۳) أَنْسَ النَّفْسَ: اطمینان جان، الفت جان.

(۱۵۵) الْكِفَايَةُ: بسندگی.

(۱۵۷) الْخَلْقُ: آفریدگان.

(۱۵۹) النَّصِيرُ: یاری کننده، یار و مددکار.

(۱۶۱) الشَّوْقُ: اشتیاق، آرزومندی، میل.

(۱۳۰) أَحَبُّ: دوست داشتنی ترین.

(۱۳۲) ذَلَّلْتُ: او را رام فرما.

(۱۳۴) الزَّادُ: توشه.

(۱۳۶) الْمَرْضَاةُ: خشنودی.

(۱۳۸) الْجَنَّةُ: بهشت.

(۱۴۰) هَبْ: ببخش.

(۱۴۲) أَلِيسَ: بیوشان.

(۱۴۴) الشَّرَارُ: ج شرّ: بدکار، تبهکار.

(۱۴۶) الْأَوْلِيَاءُ: ج ولیّ: دوستدار.

(۱۴۸) الْفَاجِرُ: تبهکار، زناکار، گناهکار.

(۱۵۰) الْمِثَّةُ: مَثَل، نعمت.

(۱۵۲) سَكُونُ الْقَلْبِ: آرامش دل.

(۱۵۴) الْاسْتِغْنَاءُ: بی نیازی، توانگری، بی نیازی خواستن.

(۱۵۶) الْخِيَارُ: ج خیر: نیکوکار.

(۱۵۸) الْقَرِينُ: مصاحب، همنشین، همدم.

(۱۶۰) اَمْنُنْ عَلَيَّ: بر من مَثَل گذار.

إِلَيْكَ، وَبِالْعَمَلِ لَكَ بِمَا تُحِبُّ^{۱۶۲} وَتَرْضَى^{۱۶۳} إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ^{۱۶۴}، وَذَلِكَ عَلَيْكَ
يَسِيرٌ^{۱۶۵}.

(۱۶۲) تحب: دوست می‌داری.

(۱۶۳) ترضی: خشنود می‌شوی.

(۱۶۴) القدير: توانا.

(۱۶۵) اليسير: آسان.

وَكَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

لَأَهْلِ الثُّغُورِ^۱

(۱) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَحَصِّنْ ثُغُورَ الْمُسْلِمِينَ بِعِزَّتِكَ، وَأَيِّدْ حُمَاتَهَا بِقُوَّتِكَ، وَأَسْبِغْ عَطَايَاهُمْ مِنْ جِدَّتِكَ. (۲) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَكَثِّرْ عِدَّتَهُمْ،^۳ وَاشْحَذْ^۴ أَسْلِحَتَهُمْ،^۵ وَاحْرُسْ^۶ حَوَازِئَهُمْ،^۷ وَأَمْنَعْ^۸ حَوْمَتَهُمْ،^۹ وَالْفُ^{۱۰} جَمْعُهُمْ،^{۱۱} وَدَبِّرْ أَمْرَهُمْ،^{۱۲} وَاتِرْ^{۱۳} بَيْنَ مِيرِهِمْ،^{۱۴} وَتَوَحَّدْ بِكَفَايَةِ مُؤْنِهِمْ،^{۱۵} وَأَعْضُدْهُمْ^{۱۶}

(۱) اهل الثغور: مرزداران.	(۲) حصن: استوار و محکم گردان.
(۳) الثغور: ج نغر: مرز.	(۴) العزة: غلبه و فخر.
(۵) آید: نیرومند و توانا گردان.	(۶) الحماة: ج حامی: نگهبان.
(۷) القوة: توانایی.	(۸) أسبغ: فراوان گردان.
(۹) العطایا: ج عطیة: بخشش.	(۱۰) الجدة: توانگری، بی نیازی.
(۱۱) کثر: بیفزاید.	(۱۲) العدة: شمار، تعداد.
(۱۳) اشحذ: تیز و بزبان نما.	(۱۴) الاسلحة: ج سلاح: آلت جنگ.
(۱۵) احرس: نگهداری کن.	(۱۶) الحوزة: طرف و ناحیه.
(۱۷) امنع: دفاع کن، حمایت کن، از دستبرد دشمن حفظ کن.	
(۱۸) الحومة: قسمت مهم جایی، بیشترین قسمت جایی. حومة القتال: میدان جنگ.	
(۱۹) ألف: انس ده، همخو گردان.	(۲۰) الجمع: جماعت، گروه.
(۲۱) دبّر امرهم: کارشان را آنچنان که شایسته است مقّرر فرما. (۲۲) واتر: پیایی برسان.	
(۲۳) المیر: ج میره: آذوقه، خوار و بار.	
(۲۴) المؤن: ج مؤنة: سنگینی. توحد بکفاية مؤنهم: سنگینی هایشان را به تنهایی کفایت فرما.	
(۲۵) أعضدهم: یاریشان ده.	

بِالنَّصْرِ، ^{۲۶} وَأَعْنَيْهِمْ ^{۲۷} بِالصَّبْرِ، ^{۲۸} وَالطُّفُّ لَهُمْ فِي الْمَكْرِ. ^{۲۹} ﴿۳﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ،
وَعَرِّفْهُمْ ^{۳۰} مَا يَجْهَلُونَ، ^{۳۱} وَعَلِّمْهُمْ ^{۳۲} مَا لَا يَعْلَمُونَ، ^{۳۳} وَبَصِّرْهُمْ ^{۳۴} مَا لَا يَبْصُرُونَ. ^{۳۵} ﴿۴﴾
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَأَنْسِمْ ^{۳۶} عِنْدَ لِقَائِهِمْ ^{۳۷} الْعَدُوَّ ذِكْرَ ^{۳۸} دُنْيَاهُمْ ^{۳۹} الْخِدَاعَةِ ^{۴۰}
الْعُرُورِ، ^{۴۱} وَأُخِّ ^{۴۲} عَنْ قُلُوبِهِمْ خَطَرَاتِ ^{۴۳} الْمَالِ الْفُتُونِ، ^{۴۴} وَاجْعَلِ الْجَنَّةَ نَصَبَ ^{۴۵} أَعْيُنِهِمْ، ^{۴۶}
وَلَوْحَ ^{۴۷} مِنْهَا لِابْصَارِهِمْ ^{۴۸} مَا أَعْدَدْتَ ^{۴۹} فِيهَا مِنْ مَسَاكِينِ ^{۵۰} الْخُلْدِ ^{۵۱} وَمَنَازِلِ ^{۵۲} الْكَرَامَةِ ^{۵۳}
وَالْحُورِ ^{۵۴} الْحِسَانِ ^{۵۵} وَالْأَنْهَارِ ^{۵۶} الْمُطَرِّدَةِ ^{۵۷} بِأَنْوَاعِ ^{۵۸} الْأَشْرَبَةِ ^{۵۹} وَالْأَشْجَارِ ^{۶۰} الْمُتَدَلِّيَةِ ^{۶۱}
بِصُنُوفِ ^{۶۲} الثَّمَرِ ^{۶۳} حَتَّى لَا يَبْقَى ^{۶۴} أَحَدٌ مِنْهُمْ ^{۶۵} بِالْإِدْبَارِ، ^{۶۶} وَلَا يُحَدِّثَ ^{۶۷} نَفْسُهُ ^{۶۸} عَنْ قِرْنِهِ ^{۶۹} بِفِرَارٍ.

(۲۶) النصر: پیروزی.

(۲۸) الصبر: شکیبایی.

(۲۹) الطف لهم في المكر: به ایشان در مکر و فریب دقت نظر عطا فرما.

(۳۰) عَرِّفْهُمْ: به آنان بشناسان.

(۳۲) عَلِّمْهُمْ: به آنان بیاموز.

(۳۴) بَصِّرْهُمْ: به آنان بشناسان و بیاموز، ایشان را بینا فرما.

(۳۶) أَنْسِمْ: فراموششان گردان، از یادشان ببر.

(۳۸) دُنْيَاهُمْ: یاد.

(۴۰) الْخِدَاعَةِ: فریب دهنده، گول زننده.

(۴۲) أُوخِّ: آنچه در دل می گذرد.

(۴۴) الْجَنَّةَ: در برابر چشمانشان.

(۴۶) نَصَبَ: دیده.

(۴۸) ابصار: ج: بصیر: دیده.

(۵۰) الْمَسَاكِينِ: ج: مسکین: خانه.

(۵۲) الْمَنَازِلِ: ج: منزل: خانه، سرای.

(۵۴) الْحُورِ: ج: حوراء: زن سفید، زن چشم درشت.

(۵۶) الْأَنْهَارِ: ج: نهر: جوی، رود.

(۵۸) الْأَشْرَبَةِ: ج: شراب، آشامیدنی، نوشیدنی.

(۶۰) الْأَشْجَارِ: صنوف الثمر: میوه های گوناگون.

(۶۲) الْمُتَدَلِّيَةِ: پست کردن.

(۶۴) لَا يَبْقَى: به فکر فرار نیفتد.

(۶۶) لَا يُحَدِّثُ نَفْسُهُ: به فکر فرار نیفتد.

﴿۵﴾ اللَّهُمَّ أَفْلُلْ ^{۶۳} بِذَلِكَ عَدُوَّهُمْ، وَأَفْلِمْ ^{۶۴} عَنْهُمْ أَطْفَارَهُمْ، وَفَرِّقْ ^{۶۵} بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ
أَسْلِحَتِهِمْ، وَاخْلَعْ ^{۶۶} وَثَائِقَ ^{۶۷} أَفْئِدَتِهِمْ، ^{۶۸} وَبَاعِدْ بَيْنَهُمْ ^{۶۹} وَبَيْنَ أَرْوَادِهِمْ، ^{۷۰} وَحَيِّرْهُمْ ^{۷۱} فِي
سُبُلِهِمْ، ^{۷۲} وَضَلِّلْهُمْ ^{۷۳} عَنْ وَجْهِهِمْ، ^{۷۴} وَأَقْطَعْ ^{۷۵} عَنْهُمْ الْمَدَدَ، ^{۷۶} وَأَنْقُضْ ^{۷۷} مِنْهُمْ الْعَدَدَ،
وَأَمْلَأْ ^{۷۸} أَفْئِدَتَهُمْ ^{۷۹} الرُّعْبَ، ^{۸۰} وَأَقْبِضْ ^{۸۱} أَيْدِيَهُمْ عَنِ الْبَسْطِ، ^{۸۲} وَاخْزِمِ ^{۸۳} أَلْسِنَتَهُمْ ^{۸۴} عَنِ
النُّطْقِ، ^{۸۵} وَشَرِّدْ ^{۸۶} بِهِمْ ^{۸۷} مَنْ خَلَفَهُمْ ^{۸۸} وَنَكِّلْ ^{۸۹} بِهِمْ ^{۹۰} مَنْ وَرَاءَهُمْ، ^{۹۱} وَأَقْطَعْ ^{۹۲} بِخَزِيرِهِمْ ^{۹۳}
أَطْمَاعَ ^{۹۴} مَنْ بَعْدَهُمْ. ﴿۶﴾ اللَّهُمَّ عَقِّمْ ^{۹۵} أَرْحَامَ ^{۹۶} نِسَائِهِمْ، ^{۹۷} وَيَبِّسْ ^{۹۸} أَصْلَابَ ^{۹۹}

(۶۳) افل: همانند انسان در شجاعت.

(۶۴) افلم: شکست ده و پراکنده ساز.

(۶۶) اخلع: جدا ساز.

(۶۷) واثاق: ج: وثیقه: قوی و محکم، مورد اعتماد. مراد رگ های دل است.

(۶۸) افئدتهم: ج: فؤاد: دل.

(۶۹) باعد بینهم: آن دو را از یکدیگر دور گردان.

(۷۰) اربادهم: سرگردان ساز.

(۷۲) الضل: ج: سبیل: راه.

(۷۴) انقض: بکاه.

(۷۶) انقض: بکاه.

(۷۸) املأ: پر کن.

(۷۹) الرعب: ترس.

(۸۰) اقبط ايديهم عن البسط: دست هایشان را از گشودن بازدار.

(۸۲) انطق: گفتار، سخن گفتن.

(۸۴) افسد بهم: به وسیله ی آنها دور کن و پراکنده گردان. مراد فراری دادن است.

(۸۶) انكل بهم: ایشان را عبرت گردان.

(۸۸) انطق: قطع کن، پیر.

(۹۰) انطق: ج: طمع: حرص و آز.

(۹۲) انطق: ج: رحم: زهدان، بچه دان.

(۹۴) انطق: خشک گردان.

(۹۶) انطق: ج: صلب: ستون فقرات پشت.

رِجَالِهِمْ^{۹۵}، وَأَقْطَعَ نَسْلَ^{۹۶} دَوَابِّهِمْ^{۹۷}، وَأَنْعَمَ^{۹۸} لَهُمْ^{۹۹}، لَا تَأْذَنَ^{۱۰۰} لِسَمَائِهِمْ^{۱۰۱} فِي قَطْرِ^{۱۰۲}، وَلَا لِأَرْضِهِمْ فِي نَبَاتٍ^{۱۰۳}، ﴿۷﴾ اللَّهُمَّ وَقُوْ^{۱۰۴} بِذَلِكَ مِحَالِ^{۱۰۵} أَهْلِ الْإِسْلَامِ^{۱۰۶}، وَحَصِّنْ بِهِ دِيَارَهُمْ^{۱۰۷}، وَثَمِّرْ^{۱۰۸} بِهِ أَمْوَالَهُمْ^{۱۰۹}، وَفَرِّغْهُمْ^{۱۱۰} عَنْ مُحَارَبَتِهِمْ^{۱۱۱} لِعِبَادَتِكَ^{۱۱۲}، وَعَنْ مُنَابَذَتِهِمْ^{۱۱۳} لِلْخُلُوةِ^{۱۱۴} بِكَ حَتَّى لَا يُعْبَدَ^{۱۱۵} فِي بَقَاعِ^{۱۱۶} الْأَرْضِ غَيْرَكَ^{۱۱۷}، وَلَا تُعَفَّرَ^{۱۱۸} لِأَحَدٍ مِنْهُمْ جَنَّةٌ دُونَكَ^{۱۱۹}، ﴿۸﴾ اللَّهُمَّ اغْزِ^{۱۲۰} بِكُلِّ نَاحِيَةٍ^{۱۲۱} مِنَ الْمُسْلِمِينَ عَلَى مَنْ يَازِئُهُمْ^{۱۲۲} مِنَ الْمُشْرِكِينَ^{۱۲۳}، وَأَمْدِدْهُمْ^{۱۲۴} بِمَلَائِكَةٍ^{۱۲۵} مِنْ عِنْدِكَ مُرْدِفِينَ^{۱۲۶} حَتَّى يَكْشِفُوهُمْ^{۱۲۷} إِلَى مُنْقَطِعِ التُّرَابِ^{۱۲۸}، قَتْلًا^{۱۲۹} فِي أَرْضِكَ وَأَسْرًا^{۱۳۰}، أَوْ يَقْرِؤُوا^{۱۳۱} بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ^{۱۳۲} لَا شَرِيكَ^{۱۳۳} لَكَ^{۱۳۴}، ﴿۹﴾ اللَّهُمَّ وَاعْمَمْ^{۱۳۵} بِذَلِكَ أَعْدَاءَكَ فِي أَقْطَارِ^{۱۳۶} الْبِلَادِ^{۱۳۷} مِنَ الْهِنْدِ

وَالرُّومِ وَالْتُرْكِ^{۱۳۸} وَالْخَزَرِ وَالْحَبْشِ^{۱۳۹} وَالنُّوبَةِ^{۱۴۰} وَالزَّنَجِ^{۱۴۱} وَالسَّقَالِبَةِ^{۱۴۲} وَالْدَيَالِمَةِ^{۱۴۳} وَسَائِرِ أُمَمِ^{۱۴۴} الشُّرِكِ^{۱۴۵}، الَّذِينَ تَخْفَى^{۱۴۶} أَسْمَاؤُهُمْ^{۱۴۷} وَصِفَاتُهُمْ^{۱۴۸}، وَقَدْ أَحْصَيْتَهُمْ^{۱۴۹} بِمَعْرِفَتِكَ^{۱۵۰}، وَأَشْرَفْتَ عَلَيْهِمْ^{۱۵۱} بِقُدْرَتِكَ^{۱۵۲}، ﴿۱۰﴾ اللَّهُمَّ اشْغَلِ^{۱۵۳} الْمُشْرِكِينَ بِالْمُشْرِكِينَ عَنْ تَنَاوُلِ^{۱۵۴} أَطْرَافِ^{۱۵۵} الْمُسْلِمِينَ، وَخُذْهُمْ بِالنَّقْصِ عَنْ تَنْقُصِهِمْ^{۱۵۶}، وَتَبْطِطْهُمْ^{۱۵۷} بِالْفَرْقَةِ^{۱۵۸} عَنِ الْإِحْتِشَادِ^{۱۵۹} عَلَيْهِمْ^{۱۶۰}، ﴿۱۱﴾ اللَّهُمَّ أَخْلِ^{۱۶۱} قُلُوبَهُمْ مِنَ الْأَمْنَةِ^{۱۶۲}، وَأَبْدَانَهُمْ^{۱۶۳} مِنَ الْقُوَّةِ^{۱۶۴}، وَأَذْهِلْ^{۱۶۵} قُلُوبَهُمْ عَنِ الْإِحْتِيَالِ^{۱۶۶}، وَأَوْهِنْ^{۱۶۷} أَرْكَانَهُمْ^{۱۶۸} عَنْ مُنَازَلَةِ^{۱۶۹} الرِّجَالِ^{۱۷۰}، وَجَبِّتْهُمْ^{۱۷۱} عَنْ مُقَارَعَةِ^{۱۷۲} الْأَبْطَالِ^{۱۷۳}، وَابْعَثْ^{۱۷۴}

(۱۳۱) البلاد: ج بلد: شهر.

(۱۳۲) الترك: تُرک‌ها.

(۱۳۳) الحبش: حبشیان.

(۱۳۴) النوبة: سرزمینی است در شمال شرقی آفریقا که مردم آن نصرانی بودند.

(۱۳۵) الزنج: زنگبار، از اقوام سودانی بودند.

(۱۳۶) السقالبه: صقالیه، از اقوام نژاد اسلاو بودند.

(۱۳۷) الديالمه: مردمان این سرزمین از اقوام دیلم بودند و به ستمگری شهرت داشتند.

(۱۳۸) الامم: ج امته: در اینجا مراد صنف و گونه‌ای از مردم است.

(۱۳۹) الشُّرِك: مشرک.

(۱۴۰) تخفی: پنهان است.

(۱۴۱) أسماء: ج اسم: نام.

(۱۴۲) احصیتهم: آنها را شناختی.

(۱۴۳) اشرفت علیهم: بر آنان آگاه بودی.

(۱۴۴) اشغل: مشغول گردان، سرگرم نما.

(۱۴۵) التناول: دست‌درازی، دست‌یابی به چیزی، چیرگی.

(۱۴۶) أخذهم بالنقص عن تنقصهم: از آنان بکاه تا از کاستن (مسلمانان) بازمانند.

(۱۴۷) تبططهم عنه: ایشان را به آن بی‌ رغبت نما.

(۱۴۸) الاحتشاد: اجتماع، به هم پیوستن، گرد آمدن.

(۱۴۹) الأمنه: اطمینان، آرامش.

(۱۵۰) أذهل: بی‌خبر ساز، فراموشی ده.

(۱۵۱) أوهن: سست نما.

(۱۵۲) المنازله: جنگیدن.

(۱۵۳) جیبته: ایشان را بترسان.

(۱۵۴) المقارعة: زد و خورد.

(۹۶) النسل: فرزند.

(۹۷) الدواب: ج دابة: در اینجا مراد حیوان سواری است.

(۹۸) الأنعام: ج نعم: چهارپا، شتر و گاو و گوسفند.

(۱۰۰) السماء: آسمان.

(۱۰۱) القطر: باران، باریدن.

(۱۰۲) المحال: مکر و فریب، تدبیر و چاره‌اندیشی.

(۱۰۳) الدیار: ج دار: شهر.

(۱۰۴) الاموال: ج مال: دارایی.

(۱۰۵) المحاربة: جنگ کردن.

(۱۰۶) الخلوۃ: تنهایی.

(۱۰۷) البقاع: ج بقعة: قطعه‌ای از زمین.

(۱۰۸) اغز: به جنگ بفرست.

(۱۰۹) الارزاء: مقابل، روبرو، همدیگر.

(۱۱۰) الملائكة: ج ملک: فرشته.

(۱۱۱) یکشفوهم: آنان را شکست دهند و پراکنده سازند.

(۱۱۲) القتل: کشتن.

(۱۱۳) یقرؤن: اعتراف کنند.

(۱۱۴) الشریک: همباز، همدست.

(۱۱۵) الأقطار: ج قطر: ناحیه، جانب، طرف.

(۹۵) الرجال: ج رجل: مرد.

(۹۶) الدواب: ج دابة: در اینجا مراد حیوان سواری است.

(۹۷) لا تأذن: فرمان مده.

(۱۰۰) القطر: باران، باریدن.

(۱۰۱) قو: نیرومند و توانا ساز.

(۱۰۲) اهل الاسلام: مسلمانان.

(۱۰۳) ثمر: بسیار نما، بیفزای.

(۱۰۴) فرغهم: رهایی‌شان ده.

(۱۰۵) المنازلة: مخالفت کردن و علنی نمودن جنگ.

(۱۰۶) لا یعبد: پرستش نشود.

(۱۰۷) لا تعفر جهة: پیشانی‌ای به خاک گذاشته نشود.

(۱۰۸) الناحية: طرف.

(۱۰۹) أمددهم: آنان را یاری فرما.

(۱۱۰) المردفين: آنان که بی‌دری آیند.

(۱۱۱) منقطع التراب: انتهای خاک، پایان خاک.

(۱۱۲) الأسر: اسیر گرفتن.

(۱۱۳) وحدك: یگانگی تو.

(۱۱۴) أعمم: شامل گردان.

عَلَيْهِمْ جُنْدًا^{۱۶۷} مِنْ مَلَائِكَتِكَ يَبَاسُ^{۱۶۸} مِنْ بَأْسِكَ كَفَعْلِكَ^{۱۶۹} يَوْمَ بَذَرٍ، تَقْطَعُ بِهِ دَابِرَهُمْ^{۱۷۰}
وَتَحْصُدُ^{۱۷۱} بِهِ شَوْكَتَهُمْ، وَتَفَرِّقُ^{۱۷۲} بِهِ عَدَدَهُمْ. ﴿۱۲﴾ اللَّهُمَّ وَامْرِجْ^{۱۷۳} مِيَاهَهُمْ^{۱۷۴}
بِالْوَبَاءِ، وَأَطْعِمَهُمْ^{۱۷۵} بِالْأَدْوَاءِ،^{۱۷۶} وَارْزُمْ^{۱۷۷} بِلَادَهُمْ بِالْخُسُوفِ،^{۱۷۸} وَأَلْجِ^{۱۷۹} عَلَيْهَا
بِالْقَذُوفِ،^{۱۸۰} وَافْرِعْهَا^{۱۸۱} بِالْمَحُولِ،^{۱۸۲} وَاجْعَلْ^{۱۸۳} مِيرَهُمْ^{۱۸۴} فِي أَحْصَ^{۱۸۵} أَرْضِكَ
وَأَبْعِدْهَا^{۱۸۶} عَنْهُمْ، وَامْنَعْ^{۱۸۷} حُصُونَهَا^{۱۸۸} مِنْهُمْ، أَصْبِهِمْ^{۱۸۹} بِالْجُوعِ^{۱۹۰} الْمَقِيمِ^{۱۹۱} وَالسَّقَمِ^{۱۹۲}
الْأَلِيمِ. ﴿۱۳﴾ اللَّهُمَّ وَأَيُّمَا غَازٍ^{۱۹۳} غَزَاهُمْ مِنْ أَهْلِ مِلَّتِكَ،^{۱۹۴} أَوْ مُجَاهِدٍ^{۱۹۵} جَاهَدَهُمْ^{۱۹۶}
مِنْ أَتْبَاعِ^{۱۹۷} سُنَّتِكَ^{۱۹۸} لِيَكُونَ دِينُكَ الْأَعْلَى^{۱۹۹} وَحِزْبُكَ^{۲۰۰} الْأَقْوَى^{۲۰۱} وَحَظُّكَ^{۲۰۲}

(۱۶۷) ابعت: بفرست.

(۱۶۸) الابطال: ج بطل: دلاور، دلیر.

(۱۶۹) البأس: در اینجا مراد عذاب سخت خداست.

(۱۷۰) الجند: سپاه، لشکر.

(۱۷۱) الفعل: کار.

(۱۷۲) دابر القوم: آخرین فرد باقیمانده از ایشان. تقطع به دابرهم: بدینوسیله ایشان را ریشه کن سازی، بدینوسیله آنان را براندازی.

(۱۷۳) امزج: براندازی، ریشه کن سازی.

(۱۷۴) الشوكة: سختی و صلابت، نیروی رزمی، تندی و تیزی سلاح. (۱۷۵) تفريق: پراکنده ساز.

(۱۷۶) امزج: بیامیز.

(۱۷۷) المياه: ج ماء: آب.

(۱۷۸) الوباء: بیماری مسری.

(۱۷۹) الاطعمة: ج طعام: خوردنی.

(۱۸۰) الادواء: ج داء: مرض، بیماری.

(۱۸۱) الخسوف: فرو رفتن در زمین. ارم بلادهم بالخسوف: شهرهاشان را به زمین فروبر.

(۱۸۲) القذوف: ج قذف: سنگبار. ألج علیها بالقذوف: پی در پی (شهرهایشان) را سنگباران فرما.

(۱۸۳) افرعها: آن را بکوب.

(۱۸۴) المحول: قحطی و خشکسالی.

(۱۸۵) المير: ج ميرة: آذوقه.

(۱۸۶) أحص: نهی ترین، بی برکت ترین.

(۱۸۷) أبعد: دورترین.

(۱۸۸) امنع: بازدار.

(۱۸۹) الحصون: ج حصن: قلعه، دژ، پناهگاه.

(۱۹۰) اصبهم بالجوع: آنان را دچار گرسنگی کن.

(۱۹۱) المقيم: پایدار، همیشگی.

(۱۹۲) السقم: بیماری.

(۱۹۳) الاليم: دردناک.

(۱۹۴) الغازي: جنگجو، رزمنده.

(۱۹۵) اهل ملتک: پیروان دین تو.

(۱۹۶) المجاهد: آنکه در راه خدا با کافران بجنگد.

(۱۹۷) جاهدهم: با آنان پیکار کرد، با آنها نبرد کرد.

(۱۹۸) الاتباع: ج تبع: پیرو.

الْأَوْفَى^{۲۰۳} فَلَقَّهِ الْيُسْرَ،^{۲۰۴} وَهَيَّيْ^{۲۰۵} لَهُ الْأَمْرَ، وَتَوَلَّهِ^{۲۰۶} بِالنُّجْحِ،^{۲۰۷} وَخَيَّرْ^{۲۰۸} لَهُ
الْأَصْحَابَ،^{۲۰۹} وَاسْتَقْوِ^{۲۱۰} لَهُ، الظَّهْرَ، وَأَسْبِغْ^{۲۱۱} عَلَيْهِ فِي النَّفَقَةِ،^{۲۱۲} وَمَتَّعْهُ^{۲۱۳} بِالنَّشَاطِ،^{۲۱۴}
وَأَطْفِ^{۲۱۵} عَنْهُ حَرَارَةَ الشَّوْقِ،^{۲۱۶} وَأَجِرْهُ^{۲۱۷} مِنْ غَمِّ^{۲۱۸} الْوَحْشَةِ،^{۲۱۹} وَأَنْسِهِ^{۲۲۰} ذِكْرَ
الْأَهْلِ^{۲۲۱} وَالْوَلَدِ. ﴿۱۴﴾ وَأَثُرْ^{۲۲۲} لَهُ حُسْنَ النِّيَّةِ،^{۲۲۳} وَتَوَلَّهِ^{۲۲۴} بِالْعَافِيَةِ،^{۲۲۵} وَأَصْحِبْهُ^{۲۲۶}
السَّلَامَةَ،^{۲۲۷} وَأَعْفِهِ^{۲۲۸} مِنَ الْجُبْنِ،^{۲۲۹} وَالْهَمَّهُ^{۲۳۰} الْجُرْأَةَ،^{۲۳۱} وَارْزُقْهُ^{۲۳۲} الشَّدَّةَ،^{۲۳۳} وَأَيِّدْهُ^{۲۳۴}

(۱۹۹) سئة الله: راه و روشی که خداوند به رفتن و پیروی کردن از آن فرمان داده است.

(۱۹۸) حزب الله: یاران دین خدا و بندگان پرهیزکارش.

(۲۰۰) الاقوى: تواناتر.

(۲۰۱) الحظ: بخت و اقبال، بهره.

(۲۰۲) الاوفى: کامل تر.

(۲۰۳) لقه اليسر: او را با آسانی روبرو گردان.

(۲۰۴) هيئ: آماده کن و اصلاح فرما.

(۲۰۵) النجیح: روا شدن حاجت. توله بالنجح: روا شدن حاجتش را به عهده گیر.

(۲۰۶) تخير: برگزین.

(۲۰۷) الاصحاب: ج صاحب: بار.

(۲۰۸) استقو: نیرو و توان بخواه. استقوله الظهر: برایش پشتی نیرومند و توانا بخواه.

(۲۰۹) اسبغ: وسعت ده، سرشار گردان.

(۲۱۰) النفقة: آنچه اتفاق کنند یا خرج زندگی خود و عیال و اولاد کنند.

(۲۱۱) متعه: او را بهره مند ساز.

(۲۱۲) النشاط: سبکی و چالاکی.

(۲۱۳) اطف: فرو نشان.

(۲۱۴) الشوق: آرزومندی، میل خاطر.

(۲۱۵) أجزه: او را امان ده و حفظ کن.

(۲۱۶) الوحشة: تنهایی، ترس و دلنگی از تنهایی.

(۲۱۷) أنسه: فراموشی اش ده.

(۲۱۸) الغم: اندوه.

(۲۱۹) الأهل: خانواده، فامیل.

(۲۲۰) أوثر: راهنمایی کن و آگاه نما.

(۲۲۱) حسن النية: آهنگ نیکو.

(۲۲۲) العافية: تندرستی. توله بالعافية: او را با تندرستی یاری فرما، تندرستی او را به عهده گیر.

(۲۲۳) أصحبه: همراهش گردان.

(۲۲۴) السالمة: رهایی از آفت ها.

(۲۲۵) أعفه: او را سالم دار.

(۲۲۶) الجبن: ترس.

(۲۲۷) ألهمه: به او الهام کن، در دلش انداز.

(۲۲۸) الجرأة: دلیری.

(۲۲۹) أرزقه: به او روزی ده.

(۲۳۰) الشدة: قوت، نیرو.

(۲۳۱) أيدّه: او را نیرومند و توانا گردان.

(۲۳۲) أرزقه: به او روزی ده.

بِالنُّصْرَةِ، ^{۲۳۲} وَ عَلَّمَهُ ^{۲۳۳} السَّيْرَ ^{۲۳۴} وَالسَّنَنَ، ^{۲۳۵} وَ سَدَّدَهُ ^{۲۳۶} فِي الْحُكْمِ، ^{۲۳۷} وَ اعْزَلَ عَنْهُ ^{۲۳۸} الرِّيَاءَ، ^{۲۳۹} وَ خَلَصَهُ ^{۲۴۰} مِنَ السُّمْعَةِ، ^{۲۴۱} وَ اجْعَلْ فِكْرَهُ وَ ذِكْرَهُ وَ طَعْنَهُ ^{۲۴۲} وَ اِقَامَتَهُ، ^{۲۴۳} فِيكَ وَلَكَ. ﴿ ۱۵ ﴾ فَإِذَا صَافَ ^{۲۴۴} عَدُوَّكَ وَ عَدُوَّهُ فَقَلِّلْهُمْ ^{۲۴۵} فِي عَيْنِهِ، ^{۲۴۶} وَ صَغِّرْ ^{۲۴۷} شَأْنَهُمْ ^{۲۴۸} فِي قَلْبِهِ، وَ ادُلْ لَهُ مِنْهُمْ، ^{۲۴۹} وَ لَا تَدْلُهُمْ مِنْهُ، ^{۲۵۰} فَإِنْ خَتَمْتَ ^{۲۵۱} لَهُ بِالسَّعَادَةِ، ^{۲۵۲} وَ قَضَيْتَ ^{۲۵۳} لَهُ بِالشَّهَادَةِ ^{۲۵۴} فَبَعْدَ أَنْ يَجْتَاحَ ^{۲۵۵} عَدُوَّكَ بِالْقَتْلِ، ^{۲۵۶} وَ بَعْدَ أَنْ يَجْهَدَ ^{۲۵۷} بِهِمُ الْأَشْرَ، ^{۲۵۸} وَ بَعْدَ أَنْ تَأْمَنَ ^{۲۵۹} أَطْرَافَ ^{۲۶۰} الْمُسْلِمِينَ، وَ بَعْدَ أَنْ يُؤَلِّيَ ^{۲۶۱} عَدُوَّكَ مُدْبِرِينَ، ^{۲۶۲} ﴿ ۱۶ ﴾ اللَّهُمَّ وَ أَيْمًا مُسْلِمٍ ^{۲۶۳} خَلَفَ ^{۲۶۴} غَازِيًا ^{۲۶۵} أَوْ مُرَاطِبًا ^{۲۶۶} فِي دَارِهِ، ^{۲۶۷} أَوْ تَعَهَّدَ ^{۲۶۸} خَالِفِيهِ ^{۲۶۹} فِي غَيْبَتِهِ، أَوْ

(۲۳۲) النصرة: یاری.

(۲۳۳) علّمه: به او بیاموز.

(۲۳۴) السیر: ج سیر: راه. در اینجا مراد احکام جهاد است.

(۲۳۵) السنن: ج سنّة: راه محمّدی.

(۲۳۶) سدّده: او را راست و پایدار فرما.

(۲۳۷) الحکم: قضا، فرمان.

(۲۳۸) اعزل عنه: از او برکنار کن.

(۲۳۹) الریاء: خودنمایی، انجام دادن کاری برای اینکه مردم ببینند.

(۲۴۰) خلّصه: او را نجات ده، او را برهان.

(۲۴۱) السمعة: انجام دادن کار نیکی برای شنوندن آن به مردم و به خوش نامی شهرت یافتن، شهرت جویی.

(۲۴۲) الطعن: کوچ کردن.

(۲۴۳) الاقامة: ماندن در جایی.

(۲۴۴) صاف: روبرو شد.

(۲۴۵) قلّلهم: آنان را اندک نما.

(۲۴۶) العین: چشم.

(۲۴۷) صغّر: خوار و کوچک کن.

(۲۴۸) الشان: اهمّیت و وضعیّت.

(۲۴۹) ادلّ له منهم: او را بر آنان پیروز و جیره گردان.

(۲۵۰) لا تدلهم منه: آنان را بر او جیره مساز.

(۲۵۱) ختمت: پایان دادی.

(۲۵۲) السعادة: نیکبختی.

(۲۵۳) قضیت: مقدّر نمودی.

(۲۵۴) الشهادة: کشته شدن در راه خدا.

(۲۵۵) يجتاح: هلاک و نابود کند، ریشه کن کند.

(۲۵۶) القتل: کشتن.

(۲۵۷) يجهد: به رنج و سختی افکند.

(۲۵۸) الأسر: اسیری، دربندی.

(۲۵۹) تأمن: ایمن و آرام شود.

(۲۶۰) الاطراف: ج طرف: در اینجا به معنی طایفه است.

(۲۶۱) یولی: بازگرد، فرار کند، دور شود.

(۲۶۲) المدبرین: روگردانندگان، تولیة الدبر: کنایه از شکست خوردن است.

(۲۶۳) المسلم: مسلمان.

(۲۶۴) خلف: جانشین شد.

(۲۶۵) الغازی: جنگجو.

(۲۶۶) المراطب: مرزدار.

أَعَانَهُ ^{۲۷۰} بِطَائِفَةٍ ^{۲۷۱} مِنْ مَالِهِ، ^{۲۷۲} أَوْ أَمَدَهُ ^{۲۷۳} بِعِتَادٍ، ^{۲۷۴} أَوْ شَحَذَهُ ^{۲۷۵} عَلَى جِهَادٍ، ^{۲۷۶} أَوْ اتَّبَعَهُ ^{۲۷۷} فِي وَجْهِهِ دَعْوَةً، ^{۲۷۸} أَوْ رَعَى ^{۲۷۹} لَهُ مِنْ وَرَائِهِ حُرْمَةً، ^{۲۸۰} فَاجْزَ ^{۲۸۱} لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزَنًا بِوزْنٍ ^{۲۸۲} وَمِثْلًا بِمِثْلِ، ^{۲۸۳} وَعَوَّضَهُ ^{۲۸۴} مِنْ فِعْلِهِ عَوَضًا ^{۲۸۵} حَاضِرًا يَتَعَجَّلُ بِهِ نَفْعَ ^{۲۸۶} مَا قَدَّمَ ^{۲۸۷} وَسُرُورَ ^{۲۸۸} مَا آتَى بِهِ، ^{۲۸۹} إِلَى أَنْ يَنْتَهِيَ ^{۲۹۰} بِهِ الْوَقْتُ ^{۲۹۱} إِلَى مَا أَجْرِيَتْ لَهُ ^{۲۹۲} مِنْ فَضْلِكَ، وَاعْدَدْتَ لَهُ ^{۲۹۳} مِنْ كَرَامَتِكَ. ^{۲۹۴} ﴿ ۱۷ ﴾ اللَّهُمَّ وَ أَيْمًا مُسْلِمٍ أَهْمَهُ ^{۲۹۵} أَمْرُ ^{۲۹۶} الْإِسْلَامِ، وَ أَحْزَنَهُ ^{۲۹۷} تَحَرُّبُ ^{۲۹۸} أَهْلِ الشُّرْكِ ^{۲۹۹} عَلَيْهِمْ، فَتَوَى ^{۳۰۰} غَزَوًا، ^{۳۰۱} أَوْ هَمَّ ^{۳۰۲} بِجِهَادٍ

(۲۷۰) الدار: خانه.

(۲۷۱) تعهّد: نگهداری کرد.

(۲۷۲) الحافین: در اینجا مراد خانواده‌ی جنگجو یا مرزدار است که به همراه او نرفته‌اند.

(۲۷۳) أعانه: او را یاری داد.

(۲۷۴) الطائفة: یاردهی چیزی.

(۲۷۵) المال: دارایی.

(۲۷۶) أمدّه: به او کمک نمود.

(۲۷۷) العتاد: ساز و برگ جنگ.

(۲۷۸) شحذه على الجهاد: او را به جهاد واداشت.

(۲۷۹) اتبعه الشيء: آن را در پس او روانه ساخت و به او ملحق نمود.

(۲۸۰) الوجه: جهت و مقصدی که به آن رو آورند.

(۲۸۱) الدعوة: دعا. اتبعه في وجهه دعوة: او را با دعا در جهتی که به آن رو آورد همراهی نمود.

(۲۸۲) رعى: حفظ کرد، نگهداشت.

(۲۸۳) الورا: پشت سر.

(۲۸۴) الحرمة: آنچه انجامش واجب و کوتاهی در مورد آن حرام است. رعى له حرمة: آبرویش را حفظ کند.

(۲۸۵) أجر: پاداش ده.

(۲۸۶) وزنًا بوزن: سنگ به سنگ.

(۲۸۷) مثلًا بمثل: مانند به مانند.

(۲۸۸) عوّضه: به او عوض ده.

(۲۸۹) العوض: چیزی که به جای چیز دیگر داده شود، بدل.

(۲۹۰) يتعجل به: آن را به زودی بگیرد.

(۲۹۱) النفع: سود.

(۲۹۲) قدّم: پیش فرستاد.

(۲۹۳) السرور: شادی.

(۲۹۴) آتی به: آن را آورد و انجام داد.

(۲۹۵) ينتهى: به پایان رسد. ينتهى به الى كذا: به آن برسد و از آن نگذرد گویا به پایش رسیده است.

(۲۹۶) الوقت: در اینجا مراد مدّت زندگی است.

(۲۹۷) أجريت له: برای او روان ساختی. در اینجا مراد حکم نمودن و مقدّر کردن است.

(۲۹۸) الكرامة: بزرگی و ارجمندی.

(۲۹۹) الأمر: کار.

(۳۰۰) التحرب: گرد آمدن.

(۳۰۱) التّحرّب: گرد آمدن.

فَقَعَدَ بِهِ^{۳۰۵} ضَعْفٌ، أَوْ أَبْطَأَتْ بِهِ^{۳۰۷} قَاقَةٌ، أَوْ آخَرُهُ^{۳۰۸} عَنْهُ حَادِثٌ، أَوْ عَرَضَ لَهُ^{۳۱۱} دُونَ إِزَادَتِهِ^{۳۱۲} مَانِعٌ^{۳۱۳} فَاكْتَسَبَ^{۳۱۴} اسْمَهُ^{۳۱۵} فِي الْعَابِدِينَ، وَأَوْجِبَ لَهُ^{۳۱۷} ثَوَابٌ^{۳۱۸} الْمُجَاهِدِينَ، وَاجْعَلْهُ^{۳۱۹} فِي نِظَامِ^{۳۲۰} الشُّهَدَاءِ^{۳۲۱} وَالصَّالِحِينَ. ﴿١٨﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ^{۳۲۲} وَرَسُولِكَ^{۳۲۳} وَآلِ مُحَمَّدٍ^{۳۲۴} صَلَاةً^{۳۲۵} عَالِيَةً^{۳۲۶} عَلَى الصَّلَوَاتِ، مُشْرِفَةً^{۳۲۸} فَوْقَ التَّحِيَّاتِ، صَلَاةً لَا يَنْتَهِي أَمْدُهَا،^{۳۳۰} وَلَا يَنْقُطُ عَدْدُهَا^{۳۳۱} كَأَنَّمَا مَضَى^{۳۳۲} مِنْ صَلَوَاتِكَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَوْلِيَائِكَ، إِنَّكَ الْمَنَّانُ^{۳۳۳} الْحَمِيدُ^{۳۳۴} الْمُبْدِيُّ^{۳۳۵} الْمُعِيدُ^{۳۳۶} الْفَعَّالُ^{۳۳۷} لِمَا تُرِيدُ.^{۳۴۱}

(۳۰۱) اهل الشرك: مشرکان.	(۳۰۲) نوى: قصد کرد.
(۳۰۳) الغزو: جنگ.	(۳۰۴) هم به: آهنگ آن نمود.
(۳۰۵) قعد به: او را نشاند، او را بازداشت.	(۳۰۶) الضعف: ناتوانی.
(۳۰۷) أبطأت به: او را به درنگ واداشت.	(۳۰۸) القاقه: فقر و نیاز.
(۳۰۹) آخره: او را عقب انداخت.	(۳۱۰) الحادث: پیشامد.
(۳۱۱) عرض له: جلوی او را گرفت و او را از رفتن بازداشت.	(۳۱۲) دون اراده: قبل از رسیدن به خواسته اش.
(۳۱۳) المانع: بازدارنده، جلوگیری کننده.	(۳۱۴) اكتسب: بنویس.
(۳۱۵) الاسم: نام.	(۳۱۶) العابدین: عبادت کنندگان.
(۳۱۷) أوجب له: برای او لازم گردان.	(۳۱۸) الثواب: پاداش.
(۳۱۹) اجعله: او را قرار ده.	(۳۲۰) النظام: صف، رشته.
(۳۲۱) الشهداء: ج شهید: آنکه در راه خدا کشته شود.	(۳۲۲) الصالحین: نیکوکاران، شایستگان.
(۳۲۳) العبد: بنده.	(۳۲۴) الرسول: فرستاده.
(۳۲۵) الأهل: خاندان.	(۳۲۶) الصلاة: درود، تحیت، رحمت.
(۳۲۷) العالیة: بلندی قدر و مرتبه.	(۳۲۸) المشرقة: بلندتر از همه.
(۳۲۹) التحیات: سلام ها، درودها.	(۳۳۰) الامد: غایت، پایان.
(۳۳۱) لا ينقطع: قطع نشود، بریده نشود.	(۳۳۲) العدد: شمار.
(۳۳۳) اتم: کامل ترین.	(۳۳۴) مضی: گذشت.
(۳۳۵) الأولیاء: ج ولی: دوستدار.	(۳۳۶) المثنان: ج من: بسیار نعمت دهنده، بسیار بخشنده.
(۳۳۷) الحمید: ستوده.	(۳۳۸) المبدی: آنکه بدون هیچ نمونه ای بیافریند، آغاز کننده.
(۳۳۹) المعید: بازگرداننده.	(۳۴۰) الفعّال: انجام دهنده.
(۳۴۱) ترید: بخواهی.	

وَكَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
إِذَا نُعِيَ إِلَيْهِ مَيِّتٌ، أَوْ ذَكَرَ الْمَوْتُ^۱

﴿۱﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ،^۲ وَاكْفِنَا طُولَ الْأَمَلِ،^۳ وَقَصِّرْهُ عَنَّا بِصِدْقِ^۴
الْعَمَلِ^۵ حَتَّى لَا نُؤَمَّلَ^۶ اسْتِشَامَ^۷ سَاعَةٍ^۸ بَعْدَ سَاعَةٍ، وَلَا اسْتِيفَاءَ^۹ يَوْمٍ^{۱۰} بَعْدَ يَوْمٍ،
وَلَا اتِّصَالَ^{۱۱} نَفْسٍ^{۱۲} بِنَفْسٍ، وَلَا لِحُوقٍ^{۱۳} قَدَمٍ^{۱۴} بِقَدَمٍ. ﴿۲﴾ وَسَلِّمْنَا^{۱۵} مِنْ غُرُورِهِ،^{۱۶}
وَأَمِنَّا^{۱۷} مِنْ شُرُورِهِ،^{۱۸} وَأَنْصِبِ^{۱۹} الْمَوْتَ بَيْنَ أَيْدِينَا^{۲۰} نَضْبًا،^{۲۱} وَلَا تَجْعَلْ^{۲۲} ذِكْرَنَا^{۲۳} لَهُ

(۱) نعی الیه میّت: خبر مرگ کسی به او رسید.	(۲) ذکر: یاد کرد.
(۳) الموت: مرگ.	(۴) صلّ: درود فرست.
(۵) الأمل: خاندان.	(۶) اکفنا: ما را بازدار.
(۷) الطول: درازی.	(۸) الأمل: آرزو.
(۹) قصّره عنّا: آن را از ما کوتاه گردان.	(۱۰) الصدق: راستی و درستی.
(۱۱) العمل: کردار.	(۱۲) لا تؤمل: آرزو نکنیم.
(۱۳) الاستشام: تمام کردن.	(۱۴) الساعه: وقت، جزئی از زمان.
(۱۵) الاستيفاء: تمامی چیزی را گرفتن. استیفاء يوم بعد يوم: در اینجا به معنی ماندن و دوام یافتن تا پایان روزی پس از روز دیگر است.	(۱۶) الیوم: روز.
(۱۷) الاتصال: پیوستگی.	
(۱۸) النفس: هوایی که در حال تنفس از بینی و دهان به ریه داخل می شود، دم.	
(۱۹) اللحوق: در پی آمدن و پیوستن.	(۲۰) القدم: گام.
(۲۱) سلّمنا: ما را رهایی ده.	(۲۲) الغرور: نیرنگ، فریب.
(۲۳) أمنا: ما را ایمن ساز.	(۲۴) الشّور: ج شُر: بدی و تباهی.
(۲۵) انصب: به پا دار.	(۲۶) بین ایدینا: پیش روی ما، جلوی ما.

غِبًّا. ۳۰ ﴿۳﴾ وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْأَعْمَالِ ۳۳ عَمَلًا نَسْتَبِطُ ۳۴ مَعَهُ الْمَصِيرَ ۳۵ إِلَيْكَ،
وَنَحْرُصُ ۳۶ لَهُ عَلَى وَشِكِ ۳۷ اللَّحَاقِ بِكَ حَتَّى يَكُونَ ۳۸ الْمَوْتُ مَأْنَسَنَا ۳۹ الَّذِي نَأْتِسُ بِهِ، ۴۰
وَمَا لَفَنَّا ۴۱ الَّذِي نَشْتَاقُ ۴۲ إِلَيْهِ، وَحَامَتْنَا ۴۳ الَّتِي نُحِبُّ ۴۴ الدُّنْيَا مِنْهَا. ﴿۴﴾ فَإِذَا أَوْرَدْتَهُ
عَلَيْنَا ۴۵ وَأَنْزَلْتَهُ بِنَا ۴۶ فَاسْعِدْنَا ۴۷ بِهِ زَائِرًا، ۴۸ وَآنِسْنَا ۴۹ بِهِ قَادِمًا، ۵۰ وَلَا تُشَقِّنَا ۵۱ بِضِيَافَتِهِ، ۵۲
وَلَا تُخْزِنَا ۵۳ بِزِيَارَتِهِ، ۵۴ وَاجْعَلْهُ ۵۵ بَابًا ۵۶ مِنْ أَبْوَابِ مَغْفِرَتِكَ، ۵۷ وَمِفْتَاحًا ۵۸ مِنْ مَفَاتِيحِ
رَحْمَتِكَ. ﴿۵﴾ أَمِتْنَا ۵۹ مُهْتَدِينَ ۶۰ غَيْرَ ضَالِّينَ، ۶۱ طَائِعِينَ ۶۲ غَيْرَ مُسْتَكْرِهِينَ، ۶۳ تَائِبِينَ ۶۴

(۳۷) النصب: به پا داشتن.

(۳۹) الذکر: یاد کردن.

(۳۱) اجعل: قرار ده.

(۳۳) الاعمال: ج عمل: کردار.

(۳۵) المصیر: بازگشتن.

(۳۶) نحرض علیه: به آن تمایل زیادی داریم، به آن حرص می‌ورزیم.

(۳۷) الوشک: به سرعت، زود.

(۳۸) اللحاق: رسیدن. اللحاق به تعالی: رسیدن به پاداش و رحمت خدا.

(۳۹) یكون: باشد.

(۴۰) نأتس به: به آن انس گیریم.

(۴۳) نشتا: آرزومند باشیم، شوق داشته باشیم.

(۴۵) نحب: دوست بداریم.

(۴۷) آوردته علينا: آن را نزد ما حاضر نمودی.

(۴۹) آسعدنا: ما را نیکبخت گردان.

(۵۱) آنسنا: ما را انس ده.

(۵۳) لا تشقنا: ما را تیره‌بخت مگردان.

(۵۵) لا تخزنا: ما را خوار و رسوا مکن.

(۵۷) اجعله: آن را قرار ده.

(۵۹) ابواب: ج باب: در.

(۶۱) المفتاح: کلید.

(۶۳) أمتنا: ما را بمیران.

(۲۸) لا تجعل: قرار مده.

(۳۰) الغیب: پدیدار نبودن بر چیزی، همبستگی نبودن، گهگاه.

(۳۲) الصالح: شایسته.

(۳۴) نستبط: دیر شماریم.

(۴۰) المأنس: جای انس و آرامش.

(۴۲) المألف: جای الفت و دوستی.

(۴۴) الحاقه: خویشان.

(۴۶) الدنوی: نزدیک شدن.

(۴۸) أنزلته بنا: آن را بر ما واقع ساختی، آن را بر ما فرود آوردی.

(۵۰) الزائر: زیارت‌کننده، دیدارکننده.

(۵۲) القادم: از راه رسیده، از سفر رسیده.

(۵۴) الضیافه: مهمانی.

(۵۶) الزیارة: دیدار.

(۵۸) الباب: در.

(۶۰) المغفرة: آمرزش.

(۶۲) المفاتيح: ج مفتاح: کلید.

(۶۴) المهتدين: ره‌یافتگان.

غَيْرَ عَاصِينَ ۶۵ وَلَا مُصِرِّينَ، ۶۶ يَا ضَامِنَ ۶۷ جَزَاءِ ۶۸ الْمُحْسِنِينَ، ۶۹ وَمُسْتَصْلِحَ ۷۰ عَمَلِ
الْمُفْسِدِينَ. ۷۱

(۶۵) الضالین: گمراهان.

(۶۶) الطائعين: فرمانبرداران.

(۶۷) المستکرهين: آنان که کاری را به زور و برخلاف میلشان انجام می‌دهند.

(۶۸) التائبين: توبه‌کنندگان.

(۶۹) العاصين: گنهکاران.

(۷۰) المصيرين: پافشاری‌کنندگان در کاری، آنان که بر کاری ایستادگی و پایداری کنند.

(۷۱) الضامن: عهده‌دار، پذیرفتار.

(۷۲) الجزاء: پاداش.

(۷۳) المستصالح: ج خواهان اصلاح.

(۷۴) المفسدين: ج مفسدان.

وَكَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

فِي وَدَاعِ شَهْرِ رَمَضَانَ

(۱) اللَّهُمَّ يَا مَنْ لَا يَرْغَبُ فِي الْجَزَاءِ (۲) وَيَا مَنْ لَا يَنْدَمُ عَلَى الْعَطَاءِ (۳) وَيَا مَنْ لَا يُكَافِي عَبْدُهُ عَلَى السَّوَاءِ (۴) مِنْتَكَ ابْتِدَاءً (۵) وَعَفْوُكَ تَفْضُّلٌ (۶) وَعَقُوبَتُكَ عَدْلٌ (۷) وَقَضَاؤُكَ خَيْرَةٌ (۸) إِنْ أُعْطِيتَ لَمْ تَشِبْ عَطَاءَ كَيْفٍ (۹) وَإِنْ

- (۱) الوداع: بذرد، خداحافظی.
(۲) الشهر: ماه.
(۳) رمضان: نام یکی از ماه‌های قمری و به معنی سوزاننده‌ی گناهان یا شوینده‌ی گناهان است.
(۴) اللهم: خدایا.
(۵) لا یرغب فیہ: آن را نمی‌خواهد.
(۶) الجزاء: پاداش.
(۷) لا یندم: پشیمان نمی‌شود.
(۸) العطاء: بخشش.
(۹) لا یکافی: جزا نمی‌دهد.
(۱۰) العبد: بنده.
(۱۱) السواء: یکسان، برابر.
(۱۲) المنة: نعمت و بخشش.
(۱۳) الابتداء: آغاز. منتک ابتداء: نعمت و بخشش تو بدون هیچگونه استحقاقی آغاز شده است.
(۱۴) العفو: بخشایش.
(۱۵) التفضل: احسان، نیکی. عفوک تفضل: بخشایش از روی احسان و نیکی است و بر تو واجب نیست.
(۱۶) العقوبة: کیفر.
(۱۷) العدل: انصاف، داد.
(۱۸) القضاء: حکم، فرمان.
(۱۹) الخیرة: بهترین، نیکوترین.
(۲۰) أعطیت: بخشیدی.
(۲۱) لم تشب: نیامیختی.
(۲۲) لمن: منت گذاشتن، نیکویی و احسانی را که شخص درباره‌ی کسی کرده به یاد او آوردن و به رخ او کشیدن.

مَنْعَتٌ (۲۳) لَمْ يَكُنْ مِنْكَ تَعَدِّيًا (۲۴) تَشْكُرُ (۲۵) مَنْ شَكَرَكَ (۲۶) وَأَنْتَ أَهْمَتُهُ (۲۷) شُكْرَكَ (۲۸) وَتُكَافِي (۲۹) مَنْ حَمَدَكَ (۳۰) وَأَنْتَ عَلِمْتُهُ (۳۱) حَمْدَكَ (۳۲) تَسْتُرُ (۳۳) عَلَى مَنْ لَوْ شِئْتَ فَضَحْتُهُ (۳۴) وَتَجُودُ (۳۵) عَلَى مَنْ لَوْ شِئْتَ مَنْعْتُهُ (۳۶) وَكِلَاهُمَا أَهْلٌ (۳۷) مِنْكَ لِلْفَضِيحَةِ (۳۸) وَالْمَنْعِ غَيْرَ أَنَّكَ بَنَيْتَ أَفْعَالَكَ (۳۹) عَلَى التَّفْضِيلِ (۴۰) وَأَجْرَيْتَ (۴۱) قُدْرَتَكَ (۴۲) عَلَى التَّجَاوُزِ (۴۳) وَتَلَقَّيْتَ (۴۴) مَنْ عَصَاكَ (۴۵) بِالْحِلْمِ (۴۶) وَأَمَهَلْتَ (۴۷) مَنْ قَصَدَ لِنَفْسِهِ بِالظُّلْمِ (۴۸) تَسْتَنْظِرُهُمْ (۴۹) بِأَنَاتِكَ (۵۰) إِلَى الْإِنَابَةِ (۵۱) وَتَتْرَكَ (۵۲) مُعَاجِلَتَهُمْ (۵۳)

- (۲۳) منعته: بازداشتی.
(۲۴) التعدی: ستم و از حد گذشتن.
(۲۵) تشکر: تو را ستایش کرد. تو را ستود.
(۲۶) شکرک: تو را ستایش کرد. تو را ستود.
(۲۷) اهمته: به او الهام کردی، در دل او افکندی.
(۲۸) شکرک: پاداش می‌دهی.
(۲۹) تکافی: پاداش می‌دهی.
(۳۰) علمته: تو به او آموختی.
(۳۱) تستر: می‌پوشانی.
(۳۲) تجود: او را رسوا نمودی.
(۳۳) منعه: او را بی‌بهره کردی، او را بازداشتی.
(۳۴) کلاهما: هر دو.
(۳۵) الفضحة: رسوایی.
(۳۶) الافعال: ج فعل: کار.
(۳۷) القدرة: توانایی.
(۳۸) التجاوز: درگذشتن.
(۳۹) تلقیت: روبرو شدی. تلقیه تعالی لمن عصاه بالحلم: با حلم و بردباری رفتار نمودن خداوند با بنده‌ی نافرمان خود.
(۴۰) عصاک: تو را نافرمانی کرد.
(۴۱) امهلت: فرصت دادی.
(۴۲) الظلم: ستم.
(۴۳) تستنظرهم: به ایشان مهلت می‌دهی و درباره‌ی آنان شتاب نمی‌کنی.
(۴۴) الاناة: بازگشت به سوی خدا.
(۴۵) المعاجلة بالذنب: شتاب نمودن در کیفر.
(۴۶) تترك: رها می‌کنی، وامی‌گذاری.

إِلَى التَّوْبَةِ^{۵۹} لِكَيْلَا يَهْلِكَ عَلَيْكَ هَالِكُهُمْ^{۶۰} وَلَا يَشْقَى^{۶۱} بِنِعْمَتِكَ^{۶۲} شَقِيهَهُمْ^{۶۳} إِلَّا عَنْ طُولِ^{۶۴} الْأَعْدَارِ^{۶۵} إِلَيْهِ، وَبَعْدَ تَرَادُفِ^{۶۶} الْحُجَّةِ^{۶۷} عَلَيْهِ، كَرَمًا^{۶۸} مِنْ عَفْوِكَ^{۶۹} يَا كَرِيمُ^{۷۰}، وَعَائِدَةً^{۷۱} مِنْ عَطْفِكَ^{۷۲} يَا حَلِيمُ^{۷۳} ﴿١٠﴾ أَنْتَ الَّذِي فَتَحْتَ^{۷۴} لِعِبَادِكَ^{۷۵} بَابًا^{۷۶} إِلَى عَفْوِكَ، وَسَمَّيْتَهُ^{۷۷} التَّوْبَةَ، وَجَعَلْتَ^{۷۸} عَلَى ذَلِكَ الْبَابِ دَلِيلًا^{۷۹} مِنْ وَحْيِكَ^{۸۰} لِنَلَّا^{۸۱} يَضِلُّوا^{۸۲} عَنْهُ، فَقُلْتَ^{۸۳} تَبَارَكَ^{۸۴} اسْمُكَ: ^{۸۵}تُوبُوا^{۸۶} إِلَى اللَّهِ^{۸۷} تَوْبَةً نَصُوحًا^{۸۸} عَسَى^{۸۹} رَبُّكُمْ^{۹۰} أَنْ يَكْفُرَ^{۹۱} عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ^{۹۲} وَيُدْخِلَكُمْ^{۹۳} جَنَّاتٍ^{۹۴} تَجْرِي^{۹۵} مِنْ تَحْتِهَا^{۹۶} الْأَنْهَارُ^{۹۷} ﴿١١﴾ يَوْمَ^{۹۸}

- (۵۹) التوبة: بازگشت به سوی خدا.
(۶۰) هالك: هلاک شوند، نابود شوند.
(۶۱) لا يشقى: تیره بخت نشود.
(۶۲) النعمة: نعمت، بهره، مال، نیکی و احسان.
(۶۳) الشقي: تیره بخت، بدبخت.
(۶۴) الطول: درازی.
(۶۵) الاعذار: عذر و بهانه آوردن. عن طول الاعذار اليه: بعد از بسياری عذر آوردن بر او.
(۶۶) الترادف: پی در پی.
(۶۷) الحجة: دلیل و برهان روشن.
(۶۸) الكرم: بخشش، بزرگواری.
(۶۹) العفو: بخشایش، گذشت.
(۷۰) الكريم: بخشنده، بزرگوار.
(۷۱) العطف: مهربانی و نیکوکاری.
(۷۲) العائدة: بازگشت.
(۷۳) يا حلیم: بخشنده.
(۷۴) فتحت: گشود.
(۷۵) ليعبادك: بعبادت تو.
(۷۶) الباب: در.
(۷۷) سميت: نام نهاد.
(۷۸) جعلت: قرار دادی.
(۷۹) الدليل: راهنما.
(۸۰) من وحيك: از وحی تو.
(۸۱) لنالوا: گمراه شدند.
(۸۲) عن: از.
(۸۳) قلت: گفتم.
(۸۴) تبارك: بزرگ و جاوید بود، بابرکت بود.
(۸۵) توبوا: بازگردید.
(۸۶) الى الله: به سوی خدا.
(۸۷) توبة نصح: توبه صادق، بی پیرایه.
(۸۸) عسى: امید است.
(۸۹) ربكم: پروردگار.
(۹۰) انكم: شما.
(۹۱) يکفر: پاک کند، بزداید، ببوشاند.
(۹۲) يدخلکم: شما را درآورد، شما را وارد کند.
(۹۳) تجري: روان است.
(۹۴) من تحتها: زیر.
(۹۵) الانهار: ج نهر: رود.

لَا يُجْزِي^{۱۰۰} اللَّهُ النَّبِيَّ^{۱۰۱} وَالَّذِينَ آمَنُوا^{۱۰۲} مَعَهُ، نُورُهُمْ^{۱۰۳} يَسْعَى^{۱۰۴} بَيْنَ أَيْدِيهِمْ^{۱۰۵} وَبِأَيْمَانِهِمْ^{۱۰۶} يَقُولُونَ^{۱۰۷} رَبَّنَا آتِنَا^{۱۰۸} لَنَا نُورَنَا، وَاعْفِرْ^{۱۰۹} لَنَا، إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ^{۱۱۰} قَدِيرٌ. ﴿١٢﴾ فَمَا عَذْرُ^{۱۱۱} مَنْ أَغْفَلَ^{۱۱۲} دُخُولَ^{۱۱۳} ذَلِكَ الْمَنْزِلِ^{۱۱۴} بَعْدَ^{۱۱۵} فَتْحِ^{۱۱۶} الْبَابِ وَإِقَامَةِ^{۱۱۷} الدَّلِيلِ. ﴿١٣﴾ وَأَنْتَ الَّذِي زِدْتَ^{۱۱۸} فِي السَّوْمِ^{۱۱۹} عَلَى نَفْسِكَ^{۱۲۰} لِعِبَادِكَ^{۱۲۱} تُرِيدُ^{۱۲۲} رِجْهَهُمْ^{۱۲۳} فِي مُتَاجَرَتِهِمْ^{۱۲۴} لَكَ، وَفَوْزَهُمْ^{۱۲۵} بِالْوَفَادَةِ^{۱۲۶} عَلَيْكَ، وَالزِّيَادَةَ^{۱۲۷} مِنْكَ، فَقُلْتَ^{۱۲۸} تَبَارَكَ^{۱۲۹} اسْمُكَ وَتَعَالَيْتَ^{۱۳۰} مَنْ جَاءَ^{۱۳۱} بِالْحَسَنَةِ^{۱۳۲} فَلَهُ عَشْرُ^{۱۳۳} أَمْثَالِهَا^{۱۳۴}، وَمَنْ جَاءَ^{۱۳۵} بِالسَّيِّئَةِ^{۱۳۶} فَلَا يُجْزَى^{۱۳۷} إِلَّا مِثْلَهَا. ﴿١٤﴾ وَقُلْتَ: مِثْلُ^{۱۳۸} الَّذِينَ يُنْفِقُونَ^{۱۳۹}

- (۹۹) لا يجزي: خوار نکند.
(۱۰۰) النبي: پیامبر.
(۱۰۱) آمنوا: ایمان آوردند.
(۱۰۲) مع: همراه.
(۱۰۳) نورهم: می رود.
(۱۰۴) يسعى: ج: یمن: طرف راست.
(۱۰۵) بين أيديهم: می گویند.
(۱۰۶) يقولون: می گویند.
(۱۰۷) ربنا آتنا: ما بخواهی.
(۱۰۸) لنا نورنا: ما بخواهی.
(۱۰۹) اعفر: ببامرز.
(۱۱۰) على كل شيء: توانا.
(۱۱۱) فاما عذرك: می گویند.
(۱۱۲) اغفل: سهل انگاری نمود.
(۱۱۳) دخول: ج: عید: بنده.
(۱۱۴) المنزل: جایگاه، سرای.
(۱۱۵) بعد: پس از.
(۱۱۶) الفتح: باز شدن، گشودن.
(۱۱۷) الإقامة: به پا داشتن.
(۱۱۸) زدت: افزودی.
(۱۱۹) السوم: بها، بهای تعیین شده برای کالای پیشنهادی در داد و ستد.
(۱۲۰) على نفسك: بر خودت.
(۱۲۱) تريد: می خواهی.
(۱۲۲) الريح: سود حاصل در داد و ستد.
(۱۲۳) الفوز به: دست یافتن به آن و پیروز شدن.
(۱۲۴) الزيادة: افزونی یافتن.
(۱۲۵) جاء به: آن را آورد.
(۱۲۶) الحسنة: کار نیک.
(۱۲۷) الامثال: ج: مثل: مانند، نظیر.
(۱۲۸) لا يجزى: مجازات نمی شود، کیفر نمی شود.
(۱۲۹) السبيبة: کار بد.
(۱۳۰) المثل: مثل: مانند.

أَمْوَالَهُمْ^{۱۳۷} فِي سَبِيلِ^{۱۳۸} اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ^{۱۳۹} أَتَتْ^{۱۴۰} سَبْعَ^{۱۴۱} سَنَابِلٍ^{۱۴۲} فِي كُلِّ سُنْبُلَةٍ^{۱۴۳} مِائَةٌ^{۱۴۴} حَبَّةٍ، وَاللَّهُ يُضَاعِفُ^{۱۴۵} لِمَنْ يَشَاءُ^{۱۴۶} وَقُلْتُ: مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ^{۱۴۷} اللَّهَ قَرْضًا^{۱۴۸} حَسَنًا^{۱۴۹} فَيُضَاعِفُهُ^{۱۵۰} لَهُ أَضْعَافًا^{۱۵۱} كَثِيرَةً^{۱۵۲}. وَمَا أَنْزَلْتُ^{۱۵۳} مِنْ نَظَائِرِهِنَّ^{۱۵۴} فِي الْقُرْآنِ^{۱۵۵} مِنْ تَضَاعِيفِ^{۱۵۶} الْحَسَنَاتِ^{۱۵۷}. ﴿١٤﴾ وَأَنْتَ الَّذِي دَلَلْتَهُمْ^{۱۵۸} بِقَوْلِكَ^{۱۵۹} مِنْ غَيْبِكَ^{۱۶۰} وَتَرْغِيبِكَ^{۱۶۱} الَّذِي فِيهِ حَظُّهُمْ^{۱۶۲} عَلَى مَا لَوْ سَتَرْتَهُ^{۱۶۳} عَنْهُمْ^{۱۶۴} لَمْ تُدْرِكُهُ^{۱۶۵} أَبْصَارُهُمْ^{۱۶۶} وَلَمْ تَعِهِ^{۱۶۷} أَسْمَاعُهُمْ^{۱۶۸} وَلَمْ تَلْحَقْهُ^{۱۶۹} أَوْهَامُهُمْ^{۱۷۰} فَقُلْتُ: اذْكُرُونِي^{۱۷۱} أَذْكُرْكُمْ^{۱۷۲}، وَاشْكُرُوا لِي^{۱۷۳} وَلَا تَكْفُرُونِ^{۱۷۴}، وَقُلْتُ: لَنْ شَكَرْتُمْ^{۱۷۵} لَأَزِيدَنَّكُمْ^{۱۷۶}.

(۱۳۵) المثل: مثل، مانند، قصه، قول مشهور در میان مردم. در اینجا استعاره از حال و صفت است.

(۱۳۶) ینفقون: اتفاق می‌کنند، می‌بخشند.

(۱۳۷) السبیل: راه.

(۱۳۸) آنبتت: رویانید.

(۱۳۹) السنابل: ج: سنبل: خوشه.

(۱۴۰) المائة: صد.

(۱۴۱) يشاء: بخواهد.

(۱۴۲) القرض: وام.

(۱۴۳) الاضعاف: ج: ضعف: دو چندان، دو برابر.

(۱۴۴) انزلت: فرو فرستادی.

(۱۴۵) القرآن: نام کتاب آسمانی مسلمانان و به معنی خوانده شده است.

(۱۴۶) التضاعيف: افزایش‌ها.

(۱۴۷) دللتهم علیه: ایشان را به آن راهنمایی کردی.

(۱۴۸) الغیب: پنهان، نهان از حواس.

(۱۴۹) الحظ: بهره.

(۱۵۰) لم تدركه: آن را در نیافت.

(۱۵۱) لم تعه: آن را فراموش کردی.

(۱۵۲) لم تلحقه: به آن نرسید.

(۱۵۳) اذكروني: مرا یاد کنید.

(۱۵۴) الحسنات: نیکی‌ها.

(۱۵۵) القول: سخن، گفتار.

(۱۵۶) الترغيب: به رغبت آوردن، خواهان کردن.

(۱۵۷) سترته: آن را پوشاندی.

(۱۵۸) الابصار: ج: بصر: دیده.

(۱۵۹) الاسماع: ج: سمع: گوش.

(۱۶۰) الاوهام: ج: وهم: اندیشه. در اینجا مراد ادراک است.

(۱۶۱) اذكركم: شما را یاد می‌کنم.

وَلَنْ كَفَرْتُمْ^{۱۷۵} إِنَّ عَذَابِي^{۱۷۶} لَشَدِيدٌ^{۱۷۷}. ﴿١٥﴾ وَقُلْتُ: اذْعُونِي^{۱۷۸} أَسْتَجِبْ^{۱۷۹} لَكُمْ، إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ^{۱۸۰} عَنْ عِبَادَتِي^{۱۸۱} سَيَدْخُلُونَ^{۱۸۲} جَهَنَّمَ^{۱۸۳} دَاخِرِينَ^{۱۸۴}. فَسَمَّيْتُ^{۱۸۵} دُعَاءَكَ^{۱۸۶} عِبَادَةً^{۱۸۷}، وَتَرَكُهُ^{۱۸۸} اسْتِكْبَارًا^{۱۸۹}، وَتَوَعَّدْتُ^{۱۹۰} عَلَى تَرْكِهِ دُخُولَ جَهَنَّمَ^{۱۹۱} دَاخِرِينَ^{۱۹۲}. ﴿١٦﴾ فَذَكَرُوكَ^{۱۹۳} بِمَنِّكَ^{۱۹۴}، وَشَكَرُوكَ^{۱۹۵} بِفَضْلِكَ^{۱۹۶}، وَدَعَاكَ^{۱۹۷} بِأَمْرِكَ^{۱۹۸}، وَتَصَدَّقُوا^{۱۹۹} لَكَ^{۲۰۰} طَلَبًا^{۲۰۱} لِمَزِيدِكَ^{۲۰۲}، وَفِيهَا كَانَتْ^{۲۰۳} نَجَاتُهُمْ^{۲۰۴} مِنْ غَضَبِكَ^{۲۰۵}، وَفَوْزُهُمْ^{۲۰۶} بِرِضَاكَ^{۲۰۷}. ﴿١٧﴾ وَلَوْ دَلَّ^{۲۰۸} مَخْلُوقٌ^{۲۰۹} مَخْلُوقًا^{۲۱۰} مِنْ نَفْسِهِ^{۲۱۱} عَلَى مِثْلِ الَّذِي دَلَلْتُ

(۱۷۱) اشكروا لي: مرا بستانید، مرا سپاسگزاری کنید.

(۱۷۲) شكرتم: سپاس گزاردید، ستودید.

(۱۷۳) كفرتم: ناسپاسی نمودید.

(۱۷۴) الشدید: سخت.

(۱۷۵) أستجب (أستجیب): اجابت کنم، روا کنم.

(۱۷۶) يستكبرون: گردنکشی کنند، کبر ورزند، خود را بزرگ پندارند.

(۱۷۷) العبادۃ: بندگی. در اینجا به معنی دعا و درخواست است. (۱۸۲) سيدخلون: وارد خواهند شد.

(۱۸۳) جهنم: دوزخ.

(۱۸۴) سميت: نامیدی.

(۱۸۵) العبادۃ: دعا، درخواست.

(۱۸۶) الاستكبار: خود را بزرگ پنداشتن، گردنکشی.

(۱۸۷) ذكروك: تو را یاد کردند.

(۱۸۸) شكروك: تو را ستایش کردند.

(۱۸۹) دعوك: تو را خواندند.

(۱۹۰) تصدق: صدقه داد.

(۱۹۱) المزيد: افزودن.

(۱۹۲) النجاة: رهایی.

(۱۹۳) الرضا: خشنودی.

(۱۹۴) المخلوق: آفریده.

(۱۷۲) لا تكفرون: ناسپاسی نکنید.

(۱۷۳) لا يزيدكم: هر آینه - نعمت - شما را بیفزایم.

(۱۷۴) العذاب: کیفر.

(۱۷۵) ادعوني: مرا بخوانید.

(۱۷۶) استجب (أستجیب): اجابت کنم، روا کنم.

(۱۷۷) يستكبرون: گردنکشی کنند، کبر ورزند، خود را بزرگ پندارند.

(۱۷۸) العبادۃ: بندگی. در اینجا به معنی دعا و درخواست است. (۱۸۲) سيدخلون: وارد خواهند شد.

(۱۸۳) جهنم: دوزخ.

(۱۸۴) سميت: نامیدی.

(۱۸۵) العبادۃ: دعا، درخواست.

(۱۸۶) الاستكبار: خود را بزرگ پنداشتن، گردنکشی.

(۱۸۷) ذكروك: تو را یاد کردند.

(۱۸۸) شكروك: تو را ستایش کردند.

(۱۸۹) دعوك: تو را خواندند.

(۱۹۰) تصدق: صدقه داد.

(۱۹۱) المزيد: افزودن.

(۱۹۲) النجاة: رهایی.

(۱۹۳) الرضا: خشنودی.

(۱۹۴) المخلوق: آفریده.

(۱۷۲) لا تكفرون: ناسپاسی نکنید.

(۱۷۳) لا يزيدكم: هر آینه - نعمت - شما را بیفزایم.

(۱۷۴) العذاب: کیفر.

(۱۷۵) ادعوني: مرا بخوانید.

(۱۷۶) استجب (أستجیب): اجابت کنم، روا کنم.

(۱۷۷) يستكبرون: گردنکشی کنند، کبر ورزند، خود را بزرگ پندارند.

(۱۷۸) العبادۃ: بندگی. در اینجا به معنی دعا و درخواست است. (۱۸۲) سيدخلون: وارد خواهند شد.

(۱۸۳) جهنم: دوزخ.

(۱۸۴) سميت: نامیدی.

(۱۸۵) العبادۃ: دعا، درخواست.

(۱۸۶) الاستكبار: خود را بزرگ پنداشتن، گردنکشی.

(۱۸۷) ذكروك: تو را یاد کردند.

(۱۸۸) شكروك: تو را ستایش کردند.

(۱۸۹) دعوك: تو را خواندند.

(۱۹۰) تصدق: صدقه داد.

(۱۹۱) المزيد: افزودن.

(۱۹۲) النجاة: رهایی.

(۱۹۳) الرضا: خشنودی.

(۱۹۴) المخلوق: آفریده.

(۱۷۲) لا تكفرون: ناسپاسی نکنید.

(۱۷۳) لا يزيدكم: هر آینه - نعمت - شما را بیفزایم.

(۱۷۴) العذاب: کیفر.

(۱۷۵) ادعوني: مرا بخوانید.

(۱۷۶) استجب (أستجیب): اجابت کنم، روا کنم.

(۱۷۷) يستكبرون: گردنکشی کنند، کبر ورزند، خود را بزرگ پندارند.

(۱۷۸) العبادۃ: بندگی. در اینجا به معنی دعا و درخواست است. (۱۸۲) سيدخلون: وارد خواهند شد.

(۱۸۳) جهنم: دوزخ.

(۱۸۴) سميت: نامیدی.

(۱۸۵) العبادۃ: دعا، درخواست.

(۱۸۶) الاستكبار: خود را بزرگ پنداشتن، گردنکشی.

(۱۸۷) ذكروك: تو را یاد کردند.

(۱۸۸) شكروك: تو را ستایش کردند.

(۱۸۹) دعوك: تو را خواندند.

(۱۹۰) تصدق: صدقه داد.

(۱۹۱) المزيد: افزودن.

(۱۹۲) النجاة: رهایی.

(۱۹۳) الرضا: خشنودی.

(۱۹۴) المخلوق: آفریده.

(۱۷۲) لا تكفرون: ناسپاسی نکنید.

(۱۷۳) لا يزيدكم: هر آینه - نعمت - شما را بیفزایم.

(۱۷۴) العذاب: کیفر.

(۱۷۵) ادعوني: مرا بخوانید.

(۱۷۶) استجب (أستجیب): اجابت کنم، روا کنم.

(۱۷۷) يستكبرون: گردنکشی کنند، کبر ورزند، خود را بزرگ پندارند.

(۱۷۸) العبادۃ: بندگی. در اینجا به معنی دعا و درخواست است. (۱۸۲) سيدخلون: وارد خواهند شد.

(۱۸۳) جهنم: دوزخ.

(۱۸۴) سميت: نامیدی.

(۱۸۵) العبادۃ: دعا، درخواست.

(۱۸۶) الاستكبار: خود را بزرگ پنداشتن، گردنکشی.

(۱۸۷) ذكروك: تو را یاد کردند.

(۱۸۸) شكروك: تو را ستایش کردند.

(۱۸۹) دعوك: تو را خواندند.

(۱۹۰) تصدق: صدقه داد.

(۱۹۱) المزيد: افزودن.

(۱۹۲) النجاة: رهایی.

(۱۹۳) الرضا: خشنودی.

(۱۹۴) المخلوق: آفریده.

(۱۷۲) لا تكفرون: ناسپاسی نکنید.

(۱۷۳) لا يزيدكم: هر آینه - نعمت - شما را بیفزایم.

(۱۷۴) العذاب: کیفر.

(۱۷۵) ادعوني: مرا بخوانید.

(۱۷۶) استجب (أستجیب): اجابت کنم، روا کنم.

(۱۷۷) يستكبرون: گردنکشی کنند، کبر ورزند، خود را بزرگ پندارند.

(۱۷۸) العبادۃ: بندگی. در اینجا به معنی دعا و درخواست است. (۱۸۲) سيدخلون: وارد خواهند شد.

(۱۸۳) جهنم: دوزخ.

(۱۸۴) سميت: نامیدی.

(۱۸۵) العبادۃ: دعا، درخواست.

(۱۸۶) الاستكبار: خود را بزرگ پنداشتن، گردنکشی.

(۱۸۷) ذكروك: تو را یاد کردند.

(۱۸۸) شكروك: تو را ستایش کردند.

(۱۸۹) دعوك: تو را خواندند.

(۱۹۰) تصدق: صدقه داد.

(۱۹۱) المزيد: افزودن.

(۱۹۲) النجاة: رهایی.

(۱۹۳) الرضا: خشنودی.

(۱۹۴) المخلوق: آفریده.

(۱۷۲) لا تكفرون: ناسپاسی نکنید.

(۱۷۳) لا يزيدكم: هر آینه - نعمت - شما را بیفزایم.

(۱۷۴) العذاب: کیفر.

(۱۷۵) ادعوني: مرا بخوانید.

(۱۷۶) استجب (أستجیب): اجابت کنم، روا کنم.

(۱۷۷) يستكبرون: گردنکشی کنند، کبر ورزند، خود را بزرگ پندارند.

(۱۷۸) العبادۃ: بندگی. در اینجا به معنی دعا و درخواست است. (۱۸۲) سيدخلون: وارد خواهند شد.

(۱۸۳) جهنم: دوزخ.

(۱۸۴) سميت: نامیدی.

(۱۸۵) العبادۃ: دعا، درخواست.

(۱۸۶) الاستكبار: خود را بزرگ پنداشتن، گردنکشی.

(۱۸۷) ذكروك: تو را یاد کردند.

(۱۸۸) شكروك: تو را ستایش کردند.

(۱۸۹) دعوك: تو را خواندند.

(۱۹۰) تصدق: صدقه داد.

(۱۹۱) المزيد: افزودن.

(۱۹۲) النجاة: رهایی.

(۱۹۳) الرضا: خشنودی.

(۱۹۴) المخلوق: آفریده.

(۱۷۲) لا تكفرون: ناسپاسی نکنید.

(۱۷۳) لا يزيدكم: هر آینه - نعمت - شما را بیفزایم.

(۱۷۴) العذاب: کیفر.

(۱۷۵) ادعوني: مرا بخوانید.

(۱۷۶) استجب (أستجیب): اجابت کنم، روا کنم.

(۱۷۷) يستكبرون: گردنکشی کنند، کبر ورزند، خود را بزرگ پندارند.

(۱۷۸) العبادۃ: بندگی. در اینجا به معنی دعا و درخواست است. (۱۸۲) سيدخلون: وارد خواهند شد.

(۱۸۳) جهنم: دوزخ.

(۱۸۴) سميت: نامیدی.

(۱۸۵) العبادۃ: دعا، درخواست.

(۱۸۶) الاستكبار: خود را بزرگ پنداشتن، گردنکشی.

(۱۸۷) ذكروك: تو را یاد کردند.

(۱۸۸) شكروك: تو را ستایش کردند.

(۱۸۹) دعوك: تو را خواندند.

(۱۹۰) تصدق: صدقه داد.

(۱۹۱) المزيد: افزودن.

(۱۹۲) النجاة: رهایی.

(۱۹۳) الرضا: خشنودی.

(۱۹۴) المخلوق: آفریده.

(۱۷۲) لا تكفرون: ناسپاسی نکنید.

(۱۷۳) لا يزيدكم: هر آینه - نعمت - شما را بیفزایم.

(۱۷۴) العذاب: کیفر.

(۱۷۵) ادعوني: مرا بخوانید.

(۱۷۶) استجب (أستجیب): اجابت کنم، روا کنم.

(۱۷۷) يستكبرون: گردنکشی کنند، کبر ورزند، خود را بزرگ پندارند.

(۱۷۸) العبادۃ: بندگی. در اینجا به معنی دعا و درخواست است. (۱۸۲) سيدخلون: وارد خواهند شد.

(۱۸۳) جهنم: دوزخ.

(۱۸۴) سميت: نامیدی.

(۱۸۵) العبادۃ: دعا، درخواست.

(۱۸۶) الاستكبار: خود را بزرگ پنداشتن، گردنکشی.

(۱۸۷) ذكروك: تو را یاد کردند.

(۱۸۸) شكروك: تو را ستایش کردند.

(۱۸۹) دعوك: تو را خواندند.

(۱۹۰) تصدق: صدقه داد.

(۱۹۱) المزيد: افزودن.

عَلَيْهِ ٢٠٧ عِبَادَكَ مِنْكَ كَانَ ٢٠٨ مَوْصُوفًا ٢٠٩ بِالْإِحْسَانِ ٢١٠ وَمَنْعُوتًا ٢١١ بِالْإِمْتِنَانِ ٢١٢
وَمَحْمُودًا ٢١٣ بِكُلِّ لِسَانٍ ٢١٤ فَلَكَ الْحَمْدُ ٢١٥ مَا وَجَدَ ٢١٦ فِي حَمْدِكَ مَذْهَبٌ ٢١٧ وَمَا بَقِيَ ٢١٨
لِلْحَمْدِ لَفْظٌ ٢١٩ تَحْمَدُ بِهِ ٢٢٠ وَمَعْنَى ٢٢١ يَنْصَرِفُ إِلَيْهِ ٢٢٢ ﴿١٨﴾ يَا مَنْ تَحَمَّدَ إِلَى عِبَادِهِ ٢٢٣
بِالْإِحْسَانِ وَالْفَضْلِ وَغَمَرَهُمْ ٢٢٤ بِالْمَنِّ ٢٢٥ وَالطُّولِ ٢٢٦ مَا أَفْشَى ٢٢٧ فِينَا نِعْمَتَكَ ٢٢٨
وَأَسْبَغَ ٢٢٩ عَلَيْنَا مِثَّتَكَ ٢٣٠ وَأَخْصَنَّا ٢٣١ بِبِرِّكَ ٢٣٢ ﴿١٩﴾ هَدَيْتَنَا ٢٣٣ لِدِينِكَ ٢٣٤ الَّذِي
اصْطَفَيْتَ ٢٣٥ وَمِلَّتِكَ ٢٣٦ الَّتِي ارْتَضَيْتَ ٢٣٧ وَسَبِيلَكَ الَّذِي سَهَّلْتَ ٢٣٨ وَبَصَّرْتَنَا ٢٣٩
الزُّلْفَةَ ٢٤٠ لَدَيْكَ ٢٤١ وَالْوُصُولَ ٢٤٢ إِلَى كَرَامَتِكَ ٢٤٣ ﴿٢٠﴾ اللَّهُمَّ وَأَنْتَ جَعَلْتَ ٢٤٤ مِنْ

صَفَايَا ٢٤٥ تِلْكَ الْوُظَائِفِ ٢٤٦ وَخَصَائِصِ ٢٤٧ تِلْكَ الْفُرُوضِ ٢٤٨ شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي
اخْتَصَصْتَهُ ٢٤٩ مِنْ سَائِرِ الشُّهُورِ ٢٥٠ وَتَخَيَّرْتَهُ ٢٥١ مِنْ جَمِيعِ الْأَزْمِنَةِ ٢٥٢ وَالذُّهُورِ ٢٥٣
وَأَثَرْتَهُ ٢٥٤ عَلَى كُلِّ أَوْقَاتِ السَّنَةِ ٢٥٥ بِمَا أَنْزَلْتَ فِيهِ مِنَ الْقُرْآنِ وَالنُّورِ وَضَاعَفْتَ ٢٥٦
فِيهِ مِنَ الْإِيمَانِ ٢٥٧ وَفَرَضْتَ ٢٥٨ فِيهِ مِنَ الصِّيَامِ ٢٥٩ وَرَغَّبْتَ ٢٦٠ فِيهِ مِنَ الْقِيَامِ ٢٦١
وَأَجَلَلْتَ ٢٦٢ فِيهِ مِنْ لَيْلَةِ الْقَدْرِ ٢٦٣ (الَّتِي هِيَ) خَيْرٌ ٢٦٤ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ٢٦٥ ﴿٢١﴾ ثُمَّ
آثَرْتَنَا ٢٦٦ بِهِ عَلَى سَائِرِ الْأُمَمِ ٢٦٧ وَاصْطَفَيْتَنَا ٢٦٨ بِفَضْلِهِ ٢٦٩ دُونَ أَهْلِ الْمَلَلِ فَصُمْنَا ٢٧٠
بِأَمْرِكَ ٢٧١ نَهَارَهُ ٢٧٢ وَفَتْنَا ٢٧٣ بِعَوْنِكَ ٢٧٤ لَيْلَهُ ٢٧٥ مُتَعَرِّضِينَ ٢٧٦ بِصِيَامِهِ وَقِيَامِهِ لِمَا عَرَّضْتَنَا

- (۲۴۳) جعلت: قرار دادی. (۲۴۴) الصفايا: ج صفتی: برگزیده‌ی از هر چیز.
(۲۴۵) الوظائف: ج وظیفه: کار و روزی و دیگر چیزهایی که مقدر شده است.
(۲۴۶) الخصائص: ج خصیصه: مخصوص، ویژه. (۲۴۷) الفروض: ج فرض: واجب.
(۲۴۸) اختصصته: آن را اختصاص دادی، آن را مخصوص داشتی. (۲۴۹) السائر: بقیه.
(۲۵۰) الشهور: ج شهر: ماه. (۲۵۱) تخیرته: آن را برتری دادی.
(۲۵۲) الجميع: همه. (۲۵۳) الازمنة: ج زمان: وقت، هنگام.
(۲۵۴) الذهور: ج دهر: روزگار، عصر، زمان دراز. (۲۵۵) اثرته: آن را برتری دادی.
(۲۵۶) الاوقات: ج وقت: زمان. (۲۵۷) السنة: سال.
(۲۵۸) ضاعفت: چندین برابر نمودی. (۲۵۹) الايمان: عقیده و باور، آسودگی خاطر.
(۲۶۰) فرضت: واجب نمودی. (۲۶۱) الصيام: روزه.
(۲۶۲) رغبت: ترغیب کردی، تشویق نمودی. (۲۶۳) القيام: به پا خاستن.
(۲۶۴) اجللت: بزرگ داشتی. (۲۶۵) الليلة: شب.
(۲۶۶) القدر: تقدیر. ليلة القدر: شب تقدیر زمان مرگ و روزی‌ها و هر پدیده‌ای از جانب خدا.
(۲۶۷) خير: بهتر. (۲۶۸) الألف: هزار.
(۲۶۹) أثرتنا: ما را برتری دادی و گرامی داشتی. (۲۷۰) الامم: ج امة: گروهی از مردم، پیروان یک پیغمبر.
(۲۷۱) اصطفتنا: ما را برگزیدی. (۲۷۲) الفضل: فضیلت و برتری.
(۲۷۳) دون: در اینجا به معنی تجاوز و از حد گذشتن است. (۲۷۴) صمنا: روزه گرفتن.
(۲۷۵) الامر: فرمان. (۲۷۶) النهار: روز.
(۲۷۷) فتنا: به پا خاستیم. (۲۷۸) العون: یاری، کمک.

- (۲۰۷) دلالت علیه: به آن راهنمایی کردی.
(۲۰۹) الموصوف: وصف شده، ستایش شده.
(۲۱۱) المنعوت: ستایش شده، وصف شده.
(۲۱۳) المحمود: ستوده.
(۲۱۵) الحمد: سپاس، ستایش.
(۲۱۷) المذهب: راه.
(۲۱۹) اللفظ: سخن، کلمه.
(۲۲۱) المعنى: مدلول و مضمون کلام، مقصد.
(۲۲۳) تحمد الى عباده: بندگان را به سپاسگزاری از خود واداشت.
(۲۲۴) غمرهم: آنان را پوشاند.
(۲۲۶) الطول: نعمت.
(۲۲۸) النعمة: نعمت، بهره، مال، سود، نیکی.
(۲۳۰) ما أخصنا: چه بسیار به ما اختصاص دادی!
(۲۳۲) هدیتنا: ما را راهنمایی کردی.
(۲۳۴) اصطفت: برگزیدی.
(۲۳۶) ارتضیت: پسندیدی.
(۲۳۸) بصرتنا: به ما شناساندی.
(۲۴۰) لديك: نزد خود.
(۲۴۲) الكرامة: سود رساندن به کسی جهت بالا بردن قدر و منزلت او.
(۲۰۸) كان: بود.
(۲۱۰) الاحسان: نیکی کردن.
(۲۱۲) الامتان: نعمت دادن.
(۲۱۴) اللسان: زبان.
(۲۱۶) وجد: یافت شد.
(۲۱۸) بقى: باقی بود، ماند.
(۲۲۰) حمد به: به آن ستایش شوی.
(۲۲۲) ينصرف اليه: به آن بازگردد.
(۲۲۵) المن: بخشش.
(۲۲۷) ما أفشى: چه آشکار و گسترده است!
(۲۲۹) ما أسبغ: چه سرشار بود، چه فراخ بود!
(۲۳۱) البر: بخشش فراگیر و نیکی فراخ.
(۲۳۳) الدين: مذهب، آیین.
(۲۳۵) الملقة: شریعت، آیین، پیروان یک دین.
(۲۳۷) سهلت: آسان نمودی.
(۲۳۹) الزلفة: نزدیکی و منزلت.
(۲۴۱) الوصول: رسیدن.

لَهُ^{۲۸۱} مِنْ رَحْمَتِكَ، وَتَسْبِيحًا إِلَيْهِ^{۲۸۲} مِنْ مَثُوبَتِكَ، وَأَنْتَ الْمَلِيءُ^{۲۸۵} بِمَا رُغِبَ فِيهِ^{۲۸۶} إِلَيْكَ، الْجَوَادُ^{۲۸۷} بِمَا سُئِلْتَ^{۲۸۸} مِنْ فَضْلِكَ، الْقَرِيبُ^{۲۸۹} إِلَى مَنْ حَاوَلَ^{۲۹۱} قُرْبَكَ. ^{۲۹۲}
 ﴿۲۲﴾ وَقَدْ أَقَامَ^{۲۹۳} فِينَا هَذَا الشَّهْرَ مَقَامَ^{۲۹۴} حَمْدٍ، وَصَحْبَنَا^{۲۹۶} صُحْبَةً^{۲۹۷} مَبْرُورٍ،^{۲۹۸} وَأَرْبَحْنَا^{۲۹۹} أَفْضَلَ^{۳۰۰} أَرْبَاحِ الْعَالَمِينَ،^{۳۰۱} ثُمَّ قَدْ فَارَقْنَا^{۳۰۲} عِنْدَ تَمَامِ^{۳۰۳} وَقْتِهِ،^{۳۰۵} وَانْقِطَاعِ^{۳۰۶} مُدَّتِهِ،^{۳۰۷} وَوَفَاءِ^{۳۰۸} عَدْدِهِ. ^{۳۰۹} ﴿۲۳﴾ فَتَنْخُنُ مَوْدَعُوهُ^{۳۱۰} وَدَاعَ مَنْ عَزَّ^{۳۱۱} فِرَاقُهُ^{۳۱۲} عَلَيْنَا، وَغَمَّنَا^{۳۱۳} وَأَوْحَشَنَا^{۳۱۴} انْصِرَافَهُ^{۳۱۵} عَنَّا، وَلَزِمْنَا^{۳۱۶} لَهُ الذَّمَامَ^{۳۱۷} الْمَحْفُوظَ،^{۳۱۸} وَالْحَزْمَةَ

(۲۸۰) المتعوضين للأمر: گروندگان به کاری.

(۲۸۲) الرحمة: بخشایش و احسان، مهر.

(۲۸۴) المثوبة: پاداش.

(۲۸۶) رغب فيه: خواسته شد.

(۲۸۸) سئلت: از تو درخواست شد.

(۲۹۰) القريب: نزدیک.

(۲۹۲) القرب: نزدیکی.

(۲۹۴) المقام: اقامت کردن، ماندن.

(۲۹۶) صحبنا: بار و همدم ما بود.

(۲۹۸) المبرورة: نیکی.

(۳۰۰) أفضل: برترین.

(۳۰۲) العالمين: جهانیان.

(۳۰۴) تمام الشيء: پایان چیزی.

(۳۰۶) انقطاع الشيء: سرآمدن چیزی.

(۳۰۸) الوفاء: به سر رسیدن، تمام شدن.

(۳۱۰) المودعون: بذردگويان.

(۳۱۲) الفراق: جدایی.

(۳۱۴) أوحشنا: ما را بيمناک نمود.

(۳۱۶) لزمننا: بر ما واجب است، بر ما ثابت و پابرجاست.

(۲۷۹) الليل: شب.

(۲۸۱) عرضتنا له: ما را به آن عرضه داشتی.

(۲۸۳) تسبينا اليه: آن را وسيله قرار داديم.

(۲۸۵) المليء: بى نیاز و توانا.

(۲۸۷) الجواد: بخشنده.

(۲۸۹) الفضل: احسان.

(۲۹۱) حاول: خواست، کوشید.

(۲۹۳) أقام: ماند، به سر برد.

(۲۹۵) الحمد: پسندیده.

(۲۹۷) الصحبة: همراهی و یاری کردن.

(۲۹۹) أربحننا: بهره‌ی ما ساخت، ما را سودمند نمود.

(۳۰۱) الأرباح: ج ربح: سود حاصل از داد و ستد.

(۳۰۳) فارقتنا: از ما جدا شد.

(۳۰۵) الوقت: زمان، هنگام.

(۳۰۷) مدة الشيء: وقت و زمان آن.

(۳۰۹) العدد: شماره.

(۳۱۱) عز: بزرگ و دشوار بود.

(۳۱۳) غمنا: ما را اندوهگین ساخت.

(۳۱۵) انصرافه: رفتن.

(۳۱۷) الذمام: پیمان.

(۳۱۸) المحفوظ: آنچه سزاوار است نگهداری و حفظ شود، نگاهداشتنی.

الْمَرْعِيَّةُ،^{۳۱۹} وَالْحَقُّ^{۳۲۰} الْمَقْضِيُّ،^{۳۲۱} فَتَنْخُنُ قَائِلُونَ: ^{۳۲۲} السَّلَامُ^{۳۲۳} عَلَيْكَ يَا شَهْرَ اللَّهِ^{۳۲۴} الْأَكْبَرَ،^{۳۲۵} وَيَا عِيدَ^{۳۲۶} أَوْلِيَانِهِ. ^{۳۲۷} ﴿۲۴﴾ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَكْرَمَ^{۳۲۸} مَضْحُوبٍ^{۳۲۹} مِنَ الْأَوْقَاتِ،^{۳۳۰} وَيَا خَيْرَ^{۳۳۱} شَهْرٍ فِي الْأَيَّامِ^{۳۳۲} وَالسَّاعَاتِ. ^{۳۳۳} ﴿۲۵﴾ السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ شَهْرِ قَرَبَتْ^{۳۳۴} فِيهِ الْأَمَالُ،^{۳۳۵} وَنُشِرَتْ^{۳۳۶} فِيهِ الْأَعْمَالُ. ^{۳۳۷} ﴿۲۶﴾ السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ قَرِينِ^{۳۳۸} جَلٍّ^{۳۳۹} قَدْرُهُ^{۳۴۰} مَوْجُودًا،^{۳۴۱} وَأَفْجَعَ^{۳۴۲} فَقْدُهُ^{۳۴۳} مَفْقُودًا،^{۳۴۴} وَمَرْجُوءٍ^{۳۴۵} أَلَمَ^{۳۴۶} فِرَاقُهُ. ^{۳۴۷} ﴿۲۷﴾ السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ أَلِيفٍ^{۳۴۸} أَنْسَ^{۳۴۹} مُقْبِلًا^{۳۵۰} فَسَرَ،^{۳۵۱} وَأَوْحَشَ^{۳۵۲} مُنْقَضِيًا^{۳۵۳} قَضَى. ^{۳۵۴} ﴿۲۸﴾ السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ مُجَاوِرٍ^{۳۵۵} رَقَّتْ^{۳۵۶} فِيهِ الْقُلُوبُ،^{۳۵۷} وَقَلَّتْ^{۳۵۸}

(۳۱۹) الحرمة المرعية: احترام رعایت شدنی.

(۳۲۱) المقضي: پرداخت شدنی.

(۳۲۳) السلام: درود، تحیت.

(۳۲۵) الاکبر: بزرگ‌ترین.

(۳۲۷) الأولیاء: ج ولی: دوست.

(۳۲۹) المصحوب: یار، همراه، هم صحبت.

(۳۳۱) خير: بهترین.

(۳۳۳) الساعات: وقت‌ها، اجزای زمان، زمان‌ها.

(۳۳۵) الامال: ج أمل: آرزو.

(۳۳۷) الاعمال: ج عمل: در اینجا به معنی کار شایسته است.

(۳۳۹) جل: بزرگ بود.

(۳۴۱) الموجود: آنچه هستی داشته و بوده است.

(۳۴۳) الفقد: از دست دادن.

(۳۴۵) المرجو: مایه امید.

(۳۴۷) الألیف: همدم، دوست.

(۳۴۹) المقبل: روآورنده.

(۳۵۱) أوحش: بيمناک نمود.

(۳۵۳) مضى: بى تاب و ناآرام گرداند.

(۳۵۵) رقت: فروتن گشت.

(۳۲۰) الحق: در اینجا به معنی واجب و لازم است.

(۳۲۲) القائلون: گویندگان.

(۳۲۴) الله: خدا، معبود.

(۳۲۶) العيد: روز جشن و شادی.

(۳۲۸) اکرم: گرامی‌ترین، ارجمندترین.

(۳۳۰) الاوقات: ج وقت: زمان.

(۳۳۲) الايام: ج يوم: روز.

(۳۳۴) قریت: نزدیک شد.

(۳۳۶) نشرت: پراکنده و گسترده شد.

(۳۳۸) القرین: همنشین، یار، همراه.

(۳۴۰) القدر: احترام و اندازه.

(۳۴۲) أفجع: غم‌انگیز و دردناک بود.

(۳۴۴) المفقود: ناپیدا، ناپدید.

(۳۴۶) ألم: دردناک بود، رنج‌آور بود.

(۳۴۸) أنس: -دلها را- آرام نمود.

(۳۵۰) سر: شادمان ساخت.

(۳۵۲) المنقضي: آنچه رفته و سپری شده است.

(۳۵۴) المجاور: همسایه.

(۳۵۶) القلوب: ج قلب: دل.

فِيهِ الذُّنُوبُ. ^{۳۵۸} ﴿٢٩﴾ السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ نَاصِرٍ ^{۳۵۹} أَعَانَ ^{۳۶۰} عَلَى الشَّيْطَانِ، ^{۳۶۱}
وَصَاحِبٍ ^{۳۶۲} سَهْلٍ ^{۳۶۳} سُبُلٍ ^{۳۶۴} الْإِحْسَانِ. ^{۳۶۵} ﴿٣٠﴾ السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا أَكْثَرَ ^{۳۶۶} عُتْقَاءَ ^{۳۶۷}
اللَّهِ فِيكَ! وَمَا أَسْعَدَ ^{۳۶۸} مَنْ رَعَى ^{۳۶۹} حُرْمَتَكَ ^{۳۷۰} بِكَ! ﴿٣١﴾ السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ
أَمْحَاكَ ^{۳۷۱} لِلذُّنُوبِ، وَأَسْتَرَكَ ^{۳۷۲} لِأَنْوَاعِ ^{۳۷۳} الْعُيُوبِ. ^{۳۷۴} ﴿٣٢﴾ السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ
أَطْوَلَكَ ^{۳۷۵} عَلَى الْمُجْرِمِينَ، وَأَهْنَيْكَ ^{۳۷۶} فِي صُدُورِ ^{۳۷۷} الْمُؤْمِنِينَ. ^{۳۷۸} ﴿٣٣﴾ السَّلَامُ عَلَيْكَ
مِنْ شَهْرٍ لَا تُتَافَسُهُ ^{۳۷۹} الْأَيَّامُ. ﴿٣٤﴾ السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ شَهْرٍ هُوَ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ^{۳۸۰} سَلَامٌ. ^{۳۸۱}
﴿٣٥﴾ السَّلَامُ عَلَيْكَ غَيْرَ كَرِيهِ ^{۳۸۲} الْمُصَاحِبَةِ، وَلَا ذَمِيمٍ ^{۳۸۳} الْمَلَابَسَةِ. ^{۳۸۴} ﴿٣٦﴾
السَّلَامُ عَلَيْكَ كَمَا وَقَدْتَ عَلَيْنَا ^{۳۸۵} بِالْبَرَكَاتِ، وَغَسَلْتَ ^{۳۸۶} عَنَّا دَسَسَ ^{۳۸۷} الْخَطِيئَاتِ. ^{۳۸۸}

(۳۵۸) الذنوب: ج ذنب: گناه.

(۳۵۷) قلت: کم شد.

(۳۶۰) أعان: کمک کرد، یاری نمود.

(۳۵۹) الناصر: یاور.

(۳۶۲) الصاحب: یار و دوست، همراه و معاش.

(۳۶۱) الشیطان: ابلیس، نافرمان، متمرد.

(۳۶۴) السبل: ج سبیل: راه.

(۳۶۳) سهل: آسان نمود.

(۳۶۶) ما اکثر: چه بسیار است!

(۳۶۵) الاحسان: نیکی.

(۳۶۸) ما أسعد: چه نیکبخت است!

(۳۶۷) العتقاء: ج عتیق: آزاد شده.

(۳۷۰) الحرمة: احترام، گرامی داشتن.

(۳۶۹) رعی: رعایت کرد، نگهداشت.

(۳۷۱) ما كان أمحاك: چه از بین برنده بودی! محو الذنوب: آمرزش گناهان.

(۳۷۲) الانواع: ج نوع: گونه.

(۳۷۲) ما استرك: چه پوشنده بودی!

(۳۷۵) ما كان أطولك: چه طولانی و دراز بودی!

(۳۷۴) العيوب: ج عیب: بدی، نقص، زشتی.

(۳۷۷) ما كان أهيبك: چه با شکوه و بزرگ بودی!

(۳۷۶) المجرمين: تبهکاران، گنهکار.

(۳۷۹) المؤمنين: مؤمنان، افراد با ایمان.

(۳۷۸) الصدور: ج صدر: سینه.

(۳۸۱) الامر: چیز، حادثه.

(۳۸۰) لا تتافسه: با او برابری نمی کند.

(۳۸۳) الكریه: ناپسند، زشت.

(۳۸۲) السلام: سلامت، رهایی از آفت ها و عیب ها.

(۳۸۵) الذمیم: نکوهیده.

(۳۸۴) المصاحبة: همراهی.

(۳۸۷) وفدت علینا: بر ما وارد شدی.

(۳۸۶) الملاسة: معاشرت، یا یکدیگر دوستی و آمیزش داشتن.

(۳۸۹) غسلت: شستی.

(۳۸۸) البركات: نیکی های خداوند و فزونی ها و نیکبختی ها.

(۳۹۱) الخطیئات: گناهان، خطاها.

(۳۹۰) الدنس: آلودگی، چرکی.

﴿٣٧﴾ السَّلَامُ عَلَيْكَ غَيْرَ مُودَّعٍ ^{۳۹۱} بَرِّمَا ^{۳۹۲} وَلَا مَتْرُوكٍ ^{۳۹۳} صَيَّامُهُ سَأْمًا. ^{۳۹۴} ﴿٣٨﴾
السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ مَطْلُوبٍ ^{۳۹۵} قَبْلَ ^{۳۹۶} وَقْتِهِ، وَمَحْزُونٍ ^{۳۹۷} عَلَيْهِ قَبْلَ فَوْتِهِ. ^{۳۹۸} ﴿٣٩﴾
السَّلَامُ عَلَيْكَ كَمْ ^{۳۹۹} مِنْ سُوءٍ ^{۴۰۰} صُرِفَ ^{۴۰۱} بِكَ عَنَّا، وَكَمْ مِنْ خَيْرٍ ^{۴۰۲} أُفِيضَ ^{۴۰۳} بِكَ عَلَيْنَا.
﴿٤٠﴾ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى لَيْلَةِ الْقَدْرِ ^{۴۰۴} الَّتِي هِيَ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ. ^{۴۰۵} ﴿٤١﴾ السَّلَامُ
عَلَيْكَ مَا كَانَ أَحْرَصَنَا ^{۴۰۶} بِالْأَمْسِ ^{۴۰۷} عَلَيْكَ! وَأَشَدَّ ^{۴۰۸} شَوْقَنَا ^{۴۰۹} عَدَا ^{۴۱۰} إِلَيْكَ! ^{۴۱۱} ﴿٤٢﴾
السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى فَضْلِكَ ^{۴۱۲} الَّذِي حُرِّمْنَا، ^{۴۱۳} وَ عَلَى مَاضٍ ^{۴۱۴} مِنْ بَرَكَاتِكَ سُلْبِنَاهُ. ^{۴۱۵}
﴿٤٣﴾ اللَّهُمَّ ^{۴۱۶} إِنَّا أَهْلُ هَذَا الشَّهْرِ ^{۴۱۷} الَّذِي شَرَّفْتَنَا ^{۴۱۸} بِهِ، وَوَقَّعْتَنَا ^{۴۱۹} بِمَنِّكَ ^{۴۲۰} لَهُ حِينَ ^{۴۲۱}
جَهَلُ ^{۴۲۲} الْأَشْقِيَاءِ ^{۴۲۳} وَقْتَهُ، وَحَرِّمُوا ^{۴۲۴} لَشَقَائِهِمْ ^{۴۲۵} فَضْلَهُ. ^{۴۲۶} ﴿٤٤﴾ أَنْتَ وَلِيٌّ ^{۴۲۷} مَا

(۳۹۲) المودع: آنکه با او وداع و خداحافظی شده است.

(۳۹۳) البرم: دلتنگی.

(۳۹۴) المتروك: ترك شده.

(۳۹۵) السأم: به ستوه آمدن، دلتنگی.

(۳۹۶) المطلوب: خواسته شده.

(۳۹۷) قبل: پیش.

(۳۹۸) المحزون: اندوهگین.

(۳۹۹) القوت: از دست رفتن.

(۴۰۰) كم: چه بسیار.

(۴۰۱) السوء: بدی.

(۴۰۲) صرف عتاً: از ما برگشت، از ما برطرف شد.

(۴۰۳) أفيض: نیکی.

(۴۰۴) ما كان أحرصنا: چه حریص و آزمند بودیم!

(۴۰۵) أشد: سخت بود. ما أشد: چه سخت است!

(۴۰۶) الامس: دیروز.

(۴۰۷) الشوق: اشتیاق، آرزومندی.

(۴۰۸) القدر: فردا.

(۴۰۹) الفضل: فضیلت و برتری.

(۴۱۰) حرمانا: از آن بی بهره شدیم، از آن بازداشته شدیم.

(۴۱۱) الماضي: گذشته.

(۴۱۲) سلبناه: آن از ما ربوده شد.

(۴۱۳) اللهم: خدایا.

(۴۱۴) أهدانا: به ما مقام و منزلت و الادادی، ما را بزرگ داشتی.

(۴۱۵) شرفتنا: به ما توفیق دادی.

(۴۱۶) وقفتنا: به ما توفیق دادی.

(۴۱۷) المن: احسان، نیکی.

(۴۱۸) حين: هنگام.

(۴۱۹) الجهل: نادانی.

(۴۲۰) الاشقياء: ج شقی: تیره بخت.

(۴۲۱) حرّموا: بی بهره شدند.

(۴۲۲) الشقاء: بدبختی، تیره بختی.

(۴۲۳) الولی: عهده دار، کارگزار.

(۴۲۴) لاشقياء: بدبختی، تیره بختی.

أَثَرْتَنَا^{۴۲۵} بِهِ مِنْ مَعْرِفَتِهِ^{۴۲۶}، وَهَدَيْتَنَا^{۴۲۷} لَهُ مِنْ سُنَّتِهِ^{۴۲۸}، وَقَدْ تَوَلَّيْنَا^{۴۲۹} بِتَوْفِيقِكَ^{۴۳۰} صِيَامَهُ^{۴۳۱} وَقِيَامَهُ^{۴۳۲} عَلَى تَقْصِيرٍ^{۴۳۳}، وَأَدَّيْنَا^{۴۳۴} فِيهِ قَلِيلًا^{۴۳۵} مِنْ كَثِيرٍ^{۴۳۶} ﴿٤٥﴾ اللَّهُمَّ فَلَكَ الْحَمْدُ^{۴۳۷} إِفْرَارًا^{۴۳۸} بِالْإِسَاءَةِ^{۴۳۹}، وَاعْتِرَافًا^{۴۴۰} بِالْإِضَاعَةِ^{۴۴۱}، وَلَكَ مِنْ قُلُوبِنَا عَقْدُ^{۴۴۲} النَّدَمِ^{۴۴۳}، وَمِنْ أَلْسِنَتِنَا^{۴۴۴} صِدْقُ^{۴۴۵} الْإِعْتِذَارِ^{۴۴۶}، فَأَجُزْنَا^{۴۴۷} عَلَى مَا أَصَابَنَا^{۴۴۸} فِيهِ مِنَ التَّقْرِيطِ^{۴۴۹} أَجْزًا^{۴۵۰} نَسْتَدْرِكُ بِهِ^{۴۵۱} الْفَضْلَ^{۴۵۲} الْمَرْغُوبَ^{۴۵۳} فِيهِ، وَنَعْتَاضُ^{۴۵۴} بِهِ مِنْ أَنْوَاعِ الذُّخْرِ^{۴۵۵} الْمَحْرُوصِ عَلَيْهِ^{۴۵۶} ﴿٤٦﴾ وَأَوْجِبْ^{۴۵۷} لَنَا عُذْرَكَ^{۴۵۸} عَلَى مَا قَصَرْنَا^{۴۵۹} فِيهِ مِنْ حَقِّكَ^{۴۶۰}، وَابْلُغْ^{۴۶۱} بِأَعْمَارِنَا^{۴۶۲} مَا بَيْنَ أَيْدِينَا^{۴۶۳} مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ الْمُقْبِلِ^{۴۶۴}، فَإِذَا

۴۲۵) اثرتنا: ما را برتری دادی.

۴۲۶) هدیتنا: ما را راهنمایی کردی.

۴۲۷) توّلینا: به عهده گرفتیم، عهده دار شدیم.

۴۲۸) الصیام: روزه.

۴۲۹) التقصیر: کوتاهی.

۴۳۰) القلیل: اندک.

۴۳۱) الحمد: سپاس، ستایش.

۴۳۲) الاساءة: بدکرداری.

۴۳۳) الاضاعة: نیه ساختن. در اینجا به معنی کوتاهی و سهل انگاری است.

۴۳۴) العقد: گره زدن، محکم کردن و قطعی نمودن کاری.

۴۳۵) الألسنة: ج لسان: زبان.

۴۳۶) الاعتذار: عذر و بهانه آوردن.

۴۳۷) أصابنا: به ما رسید.

۴۳۸) الاجر: پاداش.

۴۳۹) الفضل: نیکی و فروزی و احسان.

۴۴۰) نعّاض: عوض بستنیم.

۴۴۱) المحروص علیه: بر آن حریص و آزمند شده است.

۴۴۲) العذر: ملامت و سرزنش نکردن.

۴۴۳) الحق: حقّ الله: فرمان‌های خداوند در اطاعت و عبادت او.

۴۲۶) المعرفة: شناسایی.

۴۲۸) السنة: راه.

۴۳۰) التوفیق: موافق گردانیدن اسباب کار خیر از جانب خدا.

۴۳۲) الصیام: به پا خاستن، نماز خواندن.

۴۳۴) أدینا: انجام دادیم.

۴۳۶) الكثير: بسیار.

۴۳۸) الاقرار: اعتراف نمودن.

۴۴۰) الاعتراف: اقرار کردن.

۴۴۳) الندم: پشیمانی.

۴۴۵) الصدق: مطابقت داشتن با باطن انسان و عقیده‌ی او، راستی.

۴۴۷) أوجزنا: به ما پاداش ده.

۴۴۹) التقريط: کوتاهی.

۴۵۱) نستدرک به: آن را می‌خواهیم دریابیم.

۴۵۳) المرغوب: پسندیده.

۴۵۵) الذخر: ذخیره، اندوخته.

۴۵۷) أوجب: ثابت و پابرجا گردان، واجب کن.

۴۵۹) قصرنا: کوتاهی کردیم.

۴۶۱) ابلغ: برسان.

بَلَّغْتَنَا^{۴۶۵} فَأَعِنَّا^{۴۶۶} عَلَى تَنَاوُلِ^{۴۶۷} مَا أَنْتَ أَهْلُهُ^{۴۶۸} مِنَ الْعِبَادَةِ^{۴۶۹}، وَأَدِّنَا^{۴۷۰} إِلَى الْقِيَامِ بِمَا يَسْتَحِقُّهُ^{۴۷۱} مِنَ الطَّاعَةِ^{۴۷۲}، وَأَجْرِ لَنَا^{۴۷۳} مِنْ صَالِحِ^{۴۷۴} الْعَمَلِ^{۴۷۵} مَا يَكُونُ^{۴۷۶} دَرَكًا^{۴۷۷} لِحَقِّكَ^{۴۷۸} فِي الشَّهْرَيْنِ^{۴۷۹} مِنْ شُهُورِ^{۴۸۰} الدَّهْرِ^{۴۸۱} ﴿٤٧﴾ اللَّهُمَّ وَمَا أَلْمَنَّا بِهِ^{۴۸۲} فِي شَهْرِنَا هَذَا مِنْ لَمٍ^{۴۸۳} أَوْ إِثْمٍ^{۴۸۴}، أَوْ وَقَعْنَا^{۴۸۵} فِيهِ مِنْ ذَنْبٍ^{۴۸۶}، وَاکْتَسَبْنَا^{۴۸۷} فِيهِ مِنْ خَطِيئَةٍ^{۴۸۸} عَلَى تَعَمُّدٍ^{۴۸۹} مِنَّا، أَوْ عَلَى نِسْيَانٍ^{۴۹۰} ظَلَمْنَا^{۴۹۱} فِيهِ أَنْفُسَنَا^{۴۹۲}، أَوْ أَنْتَهَكْنَا^{۴۹۳} بِهِ حُرْمَةً^{۴۹۴} مِنْ غَيْرِنَا، فَصَلِّ^{۴۹۵} عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ^{۴۹۶}، وَاسْتُرْنَا^{۴۹۷} بِسِتْرِكَ^{۴۹۸}، وَاعْفُ عَنَّا^{۴۹۹} بِعَفْوِكَ^{۵۰۰}،

۴۶۲) الاعمار: ج عمر: مدّت زندگی.

۴۶۴) المقبل: آینده.

۴۶۶) أعنا: ما را یاری فرما.

۴۶۸) الاهل: شایسته، سزاوار.

۴۷۰) أدنا: ما را برسان.

۴۷۲) الطاعة: اطاعت، فرمانبری.

۴۷۴) الصالح: شایسته.

۴۷۶) يكون: باشد.

۴۷۸) الشهرین: دو ماه.

۴۸۰) الدهر: روزگار، زمان دراز.

۴۸۲) اللثم: گناه کوچک.

۴۸۴) واقعا: انجام دادیم، آمیختیم.

۴۸۶) اكتسبنا - الخطیئة -: گناه کردیم.

۴۸۸) التعمّد: از روی عمد و قصد کاری کردن.

۴۹۰) ظلمنا: ستم کردیم.

۴۹۲) انتهكنا: پرده‌داری نمودیم.

۴۹۴) صلّ: درود فرست.

۴۹۶) استرنا: ما را ببوشان.

۴۹۸) اعف عنا: از ما درگذر.

۴۶۲) بین ایدینا: پیش روی ما، جلوی ما.

۴۶۵) بلّغتنا: ما را به آن رساندی.

۴۶۷) التناول: انجام دادن.

۴۶۹) العبادة: بندگی.

۴۷۱) يستحقّه: سزاوارش می‌باشد.

۴۷۳) أجر لنا: برای ما پیوسته گردان، روان ساز.

۴۷۵) العمل: کردار.

۴۷۷) الدرك: رسیدن و دریافتن.

۴۷۹) الشهور: ج شهر: ماه.

۴۸۱) المعنا به: به آن نزدیک شدیم، انجام دادیم.

۴۸۳) الاثم: گناه بزرگ.

۴۸۵) الذنب: گناه.

۴۸۷) الخطیئة: بدی، گناه.

۴۸۹) النسیان: فراموشی.

۴۹۱) الانفس: ج نفس: شخص.

۴۹۳) الحرمة: احترام. انتهكنا الحرمة: بی‌احترامی کردیم.

۴۹۵) الال: خاندان.

۴۹۷) الستر: پرده، پوشش.

۴۹۹) العفو: بخشایش.

وَلَا تَنْصِبْنَا^{۵۰۰} فِيهِ لِأَعْيُنِ^{۵۰۱} الشَّامِتِينَ^{۵۰۲} وَلَا تَبْسُطْ^{۵۰۳} عَلَيْنَا فِيهِ^{۵۰۴} أَلْسِنَ^{۵۰۵} الطَّاعِنِينَ^{۵۰۶} وَاسْتَعْمِلْنَا^{۵۰۷} بِمَا يَكُونُ حِطَّةً^{۵۰۸} وَكَفَّارَةً^{۵۰۹} لِّمَا أَنْكَرْتَ^{۵۱۰} مِنَّا^{۵۱۱} فِيهِ بِرَأْفَتِكَ^{۵۱۲} الَّتِي لَا تَنْقُذُ^{۵۱۳} وَفَضْلِكَ^{۵۱۴} الَّذِي لَا يَنْقُصُ^{۵۱۵} ﴿٤٨﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَاجْزُ^{۵۱۶} مُصِيبَتَنَا^{۵۱۷} بِشَهْرِنَا^{۵۱۸} وَبَارِكْ لَنَا^{۵۱۹} فِي يَوْمِ عِيدِنَا وَفِطْرِنَا^{۵۲۰} وَاجْعَلْهُ^{۵۲۱} مِنْ خَيْرِ^{۵۲۲} يَوْمٍ^{۵۲۳} مَرَّ عَلَيْنَا^{۵۲۴} أَجْلَبِهِ^{۵۲۵} لِعَفْوٍ^{۵۲۶} وَأَمْحَاءِ^{۵۲۷} لَذَنْبٍ^{۵۲۸} وَاغْفِرْ^{۵۲۹} لَنَا مَا خَفِيَ^{۵۳۰} مِنْ ذُنُوبِنَا^{۵۳۱} وَمَا عَلَنَ^{۵۳۲} ﴿٤٩﴾ اللَّهُمَّ اسْلَخْنَا^{۵۳۳} بِإِنْسِلَاحِ هَذَا الشَّهْرِ^{۵۳۴} مِنْ خَطَايَانَا^{۵۳۵} وَأَخْرِجْنَا^{۵۳۶} بِخُرُوجِهِ^{۵۳۷} مِنْ سَيِّئَاتِنَا^{۵۳۸} وَاجْعَلْنَا^{۵۳۹} مِنْ أَسْعَدِ^{۵۴۰} أَهْلِهِ بِهِ^{۵۴۱} وَاجْزِلْهُمْ

- (۵۰۰) لا تنصبنا: ما را نابلو مکن.
(۵۰۱) الشامتين: کسانی که به مصیبت و اندوه دیگری شاد شوند، شامت کنندگان.
(۵۰۲) لا تبسط: مگشا.
(۵۰۳) لا تبسط: مگشا.
(۵۰۴) استعملنا: ما را بگمار، ما را به کار گیر.
(۵۰۵) الطاعنين: نکوهش کنندگان.
(۵۰۶) الحطّة: فرو نهادن.
(۵۰۷) ما انكرت منا: آنچه از ما ناپسند و بد بدی.
(۵۰۸) الكفارة: پوشانندهی گناه.
(۵۰۹) الرأفة: مهربانی.
(۵۱۰) ما انكرت منا: آنچه از ما ناپسند و بد بدی.
(۵۱۱) لا تنقذ: نابود و بریده نمی شود.
(۵۱۲) الفضل: احسان.
(۵۱۳) لا ينقص: کم نمی شود.
(۵۱۴) اجبر: اصلاح کن.
(۵۱۵) المصيبة: سختی و رنج. اجبر مصیبتنا: با ما کاری کن که سختی و رنجمان را فراموش کنیم.
(۵۱۶) بارك لنا فيه: برای ما در آن خیر و فزونی قرار ده.
(۵۱۷) اجعله: آن را قرار ده.
(۵۱۸) خير: بهترین.
(۵۱۹) ما خفي: بر ما گذشت.
(۵۲۰) مرّ علينا: بر ما گذشت.
(۵۲۱) أجلبه: آگاه لذنوب: پاک کننده ترین آن برای گناه.
(۵۲۲) لا ينقص: کم نمی شود.
(۵۲۳) اغفر: ببامرز.
(۵۲۴) اسلخنا: ما را درآور.
(۵۲۵) اسلخنا: ما را درآور.
(۵۲۶) انسلخ هذا الشهر: بیرون آمدن این ماه. مراد رفتن و گذشتن این ماه است.
(۵۲۷) أخرجنا: ما را بیرون بر.
(۵۲۸) الخطايا: ج. خطیئة: گناه.
(۵۲۹) الخروج: بیرون رفتن.
(۵۳۰) أسعد: نیکبخت ترین.
(۵۳۱) اجعلنا: ما را قرار ده.

قِسْمًا^{۵۳۲} فِيهِ، وَأَوْفِرْهُمْ^{۵۳۳} حَطًّا^{۵۳۴} مِنْهُ. ﴿٥٠﴾ اللَّهُمَّ وَمَنْ رَعَى^{۵۳۵} هَذَا الشَّهْرَ حَقًّا^{۵۳۶} رِعَايَتَهُ^{۵۳۷} وَحَفِظَ^{۵۳۸} حُرْمَتَهُ^{۵۳۹} حَقًّا حِفْظُهَا^{۵۴۰}، وَقَامَ^{۵۴۱} بِحُدُودِهِ^{۵۴۲} حَقًّا قِيَامُهَا^{۵۴۳}، وَاتَّقَى^{۵۴۴} ذُنُوبَهُ حَقًّا تَقَاتُهَا^{۵۴۵}، أَوْ تَقَرَّبَ^{۵۴۶} إِلَيْكَ بِقُرْبَةٍ^{۵۴۷} أَوْجَبَتْ^{۵۴۸} رِضَاكَ^{۵۴۹} لَهُ، وَعَظَفْتَ^{۵۵۰} رَحْمَتَكَ عَلَيْهِ^{۵۵۱}، فَهَبْ^{۵۵۲} لَنَا مِثْلَهُ^{۵۵۳} مِنْ وَجْدِكَ^{۵۵۴}، وَأَعْظِنَا^{۵۵۵} أَضْعَافَهُ^{۵۵۶} مِنْ فَضْلِكَ^{۵۵۷}، فَإِنَّ فَضْلَكَ لَا يَغِيضُ^{۵۵۸}، وَإِنَّ خَزَائِنَكَ^{۵۵۹} لَا تَنْقُصُ^{۵۶۰} بَلْ تَفِيضُ^{۵۶۱}، وَإِنَّ مَعَادِنَ^{۵۶۲} إِحْسَانِكَ لَا تَفْنَى^{۵۶۳}، وَإِنَّ عَطَاءَكَ^{۵۶۴} لِلْعَطَاءِ الْمُهِتَا^{۵۶۵}. ﴿٥١﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاكْتُبْ لَنَا^{۵۶۶} مِثْلَ أَجُورِ^{۵۶۷} مَنْ صَامَهُ^{۵۶۸}، أَوْ تَعَبَّدَ لَكَ^{۵۶۹} فِيهِ إِلَى يَوْمِ

- (۵۳۲) أجزلهم قسماً: بر نصیب ترین آنان.
(۵۳۳) أوفّرهم حظاً: بهره مندترین ایشان.
(۵۳۴) الحق: در اینجا به معنی واجب است.
(۵۳۵) الرعاية: رعایت کردن، نگهداشتن.
(۵۳۶) الحفظ: حفظ، نگهداشتن.
(۵۳۷) حفظ الحرمه: اگر حرمت را به معنی حرام دانیم مراد اجتناب از حرام خواهد بود.
(۵۳۸) قام به: به پا خاست و دربارهی آن کوشید.
(۵۳۹) الحدود: ج. حد: حکم و فرمان خدا.
(۵۴۰) اتق: پرهیز نمود.
(۵۴۱) اتق: پرهیز نمود.
(۵۴۲) اتق: پرهیز نمود.
(۵۴۳) اتق: پرهیز نمود.
(۵۴۴) اتق: پرهیز نمود.
(۵۴۵) اتق: پرهیز نمود.
(۵۴۶) اتق: پرهیز نمود.
(۵۴۷) اتق: پرهیز نمود.
(۵۴۸) اتق: پرهیز نمود.
(۵۴۹) اتق: پرهیز نمود.
(۵۵۰) اتق: پرهیز نمود.
(۵۵۱) اتق: پرهیز نمود.
(۵۵۲) اتق: پرهیز نمود.
(۵۵۳) اتق: پرهیز نمود.
(۵۵۴) اتق: پرهیز نمود.
(۵۵۵) اتق: پرهیز نمود.
(۵۵۶) اتق: پرهیز نمود.
(۵۵۷) اتق: پرهیز نمود.
(۵۵۸) اتق: پرهیز نمود.
(۵۵۹) اتق: پرهیز نمود.
(۵۶۰) اتق: پرهیز نمود.
(۵۶۱) اتق: پرهیز نمود.
(۵۶۲) اتق: پرهیز نمود.
(۵۶۳) اتق: پرهیز نمود.
(۵۶۴) اتق: پرهیز نمود.
(۵۶۵) اتق: پرهیز نمود.
(۵۶۶) اتق: پرهیز نمود.
(۵۶۷) اتق: پرهیز نمود.
(۵۶۸) اتق: پرهیز نمود.
(۵۶۹) اتق: پرهیز نمود.

الْقِيَامَةِ. ^{۵۷۰} ﴿۵۲﴾ اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ ^{۵۷۱} فِي يَوْمٍ فَطَرْنَا - الَّذِي جَعَلْتَهُ ^{۵۷۲} لِلْمُؤْمِنِينَ ^{۵۷۳} عِيدًا وَسُرُورًا، ^{۵۷۴} وَلِأَهْلِ مِلَّتِكَ ^{۵۷۵} جَمْعًا ^{۵۷۶} وَمُحْتَشِدًا - ^{۵۷۷} مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ أَذْنَبْنَاهُ، ^{۵۷۸} أَوْ سُوءٍ أَسْلَفْنَاهُ، ^{۵۷۹} أَوْ خَاطِرٍ شَرٍّ ^{۵۸۱} أَضْمَرْنَاهُ، ^{۵۸۲} تَوْبَةً ^{۵۸۳} مَنْ لَا يَنْطَوِي ^{۵۸۵} عَلَى رُجُوعٍ ^{۵۸۶} إِلَى ذَنْبٍ، وَلَا يَعُودُ ^{۵۸۷} بَعْدَهَا ^{۵۸۸} فِي خَطِيئَةٍ، ^{۵۸۹} تَوْبَةً نَصُوحًا ^{۵۹۰} خَلَصْتَ ^{۵۹۱} مِنَ الشَّكِّ ^{۵۹۲} وَالْإِزْتِيَابِ، ^{۵۹۳} فَتَقَبَّلْهَا ^{۵۹۴} مِنَّا، وَارْضَ ^{۵۹۵} عَنَّا، وَتَبَتَّنَا عَلَيْهَا. ^{۵۹۶} ﴿۵۳﴾ اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا ^{۵۹۷} خَوْفَ ^{۵۹۸} عِقَابِ ^{۵۹۹} الْوَعِيدِ، ^{۶۰۰} وَشَوْقَ ثَوَابِ ^{۶۰۱} الْمَوْعُودِ، ^{۶۰۲} حَتَّى نَجِدَ ^{۶۰۳} لَذَّةَ ^{۶۰۴} مَا نَدْعُوكَ بِهِ، ^{۶۰۵} وَكَأَبَةَ ^{۶۰۶} مَا نَسْتَجِيرُكَ مِنْهُ. ^{۶۰۷} ﴿۵۴﴾ وَاجْعَلْنَا ^{۶۰۸} عِنْدَكَ مِنَ التَّوَّابِينَ ^{۶۰۹}

(۵۷۰) القيامة: رستاخیز.

(۵۷۲) جعلته: آن را قرار دادی.

(۵۷۴) السرور: شادی.

(۵۷۶) المجمع: محل اجتماع، جای گردهمایی.

(۵۷۸) اذنبناه: آن را مرتکب شدیم.

(۵۷۹) السوء: هر چه انسان را غمگین کند و از آن چیز بدش آید، بدی.

(۵۸۰) اسلفناه: آن را در گذشته انجام دادیم.

(۵۸۲) الشر: بد.

(۵۸۴) التوبة: بازگشت به سوی خدا.

(۵۸۶) الرجوع: بازگشتن.

(۵۸۸) بعد: پس.

(۵۹۰) النصوح: خالص، صادق و راست، بی پیرایه.

(۵۹۲) الشك: تردید نمودن، دودلی کردن.

(۵۹۴) تقبلها: آن را بپذیر.

(۵۹۶) تبتننا عليها: ما را بر آن ثابت و پایدار گردان.

(۵۹۸) الخوف: ترس.

(۶۰۰) الوعيد: بیم داده شده.

(۶۰۲) الموعد: وعده داده شده.

(۶۰۴) اللذة: خوشی.

(۵۷۱) نتوب اليك: به سوی تو باز می گردیم.

(۵۷۳) المؤمنين: مؤمنان، افراد با ایمان.

(۵۷۵) الملة: دین. اهل ملتک: اهل دین خودت.

(۵۷۷) المحتشد: محل اجتماع، جای گردهمایی.

(۵۸۱) الخاطر: آنچه در دل گذرد، اندیشه.

(۵۸۳) اضمرناه: آن را در دل داشتیم.

(۵۸۵) لا ينطوي عليه: آن را در دل ندارد، آن را تبت نمی کند.

(۵۸۷) لا يعود: باز نمی گردد.

(۵۸۹) الخطيئة: گناه.

(۵۹۱) خلصت: پاک بود.

(۵۹۳) الارتياب: دودلی کردن، به کسی گمان بد بردن و نهمت زدن.

(۵۹۵) ارض: خشنود باش.

(۵۹۷) ارزقنا: روزی ما گردان.

(۵۹۹) العقاب: کیفر.

(۶۰۱) الثواب: پاداش.

(۶۰۳) نجد: بیابیم.

(۶۰۵) ندعوك به: آن را از تو می خواهیم.

الَّذِينَ أَوْجَبْتَ ^{۶۱۰} لَهُمْ مَحَبَّتَكَ، ^{۶۱۱} وَقَبِلْتَ ^{۶۱۲} مِنْهُمْ مُرَاجَعَةَ ^{۶۱۳} طَاعَتِكَ، يَا أَعْدَلَ ^{۶۱۴} الْعَادِلِينَ. ^{۶۱۵} ﴿۵۵﴾ اللَّهُمَّ تَجَاوَزْ ^{۶۱۶} عَنْ آبَائِنَا ^{۶۱۷} وَأُمَّهَاتِنَا ^{۶۱۸} وَأَهْلِ دِينِنَا ^{۶۱۹} جَمِيعًا ^{۶۲۰} مَنْ سَلَفَ ^{۶۲۱} مِنْهُمْ وَمَنْ غَبَرَ ^{۶۲۲} إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. ^{۶۲۳} ﴿۵۶﴾ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ نَبِيِّنَا ^{۶۲۴} وَآلِهِ ^{۶۲۵} كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى مَلَائِكَتِكَ ^{۶۲۶} الْمُقَرَّبِينَ، ^{۶۲۷} وَصَلِّ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى أَنْبِيَائِكَ ^{۶۲۸} الْمُرْسَلِينَ، ^{۶۲۹} وَصَلِّ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى عِبَادِكَ ^{۶۳۰} الصَّالِحِينَ، ^{۶۳۱} وَأَفْضَلَ ^{۶۳۲} مِنْ ذَلِكَ يَا رَبَّ ^{۶۳۳} الْعَالَمِينَ، ^{۶۳۴} صَلَاةً ^{۶۳۵} تَبْلُغُنَا ^{۶۳۶} بَرَكَتَهَا، ^{۶۳۷} وَيُنَالُنَا ^{۶۳۸} نَفْعَهَا، ^{۶۳۹} وَيُسْتَجَابُ ^{۶۴۰} هَادِعَاؤُنَا، ^{۶۴۱} إِنَّكَ أَكْرَمُ ^{۶۴۲} مَنْ رُغِبَ ^{۶۴۳} إِلَيْهِ، ^{۶۴۴} وَكَفَى ^{۶۴۵} مَنْ تَوَكَّلَ

(۶۰۶) الكأبة: اندوه بسیار.

(۶۰۸) اجعلنا: ما را قرار ده.

(۶۱۰) اوجبت: واجب و لازم نمودی.

(۶۱۲) قبلت: بپذیرفتی.

(۶۱۴) اعدل: عادل ترین، باانصاف ترین.

(۶۱۶) تجاوز عنهم: از آنان درگذر.

(۶۱۸) الأمهات: ج: ام: مادر.

(۶۲۰) الجميع: همه.

(۶۲۲) غبر: زنده ماند.

(۶۲۴) کما: همچنانکه.

(۶۲۶) الملائكة: ج: ملک: فرشته.

(۶۲۸) الانبياء: ج: نبی: پیامبر.

(۶۳۰) العباد: ج: عبد: بنده.

(۶۳۲) أفضل: برتر.

(۶۳۴) العالمين: جهانیان.

(۶۳۶) تبلغنا: به ما برسد.

(۶۳۸) ينالنا: به ما برسد.

(۶۴۰) يستجاب: اجابت شد، روا شد.

(۶۴۲) اکرم: بزرگوارترین، گرامی ترین.

(۶۰۷) نستجيرك منه: از آن به تو پناه می بریم.

(۶۰۹) التوابين: توبه کنندگان.

(۶۱۱) المحبة: دوستی.

(۶۱۳) المراجعة: بازگشتن.

(۶۱۵) العادلين: دادگران.

(۶۱۷) الأباء: ج: أب: پدر.

(۶۱۹) الدين: آیین، کیش.

(۶۲۱) سلف: درگذشت و مرد.

(۶۲۳) النبي: پیامبر.

(۶۲۵) صليت: درود فرستادی، رحمت فرستادی.

(۶۲۷) المقربين: نزدیکان به درگاه خدا.

(۶۲۹) المرسلين: فرستادگان.

(۶۳۱) الصالحين: شایستگان.

(۶۳۳) الرب: پروردگار.

(۶۳۵) الصلاة: درود، رحمت، تحیت.

(۶۳۷) البركة: خیر و نیکی خدا.

(۶۳۹) النفع: سود.

(۶۴۱) الدعاء: نیایش، درخواست.

(۶۴۳) رغب اليه: از او درخواست شد.

عَلَيْهِ، ^{۶۴۵} وَأَعْطَى ^{۶۴۶} مَنْ سَأَلَ ^{۶۴۷} مِنْ فَضْلِهِ، ^{۶۴۸} وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ ^{۶۴۹} قَدِيرٌ. ^{۶۵۰}

(۶۴۵) اُکفی: بی نیازکننده ترین، کارگزارنده ترین۔ (۶۴۶) توکل علیہ: به او اعتماد شد۔

(۶۴۷) أعطی: بخشنده ترین۔ (۶۴۸) سئل: درخواست شد۔

(۶۴۹) الفضل: احسان۔ (۶۵۰) الشیء: چیز۔

(۶۵۰) القدير: توانا۔

وَكَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

فِي اسْتِكْشَافِ الْهُمُومِ

(۱) يَا فَارِجَ الْهُمِّ، وَكَاشِفَ الْغَمِّ، يَا رَحْمَنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَرَحِيمَهُمَا، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَافْرِجْ هَمِّي، وَاكْشِفْ غَمِّي. (۲) يَا وَاحِدُ، يَا أَحَدُ، يَا صَمَدُ، يَا مَنْ لَمْ يَلِدْ، وَلَمْ يُولَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ، اعْصِمْنِي وَطَهِّرْنِي، وَادْهَبْ بِنَبْلِيَّتِي. (۳) وَاقْرَأْ آيَةَ الْكُرْسِيِّ وَالْمُعَوِّذَتَيْنِ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَقُلْ:

(۱) الاستكشاف: درخواست برطرف نمودن، درخواست از بین بردن.

(۲) الهموم: ج هم: اندوه.

(۳) فارح الهم: برطرف کننده ای اندوه.

(۴) کاشف الغم: از بین برنده ای اندوه، زایل کننده اندوه.

(۵) الرحمان: بسیار بخشنده، بسیار بخشناينده.

(۶) الدنيا: جهان کنونی، گیتی.

(۷) الآخرة: جهان دیگر.

(۸) الرحيم: بسیار بخشنده، بسیار بخشناينده.

(۹) صل: درود فرست.

(۱۰) الأهل: خاندان.

(۱۱) أفرج همي: غم مرا برطرف کن.

(۱۲) اكشف غمي: اندوهم را از بین ببر.

(۱۳) الواحد: یگانه.

(۱۴) الاحد: یکتا.

(۱۵) الصمد: مقصود در حاجت‌ها و نیازمندی‌ها، سرور و مهتر.

(۱۶) لم يلد: فرزند نیاورد، نزايد.

(۱۷) لم يولد: زاییده نشد.

(۱۸) لم يكن: نبود.

(۱۹) الكفو: همتا.

(۲۰) اعصمني: مرا حفظ کن و نگهدار.

(۲۱) طهرني: مرا پاک گردان.

(۲۲) اذهب بها: آن را از میان ببر.

(۲۳) البليّة: گرفتاری و سختی.

(۲۴) اقرأ: بخوان.

(۲۵) الآية: نشانه. در اینجا مراد آیهی قرآن است.

(۲۶) الكرسي: سریر، تخت. کرسیه تعالی: علم خدا. آیه الكرسي: نام یکی از آیات قرآن، در سورهی بقره.

(۲۷) المعوذتين: دو پناه‌دهنده و حفظ کننده. مراد سورهی ناس و سورهی فلق است.

(۳) اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ سُؤَالَ مَنْ اشْتَدَّتْ فَاقَتُهُ، وَضَعُفَتْ قُوَّتُهُ، وَكَثُرَتْ ذُنُوبُهُ، سُؤَالَ مَنْ لَا يَجِدُ لِفَاقَتِهِ مُغِيًّا، وَلَا لِضَعْفِهِ مُقَوِّيًا، وَلَا لِذَنْبِهِ غَافِرًا، غَيْرَكَ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ أَسْأَلُكَ عَمَلًا تُحِبُّ بِهِ مَنْ عَمِلَ بِهِ، وَيَقِينًا تُنْفَعُ بِهِ مَنْ اسْتَيْقَنَ بِهِ، حَقَّ الْيَقِينِ فِي نَفَازِ أَمْرِكَ. (۴) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاقْبِضْ عَلَى الصَّدَقِ نَفْسِي، واقْطَعْ مِنَ الدُّنْيَا حَاجَتِي، وَاجْعَلْ فِيما عِنْدَكَ رَغْبَتِي شَوْقًا إِلَى لِقَائِكَ، وَهَبْ لِي صِدْقَ التَّوَكُّلِ عَلَيْكَ. (۵) أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ كِتَابٍ قَدْ خَلَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كِتَابٍ قَدْ

(۲۸) قل: بگو. قل هو الله احد: در اینجا مراد سورهی توحید است. (۲۹) اللهم: خدایا.

(۳۰) أسألك: از تو می‌خواهم.

(۳۱) السؤال: درخواست.

(۳۲) اشتدت: سخت شد.

(۳۳) الفاقة: نیازمندی.

(۳۴) ضعف: سست گشت.

(۳۵) القوة: نیرو و توان.

(۳۶) كثرت: بسیار گشت.

(۳۷) الذنوب: ج ذنب: گناه.

(۳۸) لا يجد: نمی‌یابد.

(۳۹) المغيث: فریادرس.

(۴۰) الضعف: سستی و ناتوانی.

(۴۱) المقوي: نیرو دهنده، توانایی دهنده.

(۴۲) الذنب: گناه.

(۴۳) الغافر: بخشناينده.

(۴۴) ذا الجلال: دارای عظمت و بزرگی.

(۴۵) الاكرام: بزرگواری.

(۴۶) العمل: کردار.

(۴۷) تحب: دوست می‌داری.

(۴۸) عمل: انجام داد.

(۴۹) اليقين: باور.

(۵۰) تنفع: سود دهی.

(۵۱) استيقن به: به آن یقین پیدا کرد.

(۵۲) حق اليقين: حقیقت یقین.

(۵۳) نفاذ امرک: جریان حکم و قدرت تو، واقع شدن حکم و قدرت تو.

(۵۴) الصديق: راستی و درستی.

(۵۵) اقبط نفسي: مرا بمیران، جانم را بگیر.

(۵۶) الحاجة: نیاز.

(۵۷) اقطع: جدا کن، بگسل.

(۵۸) الرغبة: بسیاری خواسته.

(۵۹) اجعل: قرار ده.

(۶۰) اللقاء: دیدار. لقاءه تعالی: بازگشتن به سوی او.

(۶۱) الشوق: آرزومندی، میل خاطر.

(۶۲) التوكل عليك: اعتماد به تو.

(۶۳) هب: ببخش، ارزانی دار.

خَلَا، أَسْأَلُكَ خَوْفَ^{۶۱} الْعَابِدِينَ^{۶۲} لَكَ، وَعِبَادَةَ^{۶۳} الْخَاشِعِينَ^{۶۴} لَكَ، وَيَقِينَ^{۶۵} الْمُتَوَكِّلِينَ^{۶۶} عَلَيْكَ، وَتَوَكَّلِ^{۶۷} الْمُؤْمِنِينَ^{۶۸} عَلَيْكَ. ﴿٦﴾ اللَّهُمَّ اجْعَلْ رَغْبَتِي فِي مَسْأَلَتِي^{۶۹} مِثْلَ^{۷۰} رَغْبَةِ أَوْلِيَائِكَ^{۷۱} فِي مَسْأَلِهِمْ، وَرَهْبَتِي^{۷۲} مِثْلَ رَهْبَةِ أَوْلِيَائِكَ، وَاسْتَعْمِلْنِي^{۷۳} فِي مَرْضَاتِكَ^{۷۴} عَمَلًا لَا أَتْرُكُ^{۷۵} مَعَهُ شَيْئًا^{۷۶} مِنْ دِينِكَ^{۷۷} مَخَافَةً^{۷۸} أَحَدٍ^{۷۹} مِنْ خَلْقِكَ^{۸۰}. ﴿٧﴾ اللَّهُمَّ هَذِهِ حَاجَتِي فَأَعْظُمْ^{۸۱} فِيهَا رَغْبَتِي، وَأُظْهِرْ^{۸۲} فِيهَا عُذْرِي، وَلَقِّنِي^{۸۳} فِيهَا حُجَّتِي، وَعَافِ^{۸۴} فِيهَا جَسَدِي. ﴿٨﴾ اللَّهُمَّ مَنْ أَصْبَحَ^{۸۵} لَهُ ثِقَةٌ^{۸۶} أَوْ رَجَاءٌ^{۸۷} غَيْرُكَ، فَقَدْ أَصْبَحَتْ^{۸۸} وَأَنْتَ ثِقَتِي وَرَجَائِي فِي الْأُمُورِ^{۸۹} كُلِّهَا، فَاقْضِ لِي^{۹۰} بِخَيْرِهَا^{۹۱} عَاقِبَةً^{۹۲}.

(۶۱) الخیر: نیکی.

(۶۲) قد خلا: گذشته است.

(۶۳) الشر: بدی.

(۶۴) العابدین: عبادت‌کنندگان، پرستش‌کنندگان.

(۶۵) الخاشعین: فروتنان.

(۶۶) المؤمنین: مؤمنان، افراد با ایمان.

(۶۷) المثل: مانند.

(۶۸) المسائل: ج: مسأله: خواسته، خواهش.

(۶۹) استعملنی: مرا وادار، مرا بگمار.

(۷۰) لا أترك: ترک نکنم، رها نکنم، فرونگذارم.

(۷۱) الدين: مذهب، آیین.

(۷۲) الاحد: کسی.

(۷۳) أعظم: بزرگ گردان.

(۷۴) العذر: در اینجا به معنی سرزنش نکردن است.

(۷۵) لَقِّنِي: به من بفهمان، التلقین من الله: الهام و به دل افکندن از جانب خدا.

(۷۶) الحجّة: برهان، دلیل.

(۷۷) الجسد: تن.

(۷۸) الثقة: اعتماد.

(۷۹) أصبحت: در صبح وارد شدم.

(۸۰) عاف: عافیت ده، سلامت ده.

(۸۱) أصبح: در صبح وارد شد.

(۸۲) الرجاء: امید.

(۸۳) الامور: ج: امر: کار.

وَنَجِّنِي^{۱۰۲} مِنْ مُضَلَّاتِ^{۱۰۳} الْفِتَنِ^{۱۰۴} بِرَحْمَتِكَ^{۱۰۵} يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. ﴿٩﴾ وَصَلَّى^{۱۰۶} اللَّهُ^{۱۰۷} عَلَى سَيِّدِنَا^{۱۰۸} مُحَمَّدٍ رَسُولِ^{۱۰۹} اللَّهِ الْمُصْطَفَى^{۱۱۰} وَعَلَى آلِهِ الطَّاهِرِينَ^{۱۱۱}.

(۱۰۰) اقض لي: در اینجا به معنی برایم حتمی و واجب گردان، برایم مقدّر فرما می‌باشد.

(۱۰۱) خیر: بهترین.

(۱۰۲) نَجِّنِي: مرا نجات ده، رهایی‌ام ده.

(۱۰۳) المضلات: گمراه‌کننده‌ها.

(۱۰۴) الفتن: ج: فتنه: گرفتاری و آزمائش.

(۱۰۵) الرحمة: مهربانی.

(۱۰۶) صلی: درود فرستاد.

(۱۰۷) الله: خدا، ایزد، معبود.

(۱۰۸) السيد: آقا، سرور، بزرگ.

(۱۰۹) المصطفى: برگزیده.

(۱۱۰) الرسول: فرستاده.

(۱۱۱) الطاهرين: پاکان.